

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen

i

Kolding lærde Skole

i Juli 1854.

Kolding.

Trykt hos B. Møller.

Indbydelseskrift

til

de offentlige Examina

i

Kolding lærde Skole

i Juli 1854.

- I. Katalog over Skolens Bibliothek og videnskabelige Samlinger.
  - II. Skolefterretninger af Rector Professor Ingersleb.
-

Kolding.

Trykt hos B. Møller.

I.

Katalog

over

Kolding lærde Skoles

Bibliothek og videnskabelige Samlinger.

A. Bibliotheket.

I. Theologie.

A. Dogmatik, Moral, Kirke og Dogmehistorie o. s. v.; Dpbyggelseskrifter.

- Fuhrmann: Handbuch der theologischen Litteratur. 3 Bd.
1818—21.
- Hase: Gnosis oder Evangelische Glaubenslehre. 3 Dele.
1827—29.
- Marheineke: Lehrbuch des christlichen Glaubens und Lebens.
1836.
- Stäudlin: Lehrbuch der Dogmatik und Dogmengeschichte.
1801.
- Nösselt: Vertheidigung der christlichen Religion. 1769.
- Jerusalem: Betrachtungen über die Religion. 3 Bind.
1770—79.
- Vastholm's Naturlige Religion. 1784.
- Guldberg: Den aabenbarede Theologie. 1778.
- Id.: Den naturlige Theologie. 1776.
- Vastholm: Moralske Tanker. 1808.
- Harless: Christliche Ethik. 1842.
- Niemeyer: Briefe an christliche Religionslehrer. 2 Bd.
1803.
- Münter: Den danske Reformationshistorie. 2 Bd. 1802.
- Thomas a Kempis: Von der Nachfolgung Christi. 1671.
- Niemeyer: Lærebog for de høiere Religionsclasser, overs. af
Rahbek. 1802.
- Hess: Geschichte der Patriarchen. 1776.
- Berger: Geschichte der Religionsphilosophie. 1800.
- Sackreuter: Christliche Religions- und Kirchengeschichte. 2 Bd.
1843.
- K. Johannæus: Historia ecclesiastica Islandiæ. 4 Tom.
1772—78.

- Petursón: *Historia ecclesiastica Islandiæ*. Kbhavn. 1841.
 Brügmann: *De christelige Fests- og Søndages Historie*. 1819.
 Meiners: *Grundriß der Geschichte aller Religionen*. 1787.
 Suhr: *Tausens Levnet*. 1836.
 Faber: *Stemmer fra den danske Kirkes Reformationstid*. 1836.
 J. Møller: *Tidskrift for Kirke og Theologie*. 4 Bd. 1832—34.
 Id.: *Theologisk Bibliothek*. 10de Bind. 1816.
 M. Luther: *Propositiones pro declaratione virtutis indulgentiarum*. 1717.
 Bloch: *Udtog af Bibelske Fortællinger*. 1802.
 Kalkar: *Bibelhistorie til Brug for de lærde Skoler*. Odense 1843.
 Mynster: *Betragtninger over de christelige Troestærdomme*. Kbhavn. 1833. 2 Bd.
 Freisinghausen: *Das Hallische Gesangbuch*. 2 Dele. 1734. Choralbog. (Titelblad o. s. v. mangler).
 Franken: *Die Erlassung und Behaltung d. Sünde*. Halle 1700.
 Bjerregaard: *Er ikke en prophetisk Spaadom, paa enkelt endnu uopfyldt Begivenhed nær, gaaet i Opfyldelse i vore Dage?* Randers 1847.
 Lærebog i Dogmatiken af H. Martensen. Kbhavn. 1849.
 Johannes Arndt: *ein Zeitbild aus Braunschweigs Kirchen- und Stadtgeschichte v. Dr. Wildenhahn*. 2 Bind. Leipzig 1847.
 Guericke: *Haandbog i Kirkehistorien*, overs. af Sverdrup. 2 Bd. Christiania 1842.
 Helveg: *Den danske Kirkes Historie efter Reformationen*. 2 Bd. Kbhavn. 1849—51.
 *H. N. Clausen: *Christelig Troestære*. Kbhavn. 1843.

B. Bibler, Bibeloversættelser, Commentarer og Lexica til Biblen.

- Pfeiffer: *Dubia vexata scripturæ recognita*. 1699.
Novum Testamentum græcum cum scholiis. 2 Bd. 1778.
Novum Testamentum græce. 1739.
 Schmidius: *Commentarius in libr. Salomonis Ecclesiastes dictum*. 1704.
 Id.: *Commentarius in epist. ad Hebræos et epist. Jacobi*. 1722.

- Balle: Forklaring over Pauli mindre Breve. 2 Dele. 1784—85.
- Hornemann: Forklaring over Micha og Brevet til Epheserne. 1777. 2 Expl.
- de Valenti: Die Parablen des Herren für Kirche und Schule. 1841—42.
- R. Stier: Die Reden des Herren Jesu. 6 Theile. 1843—48. Barmen.
- Dathius: Commentarius in libros veteris Testamenti. 5 Dele. 1785—91.
- Lowth: Commentar über Jesaias. 3 Dele i 1 Bind. 1779—80.
- Hutterus: Liber Psalmorum & Danielis hebraice. 1588. fol.
- Schmidt: Commentarius in Genesin, Ruth, 1 et 2 Reg. 1697.
- Id.: Commentarius in libr. Jobi. 1705.
- Id.: Commentarius in Jesaiam et libr. Josvæ. 1697.
- Lighthooti Opera omnia. 2 Bd. 1687. fol.
- Kalkar: Eregetisk Haandbog til det gamle Testament. 5 Hft. 1835—38.
- Id.: Biblen oversat med Anmærkninger. 2 Dele i 3 Bd. 1845—47.
- Breitinger: Septuaginta interpret. Tom. I. & II. 1730.
- Id.: Septuaginta interpret. III & IV. 1732.
- Landisch: Concordanz. 1680.
- Genesis hebr. 2 Exempl. 1774.
- Winer: Biblisches Realwörterbuch. 2 Bd. 1833—38. Zweite Auflage.
- Kornbeck: Veiledning til Bibellæsning. Kbhavn. 1844.
- Molbeck: Den ældste danske Bibeioversættelse. Kbhavn 1828.
- De Wette: Commentar über die Psalmen. Heidelberg 1836.
- Dlshausen: Biblischer Commentar über sämtliche Schriften des neuen Testament. 2 Bind. Königsberg 1837—38.
- Ulpilas's Gothische Bibelübersetzung, herausgegeben von Zahn. Weissenfels 1805.
- Biblia hebraica ed. Reineccius. Lipsiæ 1739.
- Elaufen: Fortolkning af de synoptiske Evangelier. 2 Dele i 1 Bd. Kbhavn 1850.

C. Patristik.

- Lactantius: Opera omnia ed. Walch. 1715.
 Monumentum Patrum apostolicorum. 2 voll. 1598. fol.
 Clemens Romanus, Polycarpus, Justinus Mar-
 tyr, Diognetus ed. Muus. 1835—36.

D. Orientaliske Sprog, Litteratur og Oldsager.

- Water: Hebraische Sprachlehre. 1797.
 Opitius: Lexicon hebr. et chaldaic. 1692.
 Buxtorf: Lexicon hebr. et chaldaicum. 1698.
 Id.: Institutio epistolaris Hebraica. 1629.
 Whitte: Hebraisk Sproglære til Skolebrug. Kbhavn. 1842.
 Lund: Gram. Analyse af 1ste Mosebog. Kbhavn 1840.
 Gesenius: Lexic. manuale Hebr. et Chald. Lips.
 1833.
 Reineccius: Janua hebrææ linguæ. Lipsiæ 1733.
-

II. Græsk Philologie.

A. Græske Forfattere.

I. Philosopher, Talere o. D.

- Xenophontis opera græce & latine ex rec. Wells.
 Lipsiæ 1804. vol. I—IV.
 Id.: Memorabilium libri IV. ed. Bornemann. Lipsiæ
 1829. ed. minor.
 Id.: Memorabilia ed. Lange. Halæ 1806.
 Id.: Oeconomicus, apologia Socratis, symposium, Hiero,
 Agesilaus ed. Bach. Lipsiæ 1749.
 Plato. Biponti. 1781—87. voll. VI.
 Id.: dialogi tres (Cratylus, Parmenides, Euthydemus)
 ed. Heindorf. Berolini 1806.
 Id.: dialogi tres (Phædo, Sophistes, Protagoras) ed.
 Heindorf. Berolini 1810.
 Id.: libri VIII. scholarum in usum. Particula I. Hafniæ
 1811.

- Plato: Apologia Socratis et Crito, ed. Stallbaum. Gothæ & Erfordiæ 1833.
- Id.: Apologia Socratis & Krito ed. Elberling. Hafniæ 1837.
- Theophrasti Characteres ed. Fischer. Coburgi 1763.
- Id.: liber. ed. Schneider. Jenæ 1799.
- Heliodori Aethiopicorum libri X ed. Bourdelotius. Lutetiæ Parisiorum 1619.
- Charitonis Aphrodisiensis libri VIII. ed. D'Orville. Lipsiæ 1783.
- Aeliani Sophistæ variæ historiæ ed. Schæffer. Argentorati 1647.
- Plutarchus, Isocrates, Hesiodus, Theognis. In usum scholarium ed. Kretschmar. Dresdæ & Lipsiæ 1750.
- Cebetis Thebani tabulæ. Frankfurt u. Leipzig 1727.
- Id.: Des Thebaners Gemälde v. Thiemer, Berlin 1786.
- Luciani opera. Voll. III. ed. Zwinger. Basileæ 1563.
- Aeschinis Socratici dialogi tres ed. Fischer. Lipsiæ 1766.
- Palæphatus de incredilibus, ed. Fischer. Lipsiæ 1789.
- Horatii Flacci de arte poetica, adjuncta Aristotelis de poetica, ed. Sahl. Hauniæ 1788.
- Demosthenis oratio de corona, ed. Harles. Altenburgi 1769.
- Oratores Attici, recogn. Baiter & Sauppe. Zürich 1840—50. Voll. I. II.
- Plutarchus de puerorum educatione ed. Minelli. Lips. 1744.
- Xenophontis Memorabilia ed. Bornemann. Lips. 1829 ed. major.
- Platonis opera. Recogn., varias lectiones adjec. G. Stallbaum. 13 Tom. Lips. 1820—25.
- Demosthenis Oratt. Phillipicæ ed. Francke. Lipsiæ 1842.
- Id.: oratt. select. ed. Sauppe. Edit. alt. vol. I. sect. I. Platonis diall. select. ed. Held. Solibachi 1838—46. 4 Bd.
- Lucian's Dialoge von Gysell und Weismann. 1—2 Heft. Cassel 1848.
- Demosthenes: Ausgewählte Reden, erklärt von Westermann. 3 Bänden. Leipzig 1850.

- Diogenis Laërtii vitæ philosophorum rec. Cobet. Parisiis 1850.
 Xenophontis Memorabilia ed. C. Thomsen. Havn. 1852.
 Eufias: Ausgewählte Reden, erklärt von Rauchenstein. Leipzig 1848.
 Lukians Prometheus, Charon, Simon, Traum, Hahn, herausgegeben von Menke. Bremen 1846.

2. Græske Historiekrivere og Geographer.

- Herodoti Musæ. 4 voll. ed. Baehr. Lipsiæ 1834.
 Xenophontis Anabasis Cyri ed. Zeune. Lipsiæ 1785.
 Id. Expeditio Cyri. in usum prælectionem acad. & schol. Lipsiæ 1819.
 Id. de Cyri disciplina libr. VIII ed. Schneider. Lipsiæ 1800.
 Id. historia Græca in usum prælectionum. Acad. & scholarum. Lipsiæ 1819.
 Id. historiæ Græcæ libri VII. ed. Schneider. Lips. 1791.
 Id. historia Græca ed. Morus. Lipsiæ 1778.
 Id. Anabasis, ed. Graff. Lipsiæ 1842.
 Plutarchi quæ supersunt omnia. voll. I. XIV. ed. Hütten. Tubingæ 1792.
 Id. Theseus, Romulus, Lycurgus, Numa Pompilius ed. Leopold. Lipsiæ 1789.
 Pausanias ed. Dindorf. Parisiis 1845. Med et Hefte indeholdende Fortalen.
 Plutarch's Levnetsbeskrivelser ved N. Lang Nissen. Kbhavn. 1809.
 Herodoti hist. libr. IX. ed. Jacob Gronovius. Lugd. Bat. 1715.
 Xenophons Anabasis ed. Krüger. 1826.
 Plutarchi vitæ parallelæ ed. Sintenis. Lipsiæ 1839-43. Vol. 1-3.
 Xhucydides mit erklär. Anmerk. von Krüger. 1-2 B.
 Arriani Alexandri anabasis, in usum scholarum ed. Krüger. Berol. 1851.
 Strabonis Geographica rec. G. Kramer. III voll. Berol. 1844-52.
 Xhucydides Historie, i Udvalg, ubg. af E. Berg. Kbhavn 1852.

3. Græske Digtere.

- Theognidis Megarensis sententiæ ed. Abr. Kall. Gottingæ & Gothæ 1766.
- Homeri Ilias ed. Wolff. Lipsiæ 1804. 2 Cæpt.
- Id.: Ilias cum brevi annot. ed. C. Heyne. Lips. 1804. voll. II.
- Id.: Ilias cum scholiis. ed. Schrevelius. Amstelodami 1656.
- Homeri Odyssea cum scholiis. ed. Schrevelius. Amstelod. 1655.
- Id.: Odyssea, 1—2 Bb., ed. Crusius. Hannover 1838—42.
- Sophocles: Antigone, v. Böckh. Berlin 1843.
- Poëtæ Lyrici Græci ed. Bergk. Lipsiæ 1843.
- Aeschyli Tragoediæ voll. I—III. ed. Schütz. Halæ Saxonum 1782—94.
- Id.: Tragoediarum vol. I ed. Klausen. Gothæ & Erfordiæ 1835.
- Sophoclis Tragoediæ voll. I—II (i 3 Bb.) ed. Wunder. Gothæ & Erfordiæ 1839—44.
- Euripidis Tragoediæ & fragmenta voll. I—VI ed. Matthiæ. Lipsiæ 1813—21.
- Id.: Tragoediæ vol I—II. ed. Pflugk. Gothæ 1831—42.
- Musæi Hero & Leander ed. Kromayer. Halæ Magdb. 1721.
- Gnomici poëtæ Græci ed. Brunck. Lipsiæ 1817.
- Bion og Moschus's Emaandigte med Doversættelse og Anmærkninger ved Gundelach. Kjøbenhavn 1807.
- Bions idylliske Digte ved Meistling. Kjøbenhavn 1824.
- Bionis & Moschi Idyllia ed. Schier. Lipsiæ 1752.
- Anacreons Digte ved Meistling. Kjøbenhavn 1826.
- Moschus's idylliske Digte ved Meistling. Kjøbenhavn 1824.
- Musæi Digt om Hero og Leander ved Meistling. Kjøbenhavn 1825.
- Aristophanis Comoediæ ed. Dindorf I—II. (1 vol.) Lipsiæ 1830.
- Homeri: Carmina minora ed. Francke. Lipsiæ 1828.
- Hesiodi Carmina & fragmenta ed. Goettling. Gothæ 1843.
- Pindari Carmina edd. Dissen & Schneidevin. voll. I & II. p. 1 & 2. Gothæ 1843—50.
- Euripidis fabulæ selectæ, rec. Witzschel. voll. I—III. Jenæ 1843—45.
- Delectus Antholog. Græcæ ed. Meinecke. Berolini 1842.

Sophocles: König Didipus v. Schneider u. Wisfchel.
Leipzig 1844.

Homeri hymni ed. Ilgen. Halis Sax. 1796.

Sophocles, erklært von Schneidevin. Leipzig 1849—53.
5 Hefter.

4. Græske Læseböger og Chrestomathier.

Græff profaiff Chrestomathie ved Nissen. Kjøbenhavn 1801.

Græff Læsebog for de 2 første Aar, af S. N. Bloch. Kjøbenhavn 1823. 2 Expt.

Griech. Lesebuch für Ilda v. Seyffert. Brandenburg 1842.

Anthologia græca ed. Tregder. Havn. 1842.

Græff Læsebog af Gedike. Kjøbenhavn 1799.

Græff Læsebog for andet Aars Cursus af Berg. 1844.

B. Commentarer, Lexica, kritiske og exegetiske Afhandlinger over enkelte Forfattere.

Spicilegium notarum in librum II Herodoti ex recens.
Wesselingii.

Apparatus ad Herodotum. voll. I—V ed. Borheek.
Lemgovia 1795—98.

Röppens Anmerkungen zum Homer. 6 Bd. Hannover
1792—1810.

Clavis Homerica. Edinburgi 1815.

Bastii epistola critica ad Boissonade ed. Wiedeburg.
Lipsiæ 1809. 2 Expt.

De gnomis Pindaricis et Specimen versionis Juvenalis
satyrarum lib. VII ed Fibiger. Hauntæ 1812.

Mægel'sbach Anmerkungen zur Ilias. Nürnberg 1834.

Crusius Wörterbuch z. Homer. Hannover 1836.

Eustathii Commentarii ad Homerii Iliad. & Odys. c.
ind. Devarii. 4 Tom. Lips. 1827—29.

Schwenk: Die sieben Tragoedien Sophocles.

C. Græske Grammatiker og Afhandlinger over sproglige Gjenstande.

Buttmann's græske Grammatik oversat af Salomonsen.
Kjøbenhavn 1819.

- Thiersch: Griechische Grammatik. Leipzig 1812.
 Vigeri de idiotismis Græcis ed. Hoogeveen. Lugdun.
 Batav. 1766.
 Tregder: Græsk Formlære. Kbhavn 1844.
 Lange: Græsk Grammatik. Kbhavn 1835.
 Id. liber. Kbhavn. 1844.
 Buttman: Ausführliche griechische Sprachlehre. Berlin
 1830. 2 Bd.
 Matthiä: Ausführliche griechische Grammatik. Leipz. 1827.
 2 Bd.
 Krüger: Griechische Sprachlehre für Schulen. Berlin, 1846—50.
 1. Th. u. 2. Th. 1. Hft.
 *Wiehe: Læren om Accentuationen i det græske Sprog. 2den
 Udg. Kbhavn 1854.

D. Oversættelser af græske Forfattere.

- Werke des Plato. 6 Bd. Lemgo 1778—97.
 Lucians sämtliche Werke von Wieland. 6 Bd. Leipz.
 1788.
 Plutarchs Lebnetsbeskrivelser ved Letens. 3 Dele. Kbhavn
 1804.
 Diogen. Laërtius philosophiske Historie ved B. Riisbrigk.
 2 Bd. Kbhavn 1812.
 Marcus Aurelius Antoninus's opbyggelige Betragtninger
 over sig selv. Odense 1752.
 Lucians Dialoger ved From. Odense 1823.
 Plutarchs Themistocles und Kamillus, Alexander und Julius
 Cæsar von Bredow. Breslau & Leipzig 1814.
 Pausanias Reisebeskrivelse von Goldhagen. 2 Theile.
 Berlin und Leipzig 1766.
 Thucydides Geschichte v. Heilmann. Lemgo 1760.
 Herodot overs. af Borch, udg. af Hunderup. Kbhavn 1840.
 2 Bd.
 Homers Werke von Boss. Königsberg 1802.
 Homers Iliade overs. af Wilster. Kbhavn 1836.
 Homers Odyssee overs. af Wilster. Kbhavn 1836.
 Oeuvres d'Homere par Madame Dacier. Genève 1779.
 Theokritos, Bion und Moschos, von Boss. Tübingen
 1808.
 Anakreon von Broße. Berlin 1806.
 Homers Iliade I—VI Sang ved Sibiger. Kbhavn 1827.
 Theocrits bucoliske Digte ved Meisting. Kbhavn 1825.

- Sophocles's Tragoedier ved Fibiger. Kbhavn 1821—22.
 Id.: Antigone ved Fibiger. Kbhavn 1816. (Program).
 6 Expl.
- Euripides: Kvkloper ved Fibiger. Kbhavn 1820. (Progr.)
- Sophocles: Philoctetes ved Fibiger. Kbhavn 1814. (Progr.)
- Aeschylus: Agamemnon ved Brøndsted. Kbhavn 1842.
- Aristophanes: Frøerne ved Krag. Kbhavn 1820.
- Id. von Woss. Braunschweig 1821.
- Polvbius Römische Geschichte, übersetzt von Seybold. 2
 Bd. Lemgo 1783.
- P. Mellers Oversættelse af Odysseens første 6 Sange.
 Kbhavn 1825.
- Euripides, oversat af Wilster. Kbhavn 1840.
- Platons Stat, oversat af Heise. 3 Bind. Kbhavn 1851.
- Griechische Prosaiker in neuen Uebersetzungen, herausg. von Tafel,
 Alexander und Schwab. Stuttgart. 54 Bind.

E. Græske Lexica.

- Pasou: Handwörterbuch der griechischen Sprache. 2 Bd.
 Leipzig 1819.
- Rost: Kleineres Deutsch-Griech.-Wörterbuch. Götting. 1845.
- Arnesen's Græske Lexicon. Kbhavn 1831.
- Schneider's Græske Lexicon. 2 Bd. 2 Expl.
- Pape: Handwörterbuch der griechischen Sprache. Braunschweig
 1842. 3 Bd.
- Stephani Thesaurus Græcæ linguæ. fol. Voll. I. p. 1;
 II—VI; VII fasc. 1—7; VIII fasc. 1—2.
- Schrevelii Lex. manuale græc. lat. & lat. græc. Lugd.
 Bat. 1670.
- Joh. Meursii Glossarium Græcobarbarum. Lugd. Bat.
 1710.
- Ernesti: lexicon technologiæ Græcorum rhetoricæ. Lip-
 siæ 1795.
-

III. Latinsk Philologie.

A. Latinske Forfattere.

1. Philosopher, Talere og andre Prosaikere.

- M. T. Ciceronis Opera omnia ed. J. A. Ernesti. Vol. I ed. 2da. Halæ 1757. Vol. II pars I & II & Vol. III. Halæ 1756. 4 Dele i 5 Bind.
- Id. Lugd. Batav. 1642. (Elsevir).
- Id. Biponti 1780—87 Voll. I & III—XIII.
- Id. Brutus, von Wegel. Braunschweig 1795.
- Id. De Oratore, ed. et illustr. R. J. F. Henrichsen. Havniæ 1830.
- Id. Orationes XIV selectæ von Schmieder. Halle 1801.
- Id. Orationes ed Otto. Ed. nova. P. II et III. Magdeburgi 1800—1.
- Id. Orationes VIII selectæ ed. Weiske. Lipsiæ 1806.
- Id. Verrinarum libri VII, rec. Zumpt. Berolini 1830. 8 Exempt.
- Id. Verrinarum libri VII, rec. & expl. Zumpt. Berolini 1831. 8.
- Id. Oratio p. A. Cluentio habita, rec. Classen. Bonnæ 1831.
- Id. Oratio de imperio Cn. Pompeji, emend. & explic. Benecke. Lipsiæ 1834.
- Id. Orationes selectæ von Benzke. 1ster Band. Leipzig 1836.
- Id. Oratio pro Cn. Plancio, emend. & expl. Wunderus. Lipsiæ 1830.
- Id. libri XVI epistolarum ad Familiares ed. Reimannus, ed. 3tia. Lipsiæ 1815. 2 Expt.
- Id. Epistolæ temporis ordine dispositæ, curavit G. H. Lünemann. 4 pp. in 2 voll. Gottingæ 1820 21.
- Id. Epistolæ selectæ, in usum scholl. ed. Matthiæ. Lipsiæ 1816.
- Id. Epistolæ, temp. ord. disp. rec. Schultz. Tom. I—VI. Halæ 1809—12.
- Id. Epistolæ selectæ CXC von Eüpffe. Carlstruhe 1836.
- Id. de officiis libri III, emend. Beier. Tom. I & II. Lipsiæ 1820—21.
- Id. de officiis, ed. Roth. Lipsiæ 1692.
- Id. de officiis, ed. Zumpt. Brunsvigæ 1838. Ed. major.

- M. T. Ciceronis de off. c. notis scholl. in usum ed. Zumpt. Brunsvigæ 1837.
- Id. Lælius, von Büchling. Leipzig 1797.
- Id. Cato major, Lælius, Paradoxa, illustr. Wetzel. Ed. 2da. Lignitii 1808.
- Id. Lælius, emend. Klotz. Lipsiæ 1833.
- Id. Cato major von Büchling. Leipzig 1797.
- Id. de Finibus. Rec. Madvigius. Hauniæ 1839.
- Id. Academica, ed. Hülsemann. Magdeburgi 1806.
- Id. de Divinatione ex rec. & c. not. Hottingeri. Lips. 1793.
- Id. de Legibus, rec. Bakius. Lugd. Batav. 1842.
- M. F. Quinctiliani de Institutione oratoria libri VII. Illust. Gesner. Gottingæ 1738.
- Ciceronis dispu. Tuscul. rec. Kühner. Jenæ 1846.
- Quinctiliani opera & Calpurnii Flacci declamationes, cur. Burmanno. Lugd. Batav. 1820. 2 Voll.
- Id. de Inst. orat. libr. 12 ed. Spalding. Vol. I—III. Lipsiæ 1798—1808.
- Quinctiliani libr. 12, ed. Harles. Tom. I—II. Altenburgi 1773—75.
- Plinii Historia Naturalis. Lugduni 1560. Lib. XIX—XXVII. incl. med. Index.
- C. Plinii Secundi Epist. libr. X, cur. Lünemann. Gottingæ 1819.
- Plinii Epist. libr. X & Panegyricus, ed. Schäffer. Lipsiæ 1805.
- Plinii Epist. Rec. & illustr. Gierig. Lipsiæ 1800—2. Voll. I & II.
- Plinii Epistolæ. cum notis Casauboni. Parisiis 1608. 8 min.
- M. T. Ciceronis opera ed. Orellius, contin. Baiterus & Halmius. Turici 1845—54. Vol. I, III, II p. 1.
- L. Annæi Senecæ philos. Opera omnia. Rec. & illustr. Ruhkopf. Lipsiæ 1797—1805. Vol. I—III.
- M. Terentii Varronis Opera omnia, cum notis Scaligeri, Turnebi, Victorii, Augustini. Amstelodami 1623.
- Prisciani Grammatici Libri omnes. Basileæ 1554.
- Corpus Grammaticorum Lat. Vett. ed. F. Lindemann. Lipsiæ 1831—32. Tom. I—II p. 1.
- M. T. Ciceronis Orationes Philippicæ in Antonium ed. G. G. Wernsdorff. Lipsiæ 1821. 2 Bb.

- M. T. Ciceronis orationum fragmenta ed. B. G. Niebuhr. Romæ 1820.
- Taciti dialogus de oratoribus, ed. G. Boetticher. Berol. 1832.
- M. T. Ciceronis orationes cur. Halm. vol. I. p. 1—3. vol. II. p. 1—2. (5 Bb.) Lipsiæ 1845—48.
- Plinii epistolæ, v. Döring. Frerberg 1843. 2 Bb.
- M. T. Ciceronis de officiis libr. III, ed. Bonnel. Paris 1848.
- Senecæ opera ed. Fickert. Lips. 1842. vol. 1—3.
- M. T. Ciceronis Tusculanæ disputationes, erkläret von Fischer. Leipzig 1850.
- Ciceros udvalgte Taler, ved Esfolii. Kbhavn 1851. 1ste Hefte.
- Quintilianii institutionis oratoriæ lib. decimus, erkläret von Bonnell. Leipzig 1851. 5 Expl.
- L. Annæi Senecæ opera, recogn. Haase. Voll. 1—2. Lips. 1851. 5 Expl.
- C. Plinii Secundi historiæ naturalis lib. XXXVII, rec. Sillig. Voll. I, II, III, V. Hamburgi & Gothæ 1851—53.

2. Latinske Historikere og Geographer.

- C. Julii Cæsaris Commentarii de Bello Gallico & Civili. Acced. libri de bell. Alex., Afric., Hisp. cur. Oberlin. Lipsiæ 1829.
- Cæsaris de bell. Gall. Comment. rec. Whitte. Hauniæ 1844.
- C. Sallustii Crispi Opera ed. Kritzus. Lipsiæ 1828—34. Vol. I—II.
- Cornelii Nepotis Vitæ exc. imp. mit Anm. v. Pauffer. Leipzig 1804.
- Id ed. Fischer. Lipsiæ 1759.
- Id. c. notis, ex. rec. A. v. Staveren. Lipsiæ 1791. 8 min. (Auctores Lat. min. historici. Tom. II).
- Cornelii Nepotis quæ exstant ed. Elberling. Hauniæ 1829.
- T. Livii Historiarum Tom. III. Lugd. Bat. (Elsevir). 1658.
- T. Livii Opera omnia, illustr. Stroth. Vol. I—III. Gothæ 1784.
- Id. ed. Doering (Ed. auctor & emend.) Voll. I—VII. Gothæ 1816—19.

- T. Livii hist. ed. Doering. Voll. I, II, IV, V. Gothæ 1796—1808.
- Id. Historiarum libr. I—X ed. E. Møller. Hauniæ 1815—19. 2 Voll. (2 Expt.)
- Id. libr. I—X, ed. E. Møller. Vol. I edit. 2da. cur. C. F. Ingerslev. Hauniæ 1831. (2 Expt.)
- Id. Rerum Rom. libr. ed. Alschevski. Voll. I—III. Berolini 1841—46.
- Liviana excerpta, vel Chrestomathia Liviana ed. Bauer Sect. I. Ed. nova emend. Lipsiæ 1800.
- Q. Curtius Rufus: Alexanders Leben, mit Freinsheims Ergänzungen, von Wagner. Lemgo 1768. 1 Bd.
- Idem liber, i 4 Bind.
- Id., accur. C. S. M. D. Amstelodami (Elsevir) 1673.
- Id. cum supplementis Freinshemii. Biponti 1782. 2 Voll.
- C. Suetonius Tranquillus et in eum commentarius, exhibente J. Schildio. Ed. 4ta Lugd. Batav. 1656.
- Id. ex. rec. & c. animadv. Ernesti. Ed. 2da. Lipsiæ 1775.
- Suetonii Vitæ, erläut. v. Bremi. 2te Ausg. Zürich 1820.
- Justini Historiæ Philippicæ, ad exemplar Gronovianæ editionis in usum scholarum editæ. Hauniæ 1776. 3 Exempl.
- Idem liber, cur. Fischer. Lipsiæ 1757.
- C. Cornelii Taciti opera, ed. Orellius. Turici 1846. vol. I—II.
- Id. ex. rec. Ernesti. Lipsiæ 1752.
- Id. acc. Matthia Bernegero. Argentorati 1639.
- C. C. Taciti Germanien, lat. und deutsch v. Schütter. Dortmund 1798.
- Taciti Germania, ed. Brorson. Havniæ 1804.
- Taciti Agricola, ed. Engel. Lipsiæ 1788.
- Aurelius Victor v. Barbø. Berlin u. Leipzig 1819.
- Valerii Maximi libr. IX, cum selectissimis notis Minellii. Roterodami 1681.
- Velleji Paterculi Hist. Rom. c. ann. Boecleri. Argentorati 1642.
- Id. cum notis Vossii. Lugd. Bat. (Elsevir) 1639.
- Florus ex. rec. Blanckardi. Lugd. Bat. 1648.
- Historiæ Augustæ scriptores sex, accur. C. Schrevelio. Lugd. Bat. 1661.
- Ammiani Marcellini quæ supersunt. ed. Wagner & Erfurt. Tom. I—III. Lipsiæ 1808.

- Auctores Latini minores historici (S. Rufus, Messala, Ampelius). Tom. III. Lips 1793.
- Curtius de gestis Alex. magni libri octo. Mit Anmerk. v. J. Mügel 1--2 i eet Bd.
- Id. ed. Lünemann. Hannoveræ 1837. 5 Grpl.
- C. Cornelii Taciti opera ed. Doederlein. Halis 1847. vol. I & II.
- C. J. Cæsaris de bellis civili, Alex., Afric., Hispan. comm. ed. Thorlacius. (Titelblad mangler.)
- C. Suetonii Tranquilli Opera ed. F. A. Wolfius. Lips. 1802. 2 Bd.
- Commentarii de bellis C. J. Cæsaris, rec. et ill. C. E. C. Schneider. Pars I & II. Hal. Orph. 1840—52.
- T. Livii histor. libr. 23 & 24, recogn. & comm. in us. schol. instr. E. G. Fabri. Norimb. 1840.
- Id. lib. 21 & 22. Mit Anmerk. v. E. W. Fabri. Nürnberg 1837.
- C. Cornelii Taciti Agricola ed. Bloch. Hafniæ 1814.
- id. liber af Nissen ved Lübker. Hamburg 1847.
- T. Livii historiae. Mit erklärenden Anmerkungen von G. Chr. Crusius. Hannover 1846—52. Fasc. I—IX. (Lib. I—II).
- Cornelii Nepotis liber de excellentibus ducibus rec. Dietsch. Lipsiæ 1850. 8 Grpl.
- S. Aurelius Victor de viris illustribus urbis Romæ, ed. Keil. Breslau 1850.
- *Taciti Agricola et Germania, udg. af W. A. Bloch. Kbhavn 1854.
- *T. Livii librorum periochæ et Julii Obsequentis prodigiorum lib., rec. O. Jahn. Lips. 1853.

3. Latinske Digtere.

- Encyclopædie d. latt. Classifier. Erste Abtheilung. Römische Dichtersammlung. Braunschweig 1790—94. 6 Dele i 4 Bind.
- Anmerkungen z. d. Encyclopædie. 9 Dele i 14 Bind.
- Poëtarum aliquot Latt. Carmina selecta, cur. Madvigius. Havnæ 1843.
- Q. Ennii Fragmenta, acc. Hesselio. Amstelodami 1704.
- Lucretii de rer. natura libri ed. Eichstadt. Lips. 1801.

- M. Att. Plauti Comoediæ. rec. Bothe. Vol. I. pp. I & II. Halberstadii 1821.
- Id. ed. Schmieder. Gottingæ 1804.
- Commentarius perp. in Plauti Comm. conscr. Schmieder. Gottingæ 1804.
- Plauti Comm. ed. stereot. Tom I—II. Lipsiæ 1820. 12. (Tauchnitz.)
- Id. ed. Sambuci. Antverpiæ 1576.
- Terentii Comoediæ, ed. Bothe. Berolini 1806.
- S. Aur. Propertii Carmina, ed. C. Lachmannus. Lipsiæ 1816.
- Catullus, Tibullus, Propertius ex. rec. Grævii. Trajecti ad Rh. 1680.
- P. Ovidii Nasonis opera ed. Burmannus. Amstelodami 1727. Tom. I—IV.
- Id. cum. Heinsii aliorumque notis studio Borchardi Cnippingi. Lugd. Bat. 1670. Tom. I & III.
- Id. cast. P. Burmannus. Trajecti Bat. 1713. Tom. I—II.
- Id. cur. J. P. Miller. Berolini 1757. Tom. I—IV. (2 voll.)
- Id. cur. C. G. Mitscherlich. Edit. 2da. Gottingæ 1819. 2 voll.
- Ovidii Metam. Chrestomathiæ conscr. A. W. Brorson. Hauniæ 1802.
- Ovidii Metam. ed. Vitus Loers. Lipsiæ 1843.
- Ovidii Fasti, von W. S. Conrad. Leipzig 1831.
- Ovidii Metam. Nach Lessings Auswahl. Von F. S. Feldbausch. Carlshuhe 1836.
- P. Virgilio Maronis Opera omnia. Illustr. C. G. Heyne. Lipsiæ 1767—75. Tom. I—IV.
- Id. In tironum gratiam illust. C. G. Heyne. Ed. 3tia. Lipsiæ 1800. 2 voll.
- P. Virgilius Maro. Illustr. C. G. Heyne. Ed. 3tia. Lipsiæ 1803. (4 voll.)
- Q. Horatius Flaccus. Ex. rec. & cum notis atque emendationibus R. Bentleii. Ed. altera. Amstelod. 1713.
- Id. cum Torrentii commentario. Antverpiæ 1608.
- Horatii Opera omnia cum notis variorum. (Titel manglet, sones fra det 17de Aarh.)
- Id. illustr. C. G. Mitscherlich. Reutlingæ 1815—16. Tom I—II.

- Horatii opp. rec. et illustr. F. G. Doering. Ed. 2da
Lipsiæ. Tom. I. 1815. Tom. II. 1834.
- Id. rec. atque intp. J. C. Orellius. Ed. 2da. Turici
1843—44. 2 voll.
- Id. rec. Dillenburger. Bonn 1843.
- Horats's samtlige Værker ved J. Baden. Kbhavn 1793.
2. Bd. (1ste Bd. mangler).
- Q. Horatii Flacci Opera, ed. N. V. Dorph. Hafniæ
1823.
- Horatius Flaccus. Vol. I & II. ed. Orellius. Turici
1843.
- Lucani Pharsalia, ed. Weyse. Quedlinburgi & Lipsiæ
1835.
- Juvenalis et Persii Satyræ. Ex. rec. Henninii. Man-
hemi 1781.
- Auctores Lat. minn. T. I. P. I. Lipsiæ 1790. (Aviani
Fabulæ ed. Cannegieter, Phædri fab. ex. rec.
Burmanni, Catonis Disticha ex. rec. Arntzenii,
P. Syri sententiæ ex rec. Gruteri.)
- Phædri Fabulæ m. gramm. u. erfl. Anm. Leipzig 1802.
- Id. lib. ed. J. G. L. Schwabe. Halæ 1779—81. 3 voll.
- L. Annæi Senecæ Tragoediæ. Ex nova rec. A. Thysii.
Lugd. Bat. 1651.
- P. Papinii Statii Opera ex rec. J. F. Gronovii.
Mannhemii 1782. 2 Tom. i I voll.
- T. Petronii Arbitri Satyricon liber, commentariis &
notis illustr. Concinnante M. Hadrianide. Amste-
lodami 1669. (Accedunt Priapeia & alia).
- C. Sillii Italici Punica, edid. Lünemann. Göttg.
1823.
- Horats's Satiren ed. Heindorf, ved Wüfstemann.
Leipzig 1843.
- P. Virg. Maro Æneis ill. Gossrau. Quedlinburg u.
Leipzig 1846.
- Juvenals Satiren v. Hæckermann. Greifswalde 1847.
Vol. I.
- Plauti comoediæ ex recensione Ritschelii. Bonnæ &
Elberfeldæ. 1848—53. Tom. I—III. p. 1.
- Virgils Gedichte, herausgeg. von Wagner. Leipzig 1849—50.
- Qu. Horatius Flaccus ed. J. Crucquius. Ant-
verpiæ 1579.
- Lucretii de rerum natura libri sex, rec. Lachmann.
Berolini 1850.

- Horatius: Satiren und Episteln, erklärt von G. L. A. Krüger. Leipzig 1853.
 Q. Horatii Flacci Opera in us. schol. ed. H. Duentzer. Brunsvig. 1849.

4. Latinske Læsebøger og Chrestomatier.

- J. Gedikes Latinske Læsebog, 5te Uplag. Kbhavn 1828.
 C. G. Brøder: Nyste lat. Læsebog. Udg. af G. Sverdrup. Kbhavn 1800.
 J. Gedikes Lat. Læsebog. Kbhavn 1802.
 Morgen: Latinsk Læsebog for Begyndere. 2den Udg. Kbhavn 1852.

B. Commentarer og Verica, samt kritiske eller exegetiske Afhandlinger over enkelte Forfattere.

- J. C. F. Wegel: Erkl. Anmerk. zu Cicero vom Redner. Braunschweig 1795.
 Id. Erkl. Anm. zu Ciceros Brutus. ibid. 1796.
 J. W. Döring: Erkl. Anm. zu den auserles. Reden v. Cicero. Braunschweig 1797.
 M. Benj. Weiske: Erkl. Anm. zur Auswahl der besten Briefe Ciceros. Braunschweig 1796.
 Wegel: Erkl. Anm. zu Cicero vom Wesen der Götter. Braunschweig 1799.
 Id. Erkl. Anm. zu Ciceros Akad. Untersuch. ibid. 1799.
 E. Garve: Philos. Anm. u. Abhandl. zu Cicero v. d. Pflichten. 5te Ausgabe. Breslau u. Leipzig 1806. 3 vol.
 J. W. Hagen: Commentar über Ciceros vermischte Briefe. 1stes Bändchen. Nürnberg 1798.
 J. A. Ernesti: Clavis Ciceroniana. Ed. 2da. Halæ 1757.
 F. Lachmann: De fontibus historiarum T. Livii comment. prior. Gottingæ 1822.
 A. G. Ernesti: Glossarium Livianum. Emend. et locupl. G. H. Schäfer. Lipsiæ 1804.
 S. J. Schneider: Erkl. Wörterbuch zu Cæsar's Catilina u. Jugurtha für d. Schulgebrauch. Leipzig 1834.
 R. Hurd: Horat's Episteln a. d. Pisonen u. a. d. Augustus, m. Comm. u. Anm. übersetzt v. J. J. Eschenburg. Leipzig 1772. 2 Bde.

- E. D. Jani: *Erkl. Anm. zu Horaz's Satyren u. Episteln.* Leipzig 1795.
- Lübker: *Commentar zu Horaz's Oden 1—3 Buch.* Schleswig 1841.
- I. H. M. Ernesti: *Clavis Horatiana* (vol. I.) Berolini 1802.
- Dünger: *Kritik u. Erklärung d. Horaz's Gedichte.* 5 Bde. 1840—1844.
- S. E. Schulz: *Wortschule zu Cicero.* Weimar 1837.
- Emendationes Livianæ scr. G. L. Walchius.* Berolini 1815.
- Observationes Livianæ scr. F. C. Wolf.* Flensburg. 1826. (Prog.)
- Id. lib. scr. F. C. Wolf.* Flensburg 1827. (Prog.)
- Nizolius: *Thesaurus Ciceron.* ed. J. Cellarius. Basil. 1583 fol.
- L. J. W.: *Loci tres ex annal. Taciti explanati.* Gryphiæ 1817.
- Ernesti: *Onomasticon poetarum illust.* Halis Sax. 1818.
- Parerga zu Plautus u. Terents scr. Ritschl.* Lips. 1845.
- Jordan: *Commentatio de codice Tegernseensi orationis pro Cæcina.* Lips. 1848.
- Lachmanni in *Lucretii de rerum natura libros commentarius.* Berol. 1850.
- Dahl: *Erklärende Anmerkungen zu Sallust's Catilina.* Braunschweig 1800.

C. Afhandlinger over sproglige Gjenstande, Grammatiker og andre herhen hørende Skrifter f. Ex. Veiledninger til at skrive Latin o. d.

- Olai Borrichii *Cogitationes de variis Latinæ linguæ ætatibus etc.* Hafniæ 1675. (Deri indb. *Opitii Atrium linguæ sanctæ.*)
- Thomæ Bangii *Observationum Philolog.* lib. II. Havniæ 1640.
- J. A. Ernesti: *Opuscula philolog. critica.* Lugd. Bat. 1764. id. lib. 1776. 2 Bind.
- J. J. Hottingeri *Opuscula.* Lipsiæ 1817.
- Friedemann et Seebode: *Miscellanea critica.* 7 Hæft. Hildesiæ 1822—23 (ucompl.)

- Puf Worms samlede Skrifter 1ste og 2det Hefte. Kbhavn
 1834—35.
- J. N. Madvigii Opuscula academica. Havniæ 1834.
- G. J. Vossii poet. & rhetor. Amstelod. 1647 og 1645.
 4 vol.
- Sanctii Minerva c. notis Perizonii. Amstelov. 1714.
- Phil. Melanchtonis Grammatica Latina 1541.
- F. P. J. Dahl, Aftvungne Bemærkninger om Roma Da-
 nica. Kbhavn 1838.
- T. Badenii Roma Danica. Ed. altera. Havniæ 1835.
- T. Baden: Tillæg til den anden Udgave af Roma Danica.
 Kbhavn 1837.
- J. J. G. Schellers ausführl. lat. Gram. 4de Aufl. Leip-
 zig 1803.
- J. A. Nishaub: Neue lat. Sprachlehre. Braunschweig 1798.
- G. F. Grotefend: Kleine lat. Grammatik. Frankfurt a. M.
 1822.
- A. Grotefend: Lat. Schulgrammatik. Hannover 1833.
- J. P. Krebs: Lat. Schulgrammatik. 2te Ausg. Gießen
 1824. 2 Expt.
- E. G. Brøder, Praktisk lat. Gram. overs. af G. Sver-
 drup. Kbhavn 1801. 2 Expt.
- Samme Bog, 3die Udg ved F. C. Dilsen. Kbhavn 1827.
- E. G. Brøder: Die entdeckte Rangordnung d. lat. Wörter.
 Neue Ausg. Leipzig 1817.
- J. N. Madvigii opuscula academica altera. Havniæ
 1842.
- E. G. Zumpt: Lat. Gram. 4te Ausg. Berlin 1824.
- Samme Bog, 8te Ausg. Berlin 1837.
- K. L. Schneider: Elementarlehre d. lat. Sprache. 1r & 2r
 Bd. Berlin 1819 og 1821.
- Badens latinske Grammatik. 8de Udg. ved G. A. D ichmann.
 Kbhavn 1841.
- J. N. Madvig: Lat. Sprog lære. Kbhavn 1841.
- E. T. A. Krüger: Untersuchungen aus d. Gebiete der lat.
 Sprachlehre. 1stes Hest. Braunschweig 1820.
- H. F. Høegh-Nissen: Lat. Gram. 2 Dele. Kbhavn 1839.
- C. H. Sintenis: Gradus ad Parnassum. Zullichaviæ 1816.
 (2 D. i 1 Bd.)
- P. Aler: Gradus ad Parnassum. Ed. nova. Lipsiæ
 1733.
- J. Th. Krebs: Antibarbarus. Frankfurt a. M. 1837.
- J. J. G. Scheller, Compd. præceptor. stili bene lat.
 Ed. 3tia. Lipsiæ 1795.

- G. J. Weinschenk: Om lat. Stiilsøvelser. Kbhavn 1801.
 F. Muzelii Infundibulum ell. Gramm. i Stile, oversat af Chr. Martfeldt. Kbhavn 1754.
 H. Kunhardt: Praktische Anleitung z. lat. Styl. 1ster Coursus. Lübeck 1814.
 C. J. Grysar: Theorie d. lat. Stiils. Cöln am Rhein. 1831.
 C. Petersohn: Die zwölf Monate. (Dpg. t. lat. Stiil). Karlsruhe 1819.
 A. Forbiger: Aufg. z. Bild. d. lat. Stiils f. mittl. Klassen. Leipzig 1834.
 A. A. Cammerer, Pract. Ant. z. Uebers. aus d. Deutschen in d. Lat. Kempten 1822.
 S. Th. Krebs, Ant. z. Lateinschreiben. 3te Ausg. Frankfurt a. M. 1822.
 F. W. Döring: Ant. z. Uebers. aus d. Deutschen in das Lat. Jena & Leipzig. 1r Theil. 7e Ausg. 1817. — 2r Theil, 2e Aufl. 1806.
 F. W. Hagen: Uebungen in der Cicer. Schreibart. Erlangen 1795—1804. 2 Bde.
 C. G. Zumpt: Aufg. zu Uebers. aus dem Deutschen in das Lateinische. 3e Ausg. Berlin 1825.
 A. Brotesend, Commentar zu den Materialien lat. Styl-übungen. Hannover 1825.
 Trojel: Exempler til at oversætte fra Dansk paa Latin. Kbhavn 1842.
 Krüger: Untersuch. a. d. Gebiete d. lat. Sprachlehre. 1—3. Braunschweig 1820—27.
 Heidelberg: Lehre vom einfachen Satze. Bremen 1837.
 Hermann: Beispiele z. Einüb. d. etym. Theils d. lat. Sprachlehre. Lübeck 1814.
 Palæstra Ciceroniana v. Seyffert. Brandenburg 1847.
 J. N. Madvig: Latinisk Sprogkæde. 3die Udgave. Kbhavn 1852.

D. Oversættelser af latinske Forfattere.

- M. T. Cicero: Sæmmtliche Brieft, überfæst v. C. W. Wieland. Stuttgart 1814. 5 Bd.
 Id. Auserlesene Reden, überf. v. F. C. Wolff i 4 Bd. Altona 1805.
 Id. Von dem Redner, v. F. C. Wolff. Altona 1830.
 Id. Abhandlung ü. d. menschlichen Pflichten, überf. v. C. Garve. Breslau 1806.

- Cicero: Om Pligterne, oversat af Suhr. Kbhavn 1838.
 Id. Cato d. Heltere u. Lælius, übers. v. F. C. Wolff. At-
 tona 1805.
 Id. B. d. Pflichten, übers. v. Hottinger. Zürich 1800.
 Id. Auserlesene Briefe, übers. v. Ernesti. Leipzig. 1789.
 Id. Vermischte Briefe, erläutert v. Borhek. Frankf. a. M.
 1782. 2 Bd.
 Livius's Rømerske Historie, overs. af R. Møller. Kbhavn
 1801. (2—7 Bd.) (1 Bd. mangler).
 D. Curtius Rufus, übers. v. Dstertag. Frankf. a. M.
 1799. 2 Bd.
 C. Julius Cæsar, overs. af D. Wolff. Kbhavn 1809. 2 Bd.
 C. Suetonius: De 12 første Rømerske Keiseres Levnehistorie,
 overs. af J. Baden. Kbhavn 1802. 2 Dele.
 C. Cornelius Tacitus, overs. af Baden. Kbhavn 1773
 i 4 Bd. (2 Expl.
 D. Curtius Rufus, overs. af Brorson. Kbhavn 1808.
 Plinii Lovtale til Trajan, overs. af Guldberg. Sorø 1763.
 Quintilians Underviisning i Betsalenhed, 10de Bog, overs.
 af Baden. 1776.
 Id. 11te Bog, overs. af Frimann. Kbhavn 1777.
 Plautus ved Guldberg i 4 Dele. Kbhavn 1812. (2 Expl.)
 Tibulls Elegier, overs. af Guldberg. Kbhavn 1803.
 Virgils Æneide, overs. af Meisling. Slagelse 1824.
 D. Horatius Flaccus, übers. v. J. H. Woss. 2 Bd.
 Heidelberg 1806.
 P. Ovidius Nasos Forvandlinger overs. af Meisling.
 Kbhavn 1831.
 Id. Verwandlungen, übers. v. Rode. Berlin 1816. (2 Dele
 i 1 Bd.)
 Id. Verwandlungen, übers. v. J. H. Woss, in 2 Theilen.
 Berlin 1798.
 Horats's Satirer m. Anm. overs. af Smidth. Kbhavn 1816.
 Id. Epistler m. Anm. overs. af Smidth. Kbhavn 1817.
 Cicero v. d. Pflichten übers. v. A. W. Zumpt. 2 Expl.
 Juvenals udvalgte Satirer, overs. af D. Worm. Kbhavn
 1838.
 Persius's Satirer, overs. af D. Worm. Kbhavn 1840.
 Tacitus: Agricola, overs. af D. Worm. Kbhavn 1838.
 Rømske Prosaiker, in neuen Uebersetzungen, herausgegeben
 v. Tafel, Dsiander und Schwab; Stuttgart. 49 Bd.

E. Nvere latinske Forfattere.

- D. Erasmus Roterodamus: Epistolarum opus. Basilæ 1558. Fol.
- J. Barclaii Argenis, c. clave. Francof. & Lugd. Bat. 1634.
- J. Baden: Opuscula Latina. Havniæ 1793.
- J. A. Ernesti Opuscula oratoria. Lugd. Bat. 1762.
- J. Freinsheimii Specimen paraphr. Cornelianæ. Argentorati 1641.
- Ernesti: Opuscula oratoria. Novum volumen. Lipsiæ 1791.
- Holberg: Nicolai Klimii iter subterraneum (uden Titelsblad).
- Aphthonii sophistæ progymnasmata. Amstelodami 1657.
- L. Holbergii Opusc. quæd. Latt. Lipsiæ 1737.
- N. Frischlini Facetiæ. Argentorati 1603.
- F. Rostgaard: Deliciæ quorund. poet. Danorum. Lugd. Bat. 1693.
- D. Erasmi Roterodami Colloquia. Cur. G. Stallbaum. Lipsiæ 1828.
- A. C. Klotzii Ridicula litteraria. Altenburgi 1762.
- Id. Opusc. philol. & orat. ed. C. E. Mangelsdorffius. Halæ 1772.
- D. G. Morhofi Polyhistor., illustr. a Joh. Müllero. Ed. 2. Lübecæ 1714.
- D. Ruhnkenii Oratt., Dissertt., Epistolæ ed. F. T. Friedemann. Brunsvigæ 1828. 2 vol.
- M. A. Mureti sell. epp., præff., oratt. ed. F. C. Kraft. Nordhusæ 1826.
- Id. Var. lectt. sell. ed. F. C. Kraft. Lipsiæ 1830.
- Manutii Epistolæ cum notis varior. 1698.
- Hemsterhusii orationes ed. Ruhnken. Wittenberg 1822.
- Baumstark orationes Latt. varior. Freiberg 1835.
- Ernesti: Opuscula varii argumenti. Lips. 1794.

F. Latinske Lexica og dertil hørende Skrifter.

- Gessner: Novus linguæ Romanæ Thesaurus. Lipsiæ 1749. 4 voll. folio.
- J. J. G. Scheller: Latein.-deutsches Lexicon. Leipzig 1788.
- Id.: Deutsch-lat. Lexicon. 2te Aufl. Leipzig 1789.

- J. E. Kraft: Deutsch-lat. Lexicon. Leipzig u. Merseburg 1820—21. 2 voll.
- W. Freund, Wörterbuch d. lat. Sprache. Leipzig 1834—44. 4 Bde.
- J. J. G. Scheller: Deutsch-lat. Lexicon. 3te Aufl. Leipzig 1805. 2 Bde.
- E. L. Bauer: Deutsch-lat. Lexicon. 2te Ausg. Breslau 1798.
- J. Schmalfeld: Lat. Synonymik. 2te Aufl. Eisleben 1836.
- L. Ramshorn: Lateinische Synonymik. Leipzig 1821. 2 Bind.
- Badens Latinisk-danske (4 Expl.) og dansk-Latiniske (2 Expl.) Ordbog.
- Arnesen: Latinisk-dansk Ordbog. Kbhavn 1845.
- W. Freund: Gesamtwörterbuch der lateinischen Sprache. 2 Bde. Breslau 1845.
- *Jungerslev: Lateinisch-deutsches Schul-Wörterbuch. Braunschweig 1853.

IV. Philologiske Hjelpevidenskaber.

A. Almindeligt Sprogstudium og Grammatik.

- Lange: Almindelig Grammatik, 1ste Hefte, Kbhavn 1840.
- Mithridates oder allgemeine Sprachkunde v. J. L. Adelung. 4 Theile. Leipzig 1806—1817.

B. Græske og romerske Oldsager, Archæologie og Kunsthistorie.

- Pauly: Real-Encyclopædie der klassischen Alterthumswissenschaft. 6 Dele (7 Bd.). Stuttgart 1838—52.
- Alexander Donatus: Roma vetus et recens. Amsterdam 1694. 2 Expl.
- Voyage du jeune Anacharsis en Grèce. Tom. I—VII. Paris 1790.
- Cartes Géographiques relatifs au voyage du jeune Anacharsis. Deux-ponts 1791.

- Nitsch: Beschreibung des Zustandes der Griechen. 1, 3, 4 Th. 1806. 2 Th. 1795.
- Adam: Handbuch der römischen Alterthümer. Aus dem Englischen v. Meyer. Erfurt 1805—6. 2 Bd.
- Schaaf: Encyclopädie der klassischen Alterthumskunde 1—2. Magdeburg 1806—8.
- Nieuport: Explicatio rituum Romanorum. Budissæ 1715.
- Thorlacius: Populäre Aufsätze das griechische, römische und nordische Alterthum betreffend, übersetzt v. Sander. Kopenhagen 1812.
- Eschenburg: Haandbog i den klassiske Litteratur v. Thorlacius 1—2. Khavn 1805—6.
- Meyer: Haandbog i de romerske Oldsager. Khavn 1823.
- v. Gilano: Abhandlung der Römischen Alterthümer, herausgegeben von Adler. 1—4. Altona 1775—76.
- Becker: Gallus oder Römische Scenen aus der Zeit August's. 1—2. Leipzig 1838.
- Id. Charikles, Bilder altgriechischer Sitte. 1—2. Leipzig 1840.
- Id. Handbuch der römischen Alterthümer 1, 2, u. 3 Th. 1 u. 2 Abth. Leipzig 1843—53.
- Id. Die römische Topographie in Rom. Leipzig 1844.
- Wachsmuth: Hellenische Alterthumskunde aus dem Gesichtspunkte des Staats. 1—2 Bd. Halle 1844—46.
- Hirt: Geschichte der bildenden Künste bei den Alten. Berlin 1833.
- Boeckh: Metrologische Untersuchungen über Gewichte, Münzfüße und Maße des Alterthums. Berlin 1838.
- Brøndsted: Reisen und Untersuchungen in Griechenland. Erstes und zweites Buch. Paris 1826—30.
- K. D. Müller u. Dörfler: Denkmäler d. alten Kunst. Bd. I & II. H. 1—4. Fortgesetzt von Wieseler.
- Her mann: Lehrbuch d. griech. Antiquitäten. Heidelberg 1841—52. 3 Bde.
- Beschreibung Roms. Ein Auszug aus d. Beschreibung d. Stadt Rom v. C. Platner u. L. Ulrichs. Stuttgart 1845.
- Geschichte d. Römischen Rechts v. F. Walter. Bonn 1845.
- Ph. Wagner: Die attische Tragoedie u. das Theater zu Athen. Dresden 1844.
- Witschel: Die attische Tragoedie. Leipzig 1844.
- A. Hirt: Bilderbuch der Mythologie, Archäol. u. Kunst. 1—2. (1 Bd.) Berlin 1805—16.

- Platner: Der Proceß u. die Klagen bei d. Auitern. Darmstadt 1824—25.
- Brøndsted: Die Bronzen v. Eiris. Kbhavn 1837.
- Id.: De cista ænea m. K. Kbhavn 1834.
- Kärcher: Handbuch des Wissenswürdigen aus d. Mythologie u. Archæologie. Karlsruhe 1825.
- Id. Handzeichnungen zur Mythologie und Archæologie d. klass. Alterthums. Karlsruhe 1825. 5 Hefter.
- Tregder: Kort Udsigt over den græske Kunsthistorie. Aalborg 1846. 3 Expl.

C. Mythologie.

- Petiscus: Der Olymp, oder Mythologie der Ägypter, Griechen und Römer. Berlin 1824.
- Geppert: Die Heroen der Griechen und Römer. Leipzig 1842.
- K. D. Müller: Prolegomena zu einer wissenschaftlichen Mythologie. Götting. 1825.
- Ramler: Mythologie. Berlin 1820.
- Jacoby: Handwörterbuch der griechischen und römischen Mythologie. 1—2. Koburg u. Leipzig 1830—35.
- Nägelsbach: Die Homerische Theologie. Nürnberg 1840.
- F. Mynter: Religion der Karthager. Kopenhagen 1816.
- M. W. Heffter: Mythologie d. Griechen u. Römer. Brandenburg 1845.
- Buttmann: Mythologus. Berlin 1828.

D. Litteraturhistorie og Bibliographie.

- Struvii Introductio in notitiam rei litterariæ, cura Fischeri. Francofurti & Lipsiæ 1754.
- Harless: Introductio in historiam linguæ Græcæ. Altenburgi Tom. 1. 1792. Tomi posterioris p. 1 & 2. 1795.
- Id. Supplementa ad introductionem in historiam linguæ Græcæ. 1 & II. Jenæ 1804—6.
- Id. Introductio in notitiam litteraturæ Romanæ. T. I & II. I Vol. Noribergæ 1781.
- Bernhardy: Grundriß der römischen Litteratur. Halle 1830.
- Id.: Grundriß der griechischen Litteratur. 1—2 Th. Halle 1836.

- R. D. Müller: Geschichte der griechischen Litteratur. 1—2 Th. Breslau 1841.
 Gräße: Handbuch d. allg. Literaturgeschichte aller bekannten Völker. 4 Bde. Leipzig und Dresden 1845—1850.
-

V. Nyere fremmede Sprog.

1. Lydsff Litteratur og Sprog.

A. Lydske Forfattere, Læsebøger, Samlinger, Skrifter over Litteraturens og Sprogets Historie.

- Rahbek: Lydsff prosaisk Læsebog. 1827. (2 Dele.)
 Ram bach: Odeum, eine Sammlung deutscher Gedichte. Berlin 1800.
 Gervinus, Handbuch der poetischen Nationallitteratur der Deutschen. 1842.
 W. Wackernagel: Altdeutsches Lesebuch. Basel 1839.
 Id.: Proben der deutschen Poesie seit dem Jahre MD. Basel 1847.
 Id.: Proben der deutschen Prosa seit dem Jahre MD. 2 Bde. Basel. (1ster Bd. 1847, 2ter Bd. 1843.)
 Zacharia und Eschenburg: Auserlesene Stücke der besten deutschen Dichter von Dpiz bis auf gegenwärtige Zeiten. Braunschweig 1766—78.
 Wieland: Auserlesene Gedichte 1—7. Leipzig 1784—87.
 Id.: Sammlung einiger prosaischen Schriften. 1—3 Th. Zürich 1758.
 Hölty: Gedichte, udgivne af Boss. Hamburg 1804.
 Goethes Werke. Vollständige Ausgabe letzter Hand 1—55. Stuttgart und Tübingen 1827—34.
 Schiller: Sämmtliche Werke 1—18. Stuttgart und Tübingen 1820.
 Langbein: Gedichte 1—2. Leipzig 1800.
 Starke: Gemälde aus dem häuslichen Leben und Erzählungen 1—4. Berlin 1794—98.
 Gesners Skrifter oversatte ved Birk. Khavn 1781.

- Campe: Kleine Geschichten für Kinder 1—6. Leipzig 1805.
 Id.: Sämmtliche Kinder- und Jugendschriften 1—37. Braun-
 schweig 1831—32. (12 og 19 Bd. mangler.)
 W. Scott: Werke 1—50 Bd. (8, 9, 32, 37, 42 Bind
 mangler.) Leipzig 1824 ff.
 W. Irving: Columbus 1—4 Bd. Frankfurt 1828.
 Id.: Granada 1—2. Frankfurt 1828.
 Becker: Erzählungen aus der alten Welt für die Jugend.
 1—3. Halle 1803.
 F. v. Eichendorff: Gedichte. Berlin 1837.
 J. G. v. Herder: Sämmtliche Werke. Tübingen 1805—6.
 21 Bd.
 Wachsmuth: Weimars Musenhof, histor. Skizze. Berlin
 1844.
 Wolfgang Menzel: Die deutsche Litteratur. 4 Theile (2 Bd.)
 Stuttgart 1836.
 Riise: Tydsk Læsebog for Mellemclasseerne, 4de Udg. Kbhvn
 1844. (4 Expl.)
 Campe: Robinson der Jüngere. 38te Dpl. Braunschweig 1840.
 2 Expl.
 Schaefer: Grundriß d. Geschichte d. deutschen Litteratur.
 Bremen 1847.
 Jean Pauls Geist (Chrestomathie). 3 Theile. 1805.
 Gruppe: Der deutsche Dichterwald. 1—3 Theile. Berlin
 1849.
 Miniaturbibliothek der deutschen Classiker. 16 Bdchen. Hildburg-
 hausen & Newport.
 Hoffmann: Fantasiestücke und Rater Murr. Paris 1841.
 Rückert: Brahmanische Erzählungen. Leipzig 1839.
 Spindler: Vergiftmeinnicht. Taschenbücher für die Jahre
 1845—49. 5 Bde.
 Lessings Werke. 8 Bde. Berlin 1840.
 Jean Paul: Titan. 3 Bde. Berlin 1846.
 Id.: Siebenkäs. 2 Bde. Berlin 1846.
 F. de la Motte Fouque: Ausgewählte Werke. 12 Theile i 4
 Bd. Halle 1841.
 Tieck: Phantasia. 3 Bde. Berlin 1844—45.
 Chamisso: Peter Schlemihl. Stereot. mit Holzschnitten.
 Nürnberg.
 Th. Mügge: Neue Novellen. 6 Th. (3 Bde.) Hannover 1845—46.
 Auerbach: Dorfgeschichten. 4 Bde. Mannheim 1848—54.
 Koenig: Veronika. 2 Theile. Leipzig 1844.
 Gubitz: Erzählungen, Märchen und Schwänke. Berlin 1835.

- Fanny Farnow: Gesammelte Erzählungen. 2 Bde. Leipzig 1840.
- Ida Gräfin Hahn-Hahn: Ulrich. 2 Bde. Berlin 1845.
- Johanna Schopenhauer: Die Tante. 2 Th. Leipzig 1837.
- Kellstab: Sommerfrüchte. 2 The. Leipzig 1838.
- H. Zschokke: Eine Selbstschau. 2 The. Aarau 1853.
- Id.: Alamontade. Zürich 1852.
- Scipio Cicala. 4 The. in 2 Bden. Leipzig 1840.
- Die neue Medea, vom Verfasser des Scipio Cicala. 3 Bde. Stuttgart 1841.
- U. v. Tromlig König Przemysl Ditokar II. Dresden u. Leipzig 1843.
- Alexis: Der Roland von Berlin. 3 Bde. Leipzig 1840.
- Jean Paul: Leben des Quintus Fixlein. Bairuth 1801.
- Spindler: Der Jude. 4 Th. in 2 Bdn. Stuttgart 1834.

B. Tydske Grammatiker, Lexika og dekl.

- Lh. Heinsius: Volkthümliches Wörterbuch der deutschen Sprache. 4 Bde. Hannover 1818—22.
- Eberhard: Synonymisches Handwörterbuch der deutschen Sprache. Berlin 1819.
- Becker: Ausführliche deutsche Grammatik. 2 Bd. 1842.
- Grimms Grammatik der hochdeutschen Sprache unserer Zeit, v. Eiselein. 1843.
- Fries: Ausführliche deutsche Sprachlehre. Erster Theil. Kopenhagen 1836.
- Grønberg: Tydsk Stiløvelsebog for Begyndere. 1828.
- Hjort: Tydsk Grammatik for Begyndere. Kbhavn 1840.
- G. H. Müller: Tydsk-dansk Ordbog. 3 Dele. Kiel 1810.
- De tydske Conjugationer af Hjort. 1826.
- Heyse: Ausführliches Lehrbuch der deutschen Sprache. 2 Bde. Hannover 1838—39.
- Baden: Tydsk-Dansk Lexicon. 2 Dele. Kbhavn 1787—97.
- Grønberg: Tydsk-Dansk og Dansk-Tydsk Haand-Ordbog. Kbhavn 1836 og 39.
- Schüke: Holsteinisches Idiotikon. 4 The. Hamburg 1800—1806.
- Geill: Praktisk Veiledning til at lære det tydske Sprog. Kolding 1852.

J. & H. Grimm: Deutsches Wörterbuch. Leipzig 1852. 54
Lief. 1—8.

2. Fransk Litteratur og Sprog.

A. Franske Forfattere, Læsebøger, Samlinger, Skrifter over Litteraturens og Sprogets Historie.

- Florian: Oeuvres complètes Tom. 1—8. Leipzig 1826.
Cinq-Mars, par Alfred de Vigny. Paris 1842.
Les Méandres par Leon Gozlan. 2 voll. Paris 1837.
Le Nord. Révue de la littérature française. Nr. 1—26. 2
voll. Red. Thisted. Copenhague 1845.
Eugène Sue: Les Mystères de Paris. Bruxelles 1843.
Pr. Merimée: Chronique du regne de Charles IX; la
double méprise; La Guzla. Paris 1842.
Bjerring: Lectures françaises. Copenh. 1835.
Borring: Etudes littéraires, p. en prose. 3 ed. 1839.
2 Expt.
Eugène Sue: Le Juif errant. Paris 1845. 10 Tom.
Borring: A. B. C. instructif pour apprendre aux en-
fants les élém. de la l. fr. Khavn 1845. (4 Expt.)
Voltaire: Histoire de Charles XII. Leipzig. 3 Expt.
Victor Hugo: Notre Dame de Paris. 3 tom. Bruxelles
1840.
Florian: Numa Pompilius. Leipzig 1839. (4 Expt.)
Rothe: Les Romans du Renard. Paris 1845.
Hermann: Handbuch d. franz. Sprache. Prof. Th. Berlin
1843.
L'avare, comédie de Molière publ. par Schwalb.
Essen 1850.
Anthologie par Charles Graeser. Marienwerder 1845.
Trojel: Französch. Anthologie. Leipzig 1844.
Oeuvres de Molière. 8 Tomes. Amsterdam 1766.
Théâtre français, publié par C. Schütz. Séries IX, X,
XI, p. 1—8. (8 Bd.) Bielefeld 1848—50.
Schnabel: Comédies et proverbes dramatiques. Leipzig
1848.
Le Misanthrope, comédie de Molière publ. par Schwalb.
Essen 1849.
Le Cid, tragédie de Corneille, publ. par Schwalb.
Essen 1849.

- Athalia, tragédie de Racine, publ. par Schwalb. Essen 1848.
- Chefs — d'oeuvre poétiques de Boileau Despréaux, publ. par Schwalb. Essen 1850.
- Stieffelius: Recueil de poésies françaises. Berlin 1840.
- Zoller: Bibliothèque française. 9 tom. 2 voll. Stuttgart 1850.
- Lassen: Fransk Extemporallæsning for Skolernes høiere Klasser. Kbhavn 1851. 4 Expl.
- Hammerich: Troisième campagne de Slesvig, traduite par Caroe. Paris 1852.
- Saucerotte: Avant d'entrer dans le monde. Paris 1847.
- Luis Westergaard: Den franske Tragedies national-poetiske Character. Kbhavn 1853.
- Adélaïde Montgolfier: Contes devenus histories. Paris.
- Louise Belloc: Marguerite. Paris.
- *Dubb: Handbok i franska språket och litteraturen. Lund 1853.
- *De Castres: Allgemeiner Grundriß der französischen Literaturgeschichte. Leipzig 1854.

B. Franske Grammatiker, Lexika o. d.

- Borring: Fransk = Dansk og Dansk = Fransk Haandordbog. 1ste Deel. 2 Bd. Kbhavn 1841.
- Deichmanns franske Grammatik udg. af Westergaard. 1827.
- Mähner: Syntax d. neufranzösischen Sprache. Berlin 1843. 2 Dele.
- Dictionnaire de l'Académie Française. 3me ed. publiée en 1845. 2 tomes.
- L. Schipper: Vollständ. Franz. Grammatik. Münster 1842.
- Drelli: Altfranzösische Grammatik. Zürich 1848.

3. Engelsk Litteratur og Sprog.

- Ebers: Vollständiges Wörterbuch der Englischen Sprache. 1—2 Bd. Berlin 1793—94.

- Burckhardt: Complete English-German and German-English Pocket-Dictionary. Berlin 1823.
 Emmert, the theatre or a selection of easy plays. Göttingen 1789—1806. 2 voll.

4. Svensk Litteratur og Sprog.

- Lenström, Svensk Læsebog. Kbhavn 1843.
 Danf = Svensk Ordbog med en kort historisk Oversigt af Sverrigs Litteratur.
 Ulmquist: Svensk = Retstavningstære, orersfat af W. Busch. Kbhavn 1843.
 P. D. Belander: Svensk = Danf = Norf Kommeordbog.

5. Andre fremmede Sprog.

- Meisting: Grundtrækkene af det spanske Sprogs Grammatik. Kbhavn 1841.
 *Dieß: Grammatik der romanischen Sprachen. 3 Bde. Bonn 1826—44.

6. Danf Litteratur og Sprog.

A. Danfke Forfattere, Læsebøger, Samlinger, Skrifter over Litteraturens og Sprogets Historie.

- Molbechs blandede Smaa skrifter 1—2. Kbhavn 1834.
 Flor: Danf Læsebog. Kiel 1831.
 Holst: Poetisk Læsebog. Kbhavn 1843.
 Krossing: Poetisk Læsebog for de høiere Klasser. Kbhavn 1830.
 Samme Bog. 2den Udgave 1839. 2 Expl.
 Nyerup og Kraft: Almindeligt Litteraturlexicon for Danmark, Norge og Island. Kbhavn 1820.
 Ost: Fortsættelse af Nyerups og Krafts Litteraturlexicon, Nr. 1. Kbhavn 1826.
 Erstlev: Almindeligt Forfatter-Lexicon for Danmark fra 1814—40. Kbhavn 1843—1853. 3 Bd.
 Ehr. Thaarup: Fortegnelse paa danfke Oversættelser af latinfke og græfke Skribenter. Kbhavn 1822.
 Nyerup og Rahbek: Bidrag til den danfke Digttekunstis Historie 1—2. 1800—1.

- Verlauff: Historiske Antegnelser til Holbergs Lystspil, 1ste Bd. Kbhavn 1838.
- Lynghve: Færiske Kvæder om Sigurd Fofnisbane og hans Et. Randers 1822.
- Den grønlandske Chronica. Kbhavn 1726.
- Forsøg i de skønne og nyttige Videnskaber ved et patriotisk Selskab 1—5. Kbhavn 1764—71.
- Samme Værk. Andet Dplag. Kbhavn 1770—71.
- E. B. Lullins Samtlige Skrifter 1—3 Bd. Kbhavn 1770—73.
- F. Sneedorff: Samlede Skrifter 1—6 Bd. Kbhavn 1794—98.
- Enten — Eller, et Livsfragment udg. af Victor Cremita. Kbhavn 1843. 2 Dele.
- En Vandring i Syden, Erindringer ved Emanuel St. Hermidab. Kbhavn 1843.
- Schak Staffeldts samlede Digte, udg. ved F. L. Liebenberg. Kbhavn 1843. 2 D.
- Jens Baggesens Biographie, ved August Baggesen. Kbhavn 1843. 2 Dele.
- Dehlenschläger: Gamle danske Folkeviser. Kbhavn 1840.
- Carl Bernhard: Noveller. 2det Dplag. Kbhavn 1841—44.
- J. N. Bruun: Samling af mindre Digte. Kbhavn 1791.
- F. C. Gutfeld: Samlede Poesier. Kbhavn 1791.
- H. W. Lundbye: Rhapsodier udg. af K. H. Seidelin. Kbhavn 1799.
- E. B. Lullin: Udvalgte Digte udg. af K. H. Seidelin. Kbhavn 1799.
- H. W. Riber: Samlede Digte. Kbhavn 1808. 2 Dele.
- M. E. Bruun: Poetiske Forsøg. 1ste Deel og 2den Deels 1ste Hefte.
- H. Hertz: Kong René's Datter. Lyriske Drama. Kbhavn 1845.
- F. Paludan-Müller: Dryadens Bryllup. Et dramatisk Digt. Kbhavn 1844.
- H. P. Holst: Gioachino. Romantisk Drama. Kbhavn 1844.
- Høedt: Lyriske Studier. Kbhavn 1844.
- Kalidasa's Sakuntala, Skuespil oversat og forklaret af Mag. M. Hammerich. Kbhavn 1845.
- Dehlenschläger: Utaddin. Kbhavn 1845.
- Id. Nordens Guder. Kbhavn 1846.
- Petersen: Det Danske, Norske og Svenske Sprogs Historie. Kbhavn 1829—30.
- Ewalds samtlige Skrifter. 2 Bind (2 Expl. af 2det Bd.) Kbhavn 1782.

- Henrik Harpestrengs danske Løgebog, udg. af Molbech. Kbhavn 1826.
- Bredahl: Dramatiske Scener. 1ste D. Kbhavn 1819.
- Bjowulfs Drape. Gothisk Heltedigt ved Grundtvig. Kbhavn 1820.
- Grundtvig: Optrin af Nordens Kampeliv. Kbhavn 1811. 1ste Deel.
- Religionen: et Læredigt i 6 Sange efter Racine ved Lund. Kbhavn 1771.
- Holbergs udvalgte Skrifter 7de—21de Bd. Kbhavn 1809.
- Molbech: Forelæsninger o. d. nyere danske Poesie. Kbhavn 1832. 2 Bd.
- Jens Baggesens danske Værker 1ste—6te og 8de Bd. Kbhavn 1827.
- Thorisen: Udsigt over den danske Litteratur. Kbhavn 1839.
- Rahbek og Nyerup: Den danske Digtekunsts Middelalder fra Arrebo til Tullin. Kbhavn 1805. 2 Dele i 1 Bd.
- Nyerup: Udsigt over vort Fædrelands Litteratur i Middelalderen. Kbhavn 1804.
- Rahbek og Nyerup: Udsigt over den danske Digtekunst u. Frederik V. Kbhavn 1819.
- J. E. Lode: Nye Sundheds Tidende for 1782—83. Kbhavn. 2 Bd.
- Sorterup: Nye Høstefange om Frederik d. Fjerdes lykkelige Seiersvindinger. 1715.
- Heiberg: Ulla skal paa Val. Kbhavn 1845.
- Id. Urania. Aarbog for 1845. Kbhavn.
- S. Kierkegaard: En litterær Anmeldelse af de to Tidsaldere. Kbhavn 1846.
- E. K. F. Molbech: Digtninger. Kbhavn 1846.
- Dehlenschlägers Tragoedier. 8 Bd. Kbhavn 1831—34.
- Rahbek og Nyerup: Bidrag til en Udsigt over Dansk Digtekunst under Christian d. VII. 1828.
- Wessel: Samlede Digte, udg. af Boye. Kbhavn 1832.
- Løger Neenbergs poetiske Skrifter. 2 Dele. Kbhavn 1769.
- Michaelis: Rimmværker fra 1496 udg. af E. Molbech. Kbhavn 1836.
- Falsters Satirer udg. af E. Thaarup. Kbhavn 1840.
- Dehlenschläger: Hjartan og Gudrun. Kbhavn 1849.
- Id. Regnar Lodbrok. Et Heltedigt. Kbhavn 1849.
- Gjengangere: Breve eller poet. Epistler fra Paradis. Kbhavn 1831.
- Frithofs, Hilbur og Halvdans Sønnen af Samsøe.
- Molbech: Studier over Dehlenschlägers Poesi. Kbhavn 1850.
- Jeremja, historisk Sørgespil af J. Fibiger. Kbhavn 1850.

- Dehlenschläger: Digtekunsten. Kbhavn 1849.
 Det Kongelige Speil (speculum regale) udg. af Haldan
 Einersen. Sorø 1768.
 H. E. Orsted: Samlede og efterladte Skrifter. 9 Bd. Kbhavn
 1850—52.
 Mynster: Bemærkninger om „Anden i Naturen“. Kbhavn
 1850.
 Bjerregaard: Om Digtearterne. Efter Dieckhoffs Poetik.
 Fredericia 1851.
 Id. eksempelsamling til Indøvelse af dansk Berstærkes Elemen-
 ter. Fredericia 1851.
 Udvalgte danske Viser af Middelalderen. 2 Bd. Kbhavn 1812
 —14.
 J. P. Mynster: Blandede Skrifter. 3 Bd. Kbhavn 1852—53.
 Holberg: Peder Paars, med 100 Illustreringer. Kbhavn 1845.
 Dehlenschlägers Erindringer. 4 Bd. Kbhavn 1850—51.
 *E. Hagerup: Om det danske Sprog i Angel. Kbhavn 1854.
 *N. M. Petersen: Bidrag til den danske Litteraturs Historie.
 i Middelalderen. Kbhavn 1853.
 *Dehlen schläger: Om Ewald og Schiller. Med Forf.s Por-
 trait. Kbhavn 1854.
 *Supplement til Dhlenschlägers Digterværker og prosaiske
 Skrifter. Kbhavn 1854. 2 Hft.
 *Fr. Paludan-Müller: Tre Digte. Kbhavn 1854.

B. Danske Grammatiker og Lexika; Islandsk Sprog.

- Molbech: Dansk Ordbog 1—2. 1833. (2 Expl.)
 Id. Dansk Haand-Ordbog med Rettskrivningslære. Kbhavn 1813.
 Id. Dansk Dialekt-Lexicon. Kbhavn 1841.
 P. E. Müller: Dansk Synonymik 1—2. Kbhavn 1829. (2 Expl.)
 Marius Svane: Forklaring over eenstændige danske Ords Be-
 mærkelse. Kbhavn 1825.
 Raff: Kortfattet Veiledning til det oldnordiske eller gl. islandske
 Sprog. Kbhavn 1832.
 Id. Samlede Afhandlinger 1—3. Kbhavn 1834—38.
 Meier: Dansk Grammatik til Brug for Skoler. Kbhavn 1843.
 Bloch: Grundtræk til en dansk Rettskrivningslære. Odense 1805.
 Borgen: Veiledning til Affattelse af Udarbejdelser i Moders-
 maalet. Kbhavn 1842.
 Thortsen: Forsøg til en dansk Metrik. 1—2. Kbhavn 1833.
 Bloch: Haandbog i det danske Sprogs Grammatik. 1ste Afde-
 ling — Formlæren. Odense 1808.

- Nissen: Grundtræk af den danske Sproglære. Kbhavn 1816.
 P. Larsen: Dansk Sproglære. 1842.
 Neologerne og de fremmede Ord af J. Levin. Kbhavn 1849.
 N. Petersen: Om Orddannelselæren. Odense 1826.
 Raff: Veiledning til det Islandske eller gamle nordiske Sprog.
 Kbhavn 1811.
 Id. Undersøgelse om det gamle nordiske eller islandske Sprogs
 Oprindelse. Kbhavn 1818.
 Hammerich: Om de fremmede Ord i vort Moderemaal.
 Kbhavn 1850.
 Fridrichson: Islandsk Læsebog. Kbhavn 1846.
 Bjørn Haldorsens islandske Lexicon. Kbhavn 1814.

VI. Historie.

1. Almindelig Verdenshistorie (dertil regnet Skrifter over
 Historiens Philosophie o. s. v., over almindelig Chrono-
 logie, Genealogie, historiske Tabeller og Lexica.)
 Lehrbuch in der Geschichtskunde von Galletti. Gotha 1792.
 Leitfaden in der allgem. Menschengeschichte v. Dolz. Leipzig
 1805.
 Elementarbuch in der Geschichtskunde v. Galetti. Gotha 1801.
 Millots Universalhistorie von Christiani. 12 Th. mit Regis-
 ter. Leipzig 1777. (10 Th. mgl.)
 Guldberg: Verdenshistorie i 2 Bd. Kbhavn 1768.
 Pölig's Weltgeschichte, 4 Bände. Leipzig 1820.
 Beckers Weltgeschichte von Woltmann und Menzel. 12 Th.
 Berlin 1824. (3ter Th. mgl.)
 Scharling: Udsigt over Historiens vigtigste Begivenheder. Kbhavn
 1826.
 Kottcks Allgemeine Geschichte. 9 Bd. Freiburg 1833. (1ste
 og 8de Bd. mgl.)
 Beckers Verdenshistorie udg. af Loebell, ved Riise. 14 Bd.
 Kbhavn 1843.
 Discours sur l'Etude de l'histoire par L. Engelstoft.
 Göttingen 1826.
 Motbeck: Forelæsninger over Historiens Philosophie. 2 Dele.
 Kbhavn 1840.

- Hegel: Philosophie der Geschichte. 1840. 1 Bd.
 Engelstoft og J. Møller:: Historisk Calendar. 3 Bd.
 Kbhavn 1814.
 Lairitzens historisch = genealogischer Palm = Wald. Nürnberg
 1686. fol.
 Baylens historisches und kritisches Wörterbuch, übers. v. Gotts-
 scheden. 4 Th. Leipzig 1741—44. fol.
 Estrup: Lærebog i den almindelige Verdenshistorie. Cøbenhavn 1826.
 Weber: Lærebog i Verdenshistorien, overs. af Levinson. 4
 Expl. Kbhavn 1847.
 J. v. Müller: 24 Bücher allgemeiner Geschichten. 3 Bd. 1828.
 Michélet: Indledning til Verdenshistorien, oversat af Andkjær.
 Kbhavn 1847.

2. Den gamle Historie (med Chronologie, Genealogie, Tabeller og Lexica.

- Zeittafeln der griechischen Geschichte v. C. Peter. Halle 1835.
 Zumpt: Annales veterum regnorum & populorum.
 Berlin 1819.
 Mule: Hovedbegivenheder i den gamle Historie. Odense 1807.
 Abrégé de l'histoire de la Grèce. II Tom. Paris An VII.
 K. D. Müller: Geschichteu Hellenischer Stämme u. Städte.
 3 Bd. Breslau 1844.
 Schorn: Geschichte Griechenlands. Bonn. 1833.
 Droysen: Geschichte Alexanders des Großen. Hamburg 1833.
 Id.: Geschichte des Hellenismus. 2 Th. Hamburg 1826.
 Ferguson: Geschichte der Römischen Republik. 4 Bd. Leip-
 zig 1784.
 H. Rost: Rhodos. Altona 1823.
 Goldsmith: Geschichte der Römer. 3 Bd. Leipzig 1792.
 Id.: Geschichte der Griechen. 2 Bd. Leipzig 1792.
 K. D. Müller: Die Etrusker. 2 Bd. Breslau 1828.
 Drumann: Geschichte Roms. 6 Th. Königsberg 1834.
 Zeuss: Die Deutschen. München 1837.
 Kortüm: Römische Geschichte. Heidelberg 1843.
 Heramb: Kort Udsigt over det Romerske Keiserdømmes Tid
 fra 50 a. Ch. — 476 p. Chr. Kbhavn 1842. 4 Expl.
 Gibbon: Geschichte des Verfalles und Unterganges des römi-
 schen Weltreiches. Deutsche Ausgabe v. Sporschil. Leip-
 zig 1837.
 Sismondi: Histoire de la chute de l'empire Romain.
 2 t. Bruxelles 1842.

3. Nyere Historie (med Chronologie, Genealogie, Tabeller og Lexika.

A. Hele den nyere Historie eller større Tidsrum af samme.

Allgemeine historische Taschenbibliothek. 20 Dele. Dresden 1826.

Guisot: histoire de la civilisation. Bruxelles 1838.

Meusels Anleitung zur Kenntniß der Europäischen Staaten-historie. Leipzig 1788.

Raumer: Geschichte Europas. 8 Bd. Leipzig 1832—50.

Holberg: Introduction til de Europæiske Staters Historie. Kbhavn 1757.

Wachsmuth: De vigtigste historiske Personer og Begivenheder fra Reformationen til Revolutionen, oversf. af Klee. 3 Bd. Kbhavn 1833—34.

U Andersen: Middelalderens og den nyere Historie. 2 Bd. Kbhavn 1833.

Ferrer: Fortællinger af de forskjellige Folkeslags Historie, oversf. af Riise. Kbhavn 1830. 2 Bd. (2 Expl. af 2det Bd.)

Kruse: Atlas u. Tabellen zur Uebersicht der Geschichte aller Europäischen Länder und Staaten. Leipzig 1841.

Kotteck: Neueste Weltgeschichte. 1841. Pforzheim. 2 Bd.

Nohmann: Skildringer af den nyere Tids Historie. Odense 1847—51. 4 Bd.

E. Winther: Nutiden. Kbhavn. 1849.

Lembcke: Oversigt over Europas Folketammer. Kbhavn 1845.

Burckhardt: Allgemeine Geschichte der neuesten Zeit. 5 Bd. Leipzig 1850.

Supplement-Tafeln zu Hübners genealogischen Tabellen. 6 Lief. Kopenhagen. 1822—24. fol.

Rönigsfeldt: Genealogiske Tabeller over europæiske Fyrstehuse. Kbhavn 1837. fol.

Annuaire des deux mondes, histoire générale des divers états. Années 1850—51—52. Paris. 2 voll.

B. Enkelte Landes eller Kongers Historie.

Dr. Jost's Allgemeine Geschichte des israel. Volks. 2 Bd. Berlin 1832.

Fr. Raumer: Geschichte der Hohenstaufen. 6 Bd. Leipzig 1840.

Thiers's franffe Revolutionshistorie ved Rosen. Nykjøbing 1842. 7 Bind.

- Depping: Normannernes Støt og Nedsættelse i Frankrig ved N. M. Petersen. Kbhavn 1830.
- Arnholtz: Gustav Adolfs Deeltagelse i Trediveaarskrigen. Helsingør 1834.
- Zinkeisen: Geschichte Griechenlands. Leipzig 1832—40. 1ste, 3die og 4de Bd.
- Grindinger som Bidrag til Norges Historie fra 1800—15, af J. Wall. 1—3 Deel. Christiania 1844.
- Thiers: Consulatets og Keiserdømmets Historie. Kbhavn 1846. 1ste—11te Deel.
- W. Scott: Napoleons Leben. 17 Bd. 1808. (6te Bd. mgl.)
- Id.: Skotlands Historie til Jacob den 6te, oversf. af Wiimh. 1—3 Deel. Kbhavn 1833—34.
- Id.: Det nyere Skotlands Historie (1603—1707), oversat af Wiimh. 1—3 Deel. Kbhavn 1837—39.
- Stein: Geschichte der socialen Bewegung in Frankreich von 1789 bis auf unsere Tage. 3 Bd. Leipzig 1850.
- Lamartine: Histoire de la révolution de 1848. 2 tom. Leipzig 1849.
- Macaulay: Englands Historie fra Jacob den II's Thronbestigelse, oversat af Baudig. Kbhavn 1852—54. 1ste—9de Hefte.

4. Danmarks Historie.

A. Almindelig Historie af Danmark.

- Brøndsted: Bidrag til den danske Historie. Kbhavn 1817. 1ste Hefte.
- Subm: Danmarks Historie. Kbhavn 1782. 11 Bd.
- Gebhardi & Christiani: Danmarks og Norges Historie. Odense 1777. 4 Dele.
- Christiani: Geschichte der Herzogthümer. Flensburg u. Leipzig 1775. 4 Th.
- Holbergs Dänische Reichs-Historie. 3 Th. Flensburg u. Leipzig 1757.
- Id. Danmarks Riges Historie. Kbhavn 1762. 1ste og 3die Bd.
- Worm: Danicorum Monumentorum libri sex. Hafniæ 1643. fol.
- Pontoppidan: Marmora Danica. Hafniæ 1739. fol.
- Resen: Inscriptiones Hafnienses. Hafniæ 1668.
- Terpæger: Ripæ Cimbricæ Descriptio. Flensborg 1736.
- Afskifter om Danmarks indre Forhold i ældre Tid. Odense 1841—45. 2 Bd.

- Saxonis Grammatici Historiæ Danicæ libri XVI. ed. Stephanus. Soræ 1644. fol.
- Id. Danmarks Krønike, 3 Dele, v. Grundtvig. Kbhavn 1818.
- Snorro Sturlesons Norges Konge-Krønike, v. Grundtvig 3 Dele. Kbhavn 1813.
- Scripta historica Islandorum. Hauniæ 1828. 10 voll.
- Islendinga Sögur. 2 Bd. Kbhavn 1829.
- Oldnordiske Sagaer, 1—12 Bd. (af 1ste Bd., 1—2 D., 2 Expl., af 1ste Bd., 3 D., 3 Expl.) Kbhavn 1826—29.
- Nordiske Fortids Sagaer. 1—3 Bd. 2 Expl. Kbhavn 1829—30.
- Tomsvinga og Knýtlinga Saga. Kbhavn 1829.
- Grønlands historiske Mindesmærker. 2 Bd. Kbhavn 1838.
- Antiquitates Americanæ, sive: Scriptores septentrionales rerum ante-columbianarum in America, ed. soc. reg. antiq. sept. Hafniæ 1837. fol.
- Suhms Udtog af Historien af Danmark, Norge og Holsteen. Kbhavn 1776.
- Id. Større Udtog af Danmarks Historie. (3 Expl.)
- Allens Lærebog i Danmarks Historie. Kbhavn 1843.
- Id. Haandbog i Fædrelandets Historie. Kbhavn. 2 Expl. (1ste Udg. 1840, 2den Udg. 1842.)
- Malling: Store og gode Handlinger. Kbhavn 1834.
- Jahn: Danmarks Historie under Unionskongerne. Kbhavn 1835.
- Wedel Simonsen: Udsigt over Nationalhistorien. 2 Bd. Kbhavn 1813. (2 Expl.)
- L. Sahl: Kort Begreb af den gamle danske og norske Historie. Kbhavn 1777.
- Nyerup: Skildring af Tilstanden i Danmark og Norge. 5 Bd. Kbhavn 1803.
- Suhm: Tidsregning. Kbhavn 1773.
- Königsfeldt: Genealogiske Tabeller over Danmarks, Norges og Sverrigs Kongefamilier. 3 Hft. Kbhavn 1833. fol.
- Id. Genealogiske Tabeller over den Oldenborgske Stamme. Kbhavn 1840. fol.
- Supplement-Tabeln zu J. Hübners Genealogischen Tabellen. 6 Heff. Kopenhagen. 1822. fol.
- Meursii Historia Danica ed. Lamius. Florentiæ 1746. fol.
- Synopsis historiarum Danicarum, en kort Summa over den danske Historie indtil Christian den 4de, af Lyschander. Kbhavn 1622. fol.
- Grundtvig: Nordens Mythologie. Kbhavn 1832.
- J. C. Dahlmann: Geschichte von Dänemark. 3 Bd. Hamburg 1840—43.

Islenzkir Annalar. Hafniæ 1847.

Petersen: Nordisk Mythologie. Kbhavn 1849.

Sneædorff-Birch: Udsigt over den nordiske Mythologie. 1834.

L. C. Müller: Danmarks Sagnhistorie. Kbhavn 1851.

Arild Hvitfeldt: Danmarks Riges Krønike. Kbhavn 1650.
2 Bd. fol.

Langebek: Scriptorum rerum Danicarum medii ævi. Voll.
IV. Havn. 1772—76. fol.

N. M. Petersen: Historiske Fortællinger om Fælændernes Færd.
4 Bd. Kbhavn 1839—44.

Finn Magnusen: Eddalæren og dens Oprindelse. 2 Bd.
Kbhavn 1824.

Narsberetninger fra det Kongelige Geheimæarchiv. 1ste Bds 1ste
Hefte. Kbhavn 1852.

Fr. Barfod: Fortællinger af Fædrelandets Historie. Kbhavn
1853. 2 Bd.

*E. Dorph: Omrids af den nordiske Mythologie til Skolebrug.
Kbhavn 1853.

*N. M. Petersen: Danmarks Historie i Hedenold. 1ste Deels
1ste H. Kbhavn 1854.

**B. Enkelte danske Kongers eller fortære Affnitss Historie
(Affhandlinger derover, historiske og antiquariske Under-
søgelser, statistiske Undersøgelser fra den ældre Tid
o. s. v.; Chronologie og Genealogie).**

Nyerups Charakteristik af Christian den Fjerde. Kbhavn 1816.

Id. Esterretninger om Frederik den Tredie. Kbhavn 1817.

Sahn: Det danske Auxiliair-Corps 1689—1697. Kbhavn
1840—41.

J. Møllers Mnemosyne. 4 Bd. Kbhavn 1830.

A. Zeitmann: Stamtafle over Familien Zeitmann. Kbhavn
1844.

J. C. L. Lengnichs genealogiske Tabeller. 5 Hft. Kbhavn
1839—41.

Historiske Esterretninger om Ribe Cathedralsskole, af E. Thorup.
Ribe 1846.

Becker: Samlinger til Danmarks Historie under Kong Frederik
den Tredies Regjering af udenlandske Archiver. 1ste Deel.
Kbhavn 1847.

Klee: Om Nordens ældste Beboere og deres efterladte Minder.
Kbhavn 1852.

- Wedels Saxo udg. af Samf. t. d. danske Litteraturs Fremme. 3 Bd. Kbhavn.
- Wegener: Om den evige Forbindelse mellem Slesvig og Danmark i statsretlig Henseende. Kbhavn 1848.
- Actstykker om det Slesvigiske Spørgsmaal. 3 Hefter. Kbhavn 1849—50.
- Wegener: Hertugen af Augustenborgs Forhold til det Slesvig-holsteenske Dyrer. Kbhavn 1849.
- Ledtraad til Nordisk Oldkyndighed. Udg. af det Kongl. Nord. Oldskr. Selskab. Kbhavn 1836.
- Hammerich: Danmark under de nordiske Rigers Forening 1375—1523. 1ste Bd. Kbhavn 1849.
- Gjessing: Struensee og Guldberg, hist. Skildring. Kbhavn 1849.
- Id.: Kong Frederik den Sjettes Regjeringshistorie. 2 Bind. Kbhavn 1849—50.
- Slaget ved Fredericia, af en dansk Officeer; med Kort. Kbhavn 1849.
- Wegener: Om Landskøbenhavn over det gamle Rendsborg paa Eiderøen. Kbhavn 1849.
- Zur Beleuchtung der Augustenburger Schrift: „Die Herzogthümer Schleswig-Holstein und das Königreich Dänemark“. Kopenhg. 1850.
- Hertugen af Augustenborgs litteraire Virksomhed i den Slesvig-holsteenske Sag. Odense 1850.
- Regjerings- og Statsforandringen i Danmark og Hertugdømmerne siden Christian d. VIII's Død. Fremstilt af Dronsen og Samwer, med Forord og Anmærkninger af Christiansen. Kbhavn 1850.
- A. S. Orsted: Af mit Livs og min Tids Historie. 2 Bd. Kbhavn 1850—52.
- Wegener: Actmæssige Bidrag til Danmarks Historie i det 19de Aarhundrede. 1ste Deel. Kbhavn 1851.
- Actstykker til Nordens Historie i Grevefeidens Tid, udg. af Høens litterære Selskab ved Pal. Müller. Odense 1850—53. 2 Bd. (4 Hf.)
- Worsaae: Minder om de Danske og Nordmændene i England, med 3 Kort. Kbhavn 1851.
- Gjessing: Kong Christian den Ottendes Regjeringshist. Kbhavn 1852.
- Slaget ved Kolding, fortalt af en Infanterie-Officeer, med et Kort. Kbhavn 1852.
- Gjessing: Danmarks Historie fra 1848—52. Kbhavn 1853—54.

Rapport over Slaget ved Idsted. Kbhavn 1851.

Rapport over Frederikstads Forsvar. Kbhavn 1851.

*Paludan-Müller: Grevens Fejde. 1ste Deel. Kbhavn 1853.

C. Politik.

A. S. Drsted: For den danske Stats Opretholdelse i dens Heelhed. Kbhavn 1850.

Aaben Skrivelse til den danske Rigsdag fra Kjøbenhavnsske Præster og Medlemmer af det theologiske Facultet. Kbhavn 1850.

D. Biographier og Monographier.

Udsalon, et biographisk Forsøg af Ettrup. Sorø 1826.

J. Kennow, ved H. Knudsen. Kbhavn 1840.

*Lengnick: Personalhistoriske Bidrag, vedkommende Danmarks og Norges Geistlighed. Kbhavn 1853.

VII. Geographic og Statistisk.

1. Almindelig Geographic og Statistisk.

Müsching's neue Erdbeschreibung. 15 Bde. Hamburg 1736.

Hübners Geographic. 3 Th. Hamb. 1735.

Atlas til Schouw's „Europa.“ Kbhavn 1832. fol.

Fabri's Elementargeographie. 4 Th. Halle 1786.

Id. Geographisches Lesebuch. 3 Bd. Halle 1882.

Millings statistisk-geographisk Haandbog. Odense 1819.

Gaspari's Lehrbuch der Erdbeschreibung. Weimar 1806.

Munthes Geographic af Welschow. Kbhavn 1839.

Merleken: Lehrbuch der historisch-comparativen Geographic, 4 Bücher. Darmstadt 1839—43.

Cannabich: Hülfsbuch beim Unterrichte in der Geographic. 3 Bde. Gieselen 1838—40.

Lüdde: Die Methodik der Erdkunde. Magdeburg 1842.

- Le Bret: Vorlesungen über die Statistik. 2 Th. Stuttgart 1783—85.
- E. Vogel: Schulatlas d. neueren Erdkunde, mit Randzeichnungen. 5te Dpl. Leipzig 1846.
- Id. Hülfsbuch zum neuen Schulatlas. Leipzig 1843.
- Jensen: Geogr.-hist. Beskrivelse over Palæstina. Kbhavn 1840.
- Volger: Handbuch d. Geographie. 2 Dele. Hannover 1836.
- Wölter: Lehrbuch d. Geographie. 1—3 Deel (2 Bd.) Eßlingen 1844—45.
- Rougémont: Handbuch d. vergleichenden Erdbeschreibung. Bern, Ebur und Leipzig, 1846.
- Lichtenstern: Ansichten von der Erdkunde. Braunschweig 1846.
- Berghaus: Allgemeine Länder- u. Völkerkunde. 6 Bde. Stuttgart 1837—44.
- Id. Physicalischer Atlas. 2 Dele. Gotha 1845. fol.
- Kimestad: Geographisk Lærebog til Skolebrug. 1ste Deel. Kbhavn 1850.
- E. Ritter: Einleitung zur allgemeinen vergleichenden Geographie. Berlin 1852.
- *Jørgensen: Kurzgefaßtes Lehrbuch der Geographie. Schleswig 1853.
- *Fabricius: Historisk Atlas til Middelalderen og den nyere Tid. 4 Blade (Nr. 3—6.) Kbhavn 1853.

2. Gammel Geographie.

- Geographie der Griechen u. Römer v. Ulert. 3 Th. 5 Bd. Weimar 1816—46.
- Handbuch der alten Geographie v. Schirlik. Halle 1822.
- Griechenland in altgeographischer Beziehung, von H. Bobrik. Leipzig 1842.

3. Danmarks Geographie og Statistik; Topographier.

- Pontoppidans danske Atlas. 7 Tomer. Kbhavn 1763—81.
- Afhandlingar om Danmarks Deconomie. Kbhavn 1767—71.
- Encomion Regni Daniæ eller Danmarks Riges Lof af J. L. Wolf. Kbhavn 1654.

- Sterm: Statistisk-Topographisk Beskrivelse over Kjøbns Amt. 1ste D. Kjøbenhavn 1839.
- Id.: Statistisk-Topographisk Beskrivelse over Hovedstaden Kjøbenhavn. 3 Hft. 1839—41.
- Baggesen: Den danske Stat, betragtet geographisk-statistisk. Kjøbenhavn 1840.
- Estrup: Lygestrup, som det var og er. Kjøbenhavn 1839.
- N. M. Petersen: Haandbog i den gl. nordiske Geographie. 1ste D. Kjøbenhavn 1334. 2 Udg.
- Bidrag til en oldnordisk-geographisk Ordbog, ved det Kgl. nord. Vidensk. Selskab. Kjøbenhavn 1837.
- Beskrivelse over Tøro af Hübertz. Kjøbenhavn 1834.
- Skildring af Staden Aarhus af Hübertz. 1ste Hf. Kjøbenhavn 1837.
- Borgruinerne, 1ste Hefte, ved Wedel-Simonsen. Kjøbenhavn 1813.
- Om Bevægelsen i den danske Befolkning. Skizze af Hübertz. Kjøbenhavn 1840.
- Statistisk Tabelværk over Danmark. 1—18de Hefte. Kjøbenhavn 1835—49. fol. 2det Hefte mgl.
- Den nye Matricul for Jordeiendomme i Danmark. Kjøbenhavn 1844. fol.
- Stats-Budget for 1841—48. Kjøbenhavn. 8 Bd.
- Stats-Regnskabs Oversigt for 1841—46. Kjøbenhavn. 6 Bd.
- Dansk Hof- og Statskalender for 1837, 38, 39.
- Geistlig Stat fra 1788—1841 af W. Eriksen. Kjøbenhavn 1841.
- Mansa: Kort over Danmark i 19 Blade. fol. Kjøbenhavn 1837—51.
- A. F. Bergsøe: Den Danske Stats Statistik. 1—4 Bd. Kjøbenhavn 1844—53.
- Nathanson: Hist.-statist. Fremstilling af Danmarks National- og Statshuusholdning. Kjøbenhavn 1836.
- Berntsen: Danmarks og Norges frugtbare Hertilighed. Kjøbenhavn 1655.
- Arnholm: Cronborg Slotshistorie. Helsingør 1836.
- Fyhn: Efterretninger om Kjøbstaden Rolding. Kjøbenhavn 1848.
- Statistisches Tabellenwerk. 1ster—5tes Hefte. Kjøbenhavn 1842—47. fol.
- Statistisk Tabelværk. Ny Række, 1ste—3die Bind. Kjøbenhavn 1850—51.
- Stadfeldt: Beskrivelse over Randers Kjøbstad. Kjøbenhavn 1840.

- Mathiesen: Om Grønland, dets Indbyggere, Produkter og Handel. Kbhavn 1852.
- Wink: Om Monopolhandelen paa Grønland. Kbhavn 1852.
- Id. De danske Handelsdistricter i Nordgrønland. Med et Kort. 1ste D. Kbhavn 1852.
- *H. N. Clausen: Det danske Sprogs Enemærker i Slesvig. Kbhavn 1854.

4. Reisebeskrivelser.

- Moltbechs Reise i Aarene 1819—20. 3 Bde. Kbhavn 1821.
2 Expl.
- Saabye: Brudstykker af en Dagbog i Grønland i 1770—78. Odense 1816.
- Eggert Olafsen: Reise gjennem Island. 2 Bde. Sorø 1772.
- Pontoppidan: Reise til Syd-Amerika. Kbhavn 1841.
- Möhl: Breve fra Indien. Kbhavn 1840.
- Brøndsted: Reise i Grækenland. 2 Dele. Kbhavn 1844.
- Marryat: Violets Reiser og Eventyr. 2 Dele. Kbhavn 1844.
- Gyldendal: Samling af Reisebeskrivelser. 16 Bde. Kbhavn 1789—96.
- Tidskrift for Reisebeskrivelser, udg. af Schaldemose. 10de Deels 2det—4de Hf. Kbhavn 1843.
- Nyt Tidskrift for Reisebeskrivelser, udg. af Moltke. 2den Deels 1ste—3die Hf. Kbhavn 1844.
- Ussing: Reisebilleder fra Syden. Kbhavn 1847.
- Steen Ville: Galatheas Reise. Kbhavn 1849—51. 3 Bde.
- J. H. Campe: Sammlung interessanter Reisebeschreibungen. 8 Bde. Wolfenbüttel & Braunschweig 1786—90.

VIII. Mathematisk.

- Thomas Bugge: De første Grunde til den rene eller abstrakte Mathematik. 3 Dele. 2den Udg. Kbhavn 1813—14.
- Id.: Analysis eller Algebra (uden Titelblad.)
- Id.: De første Grunde til den sphæriske og theoretiske Astronomie samt den mathematisk Geographie. Kbhavn 1796.
- Euclidis elementa geometriæ planæ libris VI comprehensa in usum incipientium adornata. Edit. II. Hafniæ 1756.

- E u e l i d i s**: elementorum libri XV. ad Græc. contextus fidem recensiti et ad usum tironum accommodati. Lipsiæ 1769.
- Meyer-Hirsch**: Sammlung geometrischer Aufgaben. 2 Th. Berlin 1805—7.
- Id.**: Sammlung von Beispielen, Formeln und Aufgaben aus der Buchstabenrechnung und Algebra. Berlin 1832.
- P. N. C. Egen**: Handbuch der allgemeinen Arithmetik, besonders in Beziehung auf die Sammlung v. Beispielen v. Meyer-Hirsch. 2 Th. Berlin 1833—34.
- J. J. U. Fide**: Anfangsgründe der reinen Mathematik zum Leitfaden seiner Vorlesungen. 1 Th. Berlin 1803.
- Lacroix**: Die Anfangsgründe der Algebra und der Arithmetik. Berlin 1821 og 1827.
- Id.**: Lehrbuch der Elementargeometrie übersetzt und mit Anmerkungen versehen von Ludvig Fiedler. Berlin 1828.
- A. M. Legendre**: Die Elemente der Geometrie und der ebenen und sphärischen Trigonometrie, übers. und mit Anmerkungen begl. v. Brelle. Berlin 1837.
- A. W. Hertel**: Sammlung von 574 geometrischen Aufgaben mit ihren Auflösungen und Beweisen. Leipzig 1838.
- Id.** 546 Figuren auf 18 Kupfertafeln.
- C. C. Mundt**: Lærebog i den elementaire Plangeometri. Kbhavn 1838.
- C. Ramus**: Algebra og Functionslære. Kbhavn 1840.
- P. C. Berg**: De første Grunde i den almindelige Mathematik. Kbhavn 1836.
- Samme Bog**, 2den Udgave. Kbhavn 1840.
- Berg**: Geometrie. Kbhavn 1837.
- Hoffmeyer**: Ledetraad ved Underviisning i Regning. Kbhavn 1844.
- Meyer-Hirsch**: Samml. v. Beisp. u. Aufgaben aus der Buchstabenrechnung. 7de Udg. Berlin 1846.
- A. Steen**: Ren Mathematik. Kbhavn 1847.
- Hetsch og Urfin**: Begyndelsesgrunde af den geometriske Tegnelære. 1844.
- H. Pedersen**: Geometrisk Tegneskole. 1834.
- Poppe**: Geschichte der Mathematik. Tübingen 1828.
- Magnus**: Aufgaben und Lehrsätze aus der analytischen Geometrie, mit 4 Tafeln. Berlin 1833.
- Mega**: Logarithmisch-trigonometrisches Handbuch. Leipzig 1820.
- Gauss**: Disquisitiones arithmeticæ. Lips. 1801.
- Lacroix**: Complément des élémens de géométrie. Paris 1812.

- Lacroix: *Traité élémentaire de trigonométrie*. Paris 1813.
 Id. *Calcul des probabilités*. Paris 1816.
 Id. *Essais sur l'enseignement*. Paris 1816.
 Id. *Complément des élémens d'algèbre*. Paris 1817.
 Id. *Éléments de géométrie*. Paris 1819.
 Id. *Traité élémentaire d'arithmétique*. Paris 1820.
 Id. *Éléments d'algèbre*. Paris 1820.
 Id. *Traité élémentaire de calcul différentiel et intégral*. Paris 1820.
 *U. Steen: *Begyndelsesgrunde i analytisk Plangeometri*. Kbhavn 1854.

IX. Naturvidenskaber, Lægevidenskab o. d.

1. Naturbeskrivelse.

- Forsøg til en *Naturhistorie af E. Fleischer*. 10 Dele. Kbhavn 1786—1804.
 Samme Bog i 9 Bind.
 Krarup Hansen: *Letfattelige Skildringer af de mærkværdigste Pattedyr*. Kbhavn 1844.
 H. Krøyer: *Grundtræk til Veiledning ved naturhistorisk Undervisning*. Kbhavn 1833.
 H. B. Melchior: *Den danske Stats og Norges Pattedyr (Prissskrift)*, udg. af Sophus Zahle. Kbhavn 1834.
 J. E. Schjødte: *Genera og Species af Danmarks Eleutherata*. Kbhavn 1841.
 H. Burmeister: *Zoologischer Hand-Atlas zum Schulgebrauch und Selbstunterricht*. Berlin 1843.
 Linné: *Systema vegetabilium secundum classes, ordines, genera, species, edd. Roemer et Schultes*. 8 Bd. Stuttgart 1817—30.
 J. W. Hagemann: *Forsøg til en dansk oekonomisk Plantelære*. Kbhavn 1796.
 Samme Bog. 2den Udgave. Kbhavn 1806.
 Samme Bog. 3die forøgede Udgave. Kbhavn 1821—37. 2 Bd.
 W. L. Petermann: *Taschenbuch der Botanik (mit 12 Tafeln Abbildungen)*. Leipzig 1842.
 C. W. Hufeland: *Die Kunst das menschliche Leben zu verlängern*. Sena 1798.

- L. G. Mürer: Menneffet efter dets Organisation, Udvikling og Dyrindelse. Populær Anthropologie. Kbhavn 1841.
- Afbildninger af Dyr og Planter efter Dictionnaire des sciences naturelles ved J. L. Schouw og D. F. Eschricht. 12 Hefter. Kbhavn 1836—45.
- Wiegmann u. Rüthe: Handbuch der Zoologie. Berlin 1843.
- Lyell: Elements der Geologie. Aus dem Englischen v. Hartmann. Weimar 1839.
- H. Krøyer: Danmarks Fiske. 3 Dele. 4 Bd. Kbhavn 1838—53.
- J. Schäffer: Ueber Schwämme, Polypen, Conchylien, mit Kupf. Regensburg 1753—56. 2 Dele.
- Humboldt: Ueber d. chemische Zerlegung d. Luftkreises, mit Kupf. Braunschweig.
- Koch: synopsis floræ Germanicæ. Ed. 2da. P. 1—3. Francof. 1843.
- Petit: Lærebog i Botanik. Kbhavn 1845.
- Kjærbølling: Kongeriget Danmarks Fugle i Afbildninger. 1 Bd. med 304 Afbild. (70 Blade). Kbhavn 1847—52.
- Panum: Kortfattet Fremstilling af den menneskelige Organisme. 1—8 Hft. Kbhavn 1847.
- Frølund: Pattedyrene, med 130 Træsnit. Kbhavn 1847.
- Wendz: Haandbog i den almindelige Anatomie. Kbhavn 1846—47. 1—2 Hefte.
- Schouw: Naturfildringer. 2 Saml. m. 5 Tav. Kbhavn 1845.
- Reichenbach: Neueste Volks- u. Naturgeschichte für Schule u. Haus. Leipzig. 1ste Bd. og 2det Bds. 34—56de Hft.
- Brühl: Anfangsgründe der vergleichenden Anatomie. m. Atlas. Lief. 1—3. Wien 1847.
- Hartmann: Supplement zu Lyells Geologie, m. 4 Tafeln. Weimar 1849.
- Franque: Der Bau des menschlichen Körpers. Frankf. a. M. 1850. Mit Atlas.
- Ebel: Geographische Naturkunde. Königsberg 1850.
- Petermann: Deutschlands Flora, mit Abbild. Leipzig 1850.
- Lüben: Die Hauptformen der äußeren Pflanzenorgane, mit Abbild. Leipzig 1846.
- Prosch: Dyrerigets Naturhistorie. Kbhavn 1851.
- Halle: Die deutschen Giftpflanzen. Berlin 1792.
- Baupell: De nordfjellandske Skovmoser, med 2 lithog. Tavler. Kbhavn 1851.
- Roszmäßler: Populäre Vorlesungen aus dem Gebiete der Natur. 2 Th. Leipzig 1852—53.

- Leunis: Schul-Naturgeschichte. 3 Th. Hannover 1851—52.
 *Schouw: Erindringsord til en Forelæsning over den almindelige Plantelære. Kbhavn 1845.
 *A. S. Orsted: 182 Afbildninger til Planteriget's Naturhistorie. Kbhavn 1841.
 *Mafius: Naturstudier. Oversat af Michaelsen. Kbhavn 1853.
 *Baupell: Planteriget's Naturhistorie. Kbhavn 1853—54. 1—2 Hft.

2. Naturlære.

- H. C. Orsted: Naturlærens mekaniske Deel. Kbhavn 1844. Med et Tillægshæfte 1847.
 E. H. Bjerring: Populær Lærebog i Mechanik. Kbhavn 1844.
 H. W. Brandes: Forelæsninger over Naturlæren, oversat af Urfin. 1—4 D. Kbhavn 1834—36.
 A. F. Büsching: Entwurf einer Geschichte der zeichnenden schönen Künste. Hamburg 1781.
 D. F. F. Eschricht: Haandbog i Physiologien. 1834—40. 1—2 Deel.
 Link: Grundriß d. Physik. Hamborg 1798.
 Liebig: Chemiske Breve. Kbhavn 1846.
 A. v. Humboldt: Kosmos, Udkast til en physisk Verdensbeskrivelse, overs. af Schumacher. Kbhavn 1846—53. 1ste—3die Bd.
 Fresenius: Veiledning i den qualitative kemiske Analyse. Christiania 1846.
 Duffen: Begyndelsesgrunde af Astronomien med Anvendelse paa den mathematiske Geographie. Kbhavn 1848. (9 Expl.)
 Silfvetberg: Mechanisk Physik til Brug ved Skoleundervisning. Kbhavn 1848.
 Whewell: Geschichte d. inductiven Wissenschaften der Astronomie, Physik, Mechanik, Chemie, Geologie, u. s. w., überf. v. Littrow. 1—3 Thl. Stuttgart 1840.
 Bessel: Populäre Vorlesungen über wissenschaftliche Gegenstände. Hamburg 1848.
 Die Fortschritte der Physik in 1845—51, dargestellt v. d. phys. Gesellschaft zu Berlin. 6 Th.
 Littrow: Atlas des gestirnten Himmels. Stuttgart 1839.
 Laplace: Exposition du système du monde. Tom. 1—2. Paris 1836.
 Mädler: Populäre Astronomie. Berlin 1849.

- Fischer's populære Naturlære, oversat af Frølund. Kbhavn 1844.
- Burmeister: Geschichte der Schöpfung. Leipzig 1848.
- Raumann: Lehrbuch d. Geognosie. 1ster Bd. und 1—2 Abth. mit 2 Hft. Abbild. Leipzig 1849—53.
- Pouillet: Lehrbuch der Experimentalphysik und der Meteorologie. 2 Bde., mit Figurtafeln. Quedlinburg u. Leipzig 1839.
- S. Müller: Naturlærens kemiske Deel, ved Petersen. Kbhavn 1851.
- Id.: Lyslære, oversat af Petersen. Kbhavn 1852.

X. Lovkyndighed, Philosophie, Æsthetik.

- Hugo Grotius: de jure belli & pacis. Amstelodami 1689.
- Rothe: Samling af Rescripter og Forordninger. 3 Dele i 4 Bd. Kbhavn 1754—69.
- Fogtmann og Hurtigkarr: Samling af Rescripter og Forordninger, ved Rosenvinge. 3 Bd. Kbhavn 1838—40. Med Suppl. Hft. 1846.
- Hedegaard: Ordquæder. Kbhavn 1776.
- Dirckinck-Holmsfeldt: Den aandelige Sandhed som Retsordenens Kilde. Kbhavn 1827.
- Ph. Melanchthon: liber de anima. Lipsiæ 1565.
- Id.: erotemata dialectices. Vitebergæ 1563.
- Mynster: Psychologie. Kbhavn 1830.
- Treschow: Indledning til Philosophien. Kbhavn 1805.
- Jacob: Grundriß der Erfahrungs-Seelenlehre. Halle 1795.
- Moses Mendelsohn's Phædon. Kbhavn 1779.
- Garve: Versuche über verschiedene Gegenstände der Moral. 2 Bd. Breslau 1792—96.
- Barclaii Icon animorum. Francoforti 1675.
- Sibbern: Logik. Kbhavn 1835.
- Stilling: Theorie der Geisterkunde. Nürnberg 1808.
- Krug: Versuch einer systematischen Encyclopædie. Wittenberg und Leipzig 1796—97.
- Ritter: Geschichte der Philosophie. 12 Bd. Hamburg 1836—53.
- Preller: historia philosophiæ. Hamburgi 1838.

- Hegel: Geschichte der Philosophie. 3 Bind. Berlin 1840—44.
- Sibbern: Philosophisk Archiv. 4 Hft. Kbhavn 1829—30.
- Riisbrigh: prænotiones philosophicæ. Havnix 1775.
- Batteux: Indledning til de skjønne Videnskaber og Kunster. 4 Bd. Kbhavn 1773—74.
- Sibbern: Om Poesie og Kunst. 1ste Deel. Kbhavn 1834. (2 Expl.)
- Kolderup = Rosenvinge: Kong Valdemar den Andens Tydske Lov og Thor Degns Artikler. Kbhavn 1847.
- Id.: Kong Eriks Sjællandske Lov. Kbhavn 1821.
- Järnsida edr Häkonarbók. Havnix 1847.
- Bang: Forslag til Landboreformer, forelagte Landbocommissionen. Kbhavn 1850.
- Landbocommissionens Betænkninger over „Forslag til Landboreformer“. Kbhavn 1850.
- Wilage til Landbocommissionens Forhandlinger. Kbhavn 1850.

XI. Pædagogik, Methodik og Underviisningsvæsen i Almindelighed.

- Campe: Revisionsværk. 18 Bd. (1ste Bd. mangl.) Kbhavn 1798—1806.
- Bugge: Det offentlige Skolevæsens Forfatning i adskillige tydske Stater. 3 Bd. Christiania 1839.
- Ingersted: Om det lærde Skolevæsens Tilstand i nogle tydske Stater og i Frankrig. Kbhavn 1841.
- Tieme: Erste Nahrung für den Menschenverstand. Leipzig 1806.
- Dolz: Praktische Anleitung zu schriftl. Aufsätzen. Leipzig 1802.
- Egeria: Tidsskrift for Opdragelse. 4 Dele (3 Bd.) Kbhavn 1804—1805.
- Böhme: Schule und Zeitgeist. Neustadt a. d. Orla 1824.
- Schwarz: Erziehungslehre. 2 Bd. Leipzig 1802—1804.
- Klump: Die gelehrten Schulen nach den Grundsätzen des wahren Humanismus. 2 Bind. Stuttgart 1829—1830.
- Mellmann: Das Archigymnasium zu Dortmund. Dortmund 1807.

- Clausen: Om Bestyrelsen af Kirke og Skole. Kbhavn 1844.
 Kalkar: Om Umødenheden til Academiet. Odense 1833.
 Ingerslev: Om vore lærde Skoler og Examen artium. Kjøbenhavn 1836.
 Forordning for de lærde Skoler af 1775 med Tillæg af 1805 og 1806, og Forordning af 1809. (4 Expl.)
 Bekjendtgjørelse om Sorø Academie af 1822.
 Gad: „Hvor skal jeg sætte min Søn i Skole?“ Kbhavn 1834.
 Hansen: Et Par Ord om samme Spørgsmaal. Kbhavn 1834.
 Hage: Bemærkninger om de lærde Skolers Tilstand. Kbhavn 1833.
 Harless: Die höhere Humanitätsbildung. Rinteln 1829.
 Nachtgall: Gymnastikens Fremgang i Danmark. Kbhavn 1831.
 Id.: Lærebog i Gymnastik. Kbhavn 1834. (10 Expl.)
 Regulativ for den gymnastiske Underviisning i de lærde Skoler. Kbhavn 1834. (8 Expl.)
 Niemeyer: Grundsætninger for Opdragelse og Underviisning. 2 Bd. Kbhavn 1800—1801.
 Id.: Grundsätze der Erziehung und des Unterrichts. 3 Th. Halle 1805—1806.
 Samme Bog. 3 Th. Halle 1834—35.
 Sander: Pædagogikens Historie. 2 Bind. Kbhavn 1804—1806.
 Hergang: Pædagogische Real-Encyclopädie. 2 Bd. Grimma 1843.
 Hamel: Der gegenseitige Unterricht. Paris 1818.
 Gutschmuths: Spiele für die Jugend. Schnepfenthal 1796.
 Heusinger: Werthheims Familie. 4de og 5te Deel. Gotha 1801. — 3die Deel oversat af Liebenberg. Kbhavn 1802.
 Dinters Leben, von ihm selbst beschrieben. Neustadt a. d. Orla 1829.
 Raumer: Geschichte der Pädagogik. 1—3 Th. Stuttgart 1843—52.
 Klefke: Musterbuch deutscher Aufsätze. Berlin 1844.
 Sintenis: Handbuch der Materialien zu Abhandlungen. Züllichau 1808.
 Wegener: Opgaver til danske Udarbejdeder. Kbhavn 1817.
 Vollbeding: Lehrbuch der Bildung. Leipzig 1806.
 Littmann: Ueber die Bestimmung des Gelehrten. Berlin 1833.

- Curtmann: Haandbog i Underviisnings- og Opdragelseslæren, overf. af J. Jensen. Kbhavn 1845.
- Monrad: Om Skolevæsenets Ordning i flere protestantiske Stater. Kbhavn 1844.
- Smith: Om Frue Sogns Skolevæsen. Kbhavn 1844.
- E. Funck: Den videnskabelige Realskole i Aarhus. Kbhavn 1845.
- M. Hammerich: Om det mundtlige Foredrag. Kbhavn 1841.
- Falkmann: Methodik der deutschen Stylübungen. Hannover 1823.
- Hänle: Materialien z. deutsch. Stylübungen. 1—5 Th. Frankfurt 1822—26.
- E. F. Ingerslev: Bemærkninger ü. d. Zustand d. gelehrten Schulen in Deutschland u. Frankreich. Berlin 1841.
- Herzog: Stylfistfche Uebungen. Halle 1839.
- Arnesen: Bemærkninger om den lærde Skole. Kbhavn 1848.
- Hølsted: Veiledning i Tegnekunstens allerførste Grunde. 8 Hfr. og 1 Hf. Text. Kbhavn 1850.
- A. Kothe: Om den offentlige Underviisning i Frankrig. Kbhavn 1851.
- Hauch: Nogle Betragtninger angaaende Underviisningstiden i vore lærde Skoler. Kbhavn 1850.
- Lynghy Seminarium, Skildret af Lic. theol. Nielsen. Kbhavn 1851.
- Meier: Grundstenen til den nye Skolebygning. Odense 1852.
- E. B. Friis: Bidrag til Belysning af Skolespørgsmaalet. Hjørring 1852.
- Nyegaard: Underholdninger for Børn og Børnevenner. 5te—8de Deel (i eet Bd.) Kbhavn 1789—90.
- Beretninger om det Kjøbenhavnske Skolevæsen for Aarene 1844—51. 8 Hefter.
- *B. Kothe: Det danske Almueskolevæsen og dets Reform. Kbhavn 1852.
- *Bomhard: Materialien zu Stil-Uebungen. Ansbach 1844.
- *J. Lange: Skolen og Livet. Pædagogiske Betragtninger. 1ste Halvdeel. Kbhavn 1854.
-

XII. Tidsskrifter.

1. Kritiske og bibliographiske Tidsskrifter.

- Danſk Litteraturtidende fra 1820—34. Kbhavn. 15 Bind.
 Maanedsskrift for Litteratur fra 1829—38. Kbhavn. 20 Bd.
 F. C. Petersen: Tidsskrift for Litteratur og Kritik. Kbhavn
 1839—42. 7 Bd.
 Journal for Litteratur og Kritik, redig. af Juul. Kbhavn
 1843—44. 18 Hft.
 For Litteratur og Kritik, et Fjerdingaarskrift, redig. af Pal.
 Møller og Helveg. Odense 1843—47. 1—4 Bd.
 og 5te Bds 1—3 Hf.
 Schlegel o. fl.: Journal for udenlandſk Litteratur. Kbhavn
 1810—12. 6 Hft. (Defect.)
 Allgemeine Litteratur-Zeitung 1818—19. Halle. 19 Hft.
 (Defect.)
 Ergänzungsblätter zur allg. Litt. Zeit. i 2 Bd.
 Register der allg. Litt. Zeit. u. d. Ergänzungsblätter v. J. 1819.
 Heidelbergiſche Jahrbücher der Litteratur für Philologie, Hi-
 storie, Litteratur und Kunst. 3 Jahrgänge. Heidelberg
 1808—10. (Defect.)
 Kritiſche Bibliothek für das Schul- und Unterrichtswesen. 1—3
 Arg. 6 Bd. Hildesheim 1819—21. (Defect.)
 Neue kritiſche Bibliothek für das Schul- und Unterrichtswesen.
 Herausg. v. Seebode. 4—9 Jahrg. 12 Bd. Hildes-
 heim 1822—27. (Defect.)
 Kritiſche Bibliothek f. d. Schul- und Unterrichtswesen. Neue
 Folge. Herausg. v. Seebode. 1—3 Arg. 6 Bd.
 Hildesheim u. Hannover 1828—30.
 Archiv für Philologie u. Pädagogik, v. Seebode u. Jahn.
 Leipzig 1831—33. 2 Bd.
 Jahrbücher für Philologie u. Pädagogik v. Jahn. Leipzig
 1826—27. 1—4 Bd. og 5 Bds 1—3 Hf.
 Neue Jahrbücher f. Philol. u. Pädagogik. Leipzig 1831—38.
 24 Bd.
 Samme Bog, dritter Supplementband. 1—2 Hft. Leipzig
 1835.
 Bemærkninger af Forfatteren til Norges Krigshistorie i Mittel-
 alderen. Kbhavn 1837.
 Svar paa Profesfor Otto's Antikritik af Doct. Levy. Kbhavn
 1837. Samt Otto's Antikritik og Philatriens Bemærk-
 ninger.

- Erklæring og Bemærkninger af P. C. Berg, udgivne af Hoffmeyer. Kbhavn 1838.
- Bemærkninger til Professor Ramus's saakaldte „Fornødne Oplysninger“ af Berg og Hoffmeyer. Kbhavn 1838.
- Berliner Litterarische Zeitung, herausg. v. Brandes. 11—13 Aarg. 3 Bd. 1844—46.
- Repertorium d. classischen Philologie, herausg. v. Mühlmann und Jenicke. Leipzig 1844—47. 1—2 Bd. og 3 Bds 1 Hf.
- Leipziger Repertorium d. deutschen und ausländischen Litteratur v. Gersdorf. 5ter Jahrg. Leipzig 1847. 54 Hf.
- Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik. Leipzig 1844—54. 40ter—69 Bd.
- Neue Jahrbücher etc. Supplementbände. 10—19 Bd.
- Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur, udg. af E. Lange. Christiania 1852, 1—4 Hf. 1853, 1—4 Hf.
- Tidsskrift för Litteratur. Upsala og Stockholm 1851, 1—9 Hf. 1852, 1—9 Hf.

2. Andre Tidsskrifter af almindeligt eller specielt videnskabeligt eller almeeninteressant Indhold.

- Athenæum. Humanistiske Zeitschrift v. Günther u. Wachsmuth. 3 Bd. Halle 1816—18.
- Minerva. Et Maanedsskrift i 12 Aarg. Kbhavn 1787—98. 41 Bd. (Defect.)
- Sneedorffs samlede Skrifter (den patriotiske Tilskuer) i 9 Bd. Kbhavn 1775—77.
- H. Krøyer: Naturhistorisk Tidsskrift i 3 Bd. Kbhavn 1836—41. Ny Række. 2 Bd. 1844—46.
- Drion, histor. geogr. Maanedsskrift af T. Becker i 4 Bd. Kbhavn 1839—41.
- Drion, histor. Quartalskrift af T. Becker i 2 Bd. Kbhavn 1849—51.
- Blandinger fra Sorø; Tidsskrift af Lütken og Bredsdorff. 10 Hest. Slagelse 1831—39.
- Annaler for Nordisk Oldkyndighed. Kbhavn 1836—37 og 1838—39. 1—2 Bd.
- Nordisk Tidsskrift for Oldkyndighed. 3 Bd. Kbhavn 1832—36.
- Historisk Tidsskrift af E. Molbech. 6 Bd. Kbhavn 1840—45.
- Bibuben eller Andres Tanker af Løbbe. 6 Bd. Kbhavn 1778.
- Brage og Idun, et nord. Fjærdingårsskrift af J. Barfod. 1—5 Bd. 9 Tom. Kbhavn 1839—42.

- Stændertidende for Nørre-Jyllands Provindsialstænder for 1844 og 1846. 4 Bd.
- Stændertidende for Østfjernes Provindsialstænder for 1844 og 1846. 4 Bd.
- Fyens Stifts Landemøde-Acter for 1822 og 23 i 2 Bd. Odense.
- Schouw: Dansk Ugeskrift. Kbhavn. 1—3 Bd. 1832—33. 6—7 Bd. 1845.
- Moltbech: Nyt historisk Tidsskrift. Kbhavn 1847—52. 1—4 Bd. og 5 Bd. 1 Hf.
- Antiquarisk Tidsskrift, udg. af det kgl. nord. Tidsskrifts Selskab. 1—3 Hf. Kbhavn 1847 og 48.
- Tidsskrift for populær Naturvidenskab af Petit og Thornam. Kbhavn 1849. 1—3 Hf.
- Historisk Museum af L. Becker. Kbhavn 1849. 1ste Bd. 1ste Hefte.
- Litterært Maanedsskrift af Arøngen og Fistaine. Kbhavn 1850 1—3 Hf. 1851 1—2 Hf.
- Skolens Reform af Milo, Schneekloth og Christens. 1—5 Aarg. Kbhavn 1850—54.
- Schouw: Dansk Tidsskrift. Nr. 1—14 og 16—23. Kbhavn 1847—50.
- Tidsskrift for Naturvidenskaberne, udg. af Ørsted, Hornemann og Reinhard. 1—15 Hf. Kbhavn 1822—28.
- Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen 1848—49. 2 Bd.
- Rigsdagstidende for 1ste Sæssion 1850. 5 Bd.
- Samme for 2den Sæssion 1850—51. 6 Bd.
- Samme for 3die Sæssion 1851—52. 6 Bd.
- Samme for 4de Sæssion 1852—53. 5 Bd.
- Samme for 5te Sæssion 1853—54.

3. Efterretninger om Universitetet eller andre Stiftelser, Examenstister, Forelæsninger o. d.

- Universitets- og Skoleannaler for 1806—13 og 1823 af Engelstoft. Kbhavn.
- Kjøbenhavns Universitets-Journal for 1798—99 og 1801.
- Academiske Tidender af Selmer for 1833—40 i 4 Bd. Kbhavn.
- Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1837—48 i 11 Hefter, udg. af Selmer.
- Historisk Fremstilling af Kjøbenhavns Universitets Virksomhed i Rectoratet fra Juni 1837 til Novbr. 1838 af H. N. Clausen. Kbhavn 1839.
- Kjøbenhavns Universitets Priisopgaver for 1842 og 43.

Indices lectionum fra 1833—1846.

Characterlister over examen artium og ex. art. extraord. i
Kbhavn 1818—52.

Characterliste over examen artium i Sorø for 1842.

Skolekalender af Hunderup. 1843.

Statuter for Sorø Akademie. Kbhavn 1827.

Efterretninger om Odense Byes Bibliotheker af Kalkar. 1836.

Om Agerdyrknings- og Forst-Institutet paa Mørupgaard under
Sorø af Gjersing. 1831.

Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet fra 1846 til Novbr.
1851.

lid. II. Latine.

Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet fra Novbr. 1851—
Juni 1854.

Characterlister over 2den Examen og den philosophiske Examen
1849—53.

*Characterliste over Afgangsexamen 1853.

4. Lærde Selskabs Skrifter.

Det skandinaviske Literaturselskabs Skrifter. 14 Bd. Kbhavn 1805.

Overfigt over det kongl. danske Videnskabs Selskabs Forhandlin-
ger for 1842—53. 62 Hefter.

Det kongl. nord. Oldskrifts-Selskabs Treaarsmøde i Kbhavn 1831.

Videnskabelige Meddelelser fra den naturhistoriske Forening i Kbhavn
1851—52.

*Chr. Jürgensen: Sur le mouvement du pendule simple
et sur celui d'un corps solide autour d'un point fixe.
Copenhague 1853. Udgivet af Videnskaberne's Selskab.

Hovedberetning fra det kongl. nordiske Oldskrifts-Selskab for
1825—27. Kbhavn 1828.

Det kgl. danske Videnskaberne's Selskabs Skrifter. 5te Række.
Historisk philologisk Afd. 1 Bd. Mathematisk-naturviden-
skabelig Afd. 2 Bd.

III. Disputationer.

53 Theologiske (fra 1803—52).

22 Juridiske (fra 1815—41 og en fra 1767).

69 Medicinske (fra 1825—53 og en fra 1804).

73 Philosophiske (fra 1809—54 og to fra 1799).

XIV. Veilighedskrifter.

111	Universitetsprogrammer (fra 1814—54).
24	Programmer fra Sorø Akademie (fra 1823—47).
454	” fra Skoler i Danmark.
20	” fra andre Steder i Danmark (fra 1831—52).
28	” fra Skoler i Slesvig (fra 1844—53).
42	” fra Skoler i Holsteen (fra 1844—53).
9	” fra Skoler i Lauenborg (fra 1846—53).
10	” fra Skoler i Norge (fra 1850—53).
1105	” fra Skoler i Preussen (fra 1844—52).

XV. Blandinger.

Conversations-Lexicon, oversat af H. U. Kofod. 24 Bd. Kbhavn 1816—25.

Blade fra det kongelige Billedgalleri paa Christiansborg Slot og den Moltkeske Samling. Nr. 1—8. Kbhavn 1853—54.

B. Den physiske Samling.

Statik.

A. Vægtstangen.

- 1 Vægtstang paa Stativ.
- 10 Sitr. Messing- og Zinkflodder.

B. Tyngdepunktet.

- En Polygon med Løb.
- En Cylinder med tilhørende Skraaplan.
- 1 Dobbeltkegle med Apparat.
- Cardans Lampe.

C. Vægtstaaen.

- En Vægt, som tillige er en hydrostatisk Vægt.
- Vægtflodder (Gran, Drachme, Unze).
- Franske Gramvægtflodder.

D. Tridsen og Binden.

- Et Sæt Tridser med 1, 2 og 3 Løb (Skiver) samt Stativ.

E. Skraaplanet, Rilen, Skruen.

- Et Skraaplan med Apparatet (Lodder).
- En Archimedisk Vandskrue.
- En Skrue uden Ende med Vinde.

Hydrostatik.

A.

- Haldats Vaser.
- Et Apparat til Vandets Udstrømning.
- Hydrostatisk Vægt.
- En Cylinder med Hylster.
- Et Uraometer (Fahrenheits).
- Et Niveau i Foderal.

Boyles Ventil.

Tre samquembavende Rør paa Stativ.

To samquembavende Rør paa en inddeelt Skala.

Wolfs anatomiske Hævert.

1 Flaske med indløben Prop og Plade til Vægtfyldebestemmelse.

1 Alkoholometer.

En cartesiansk Djævel i Glas.

Brahmas Vandtrykspresse.

B.

Convergerende Glader.

Haarrør paa Stativ.

Acrostatik.

Et Barometer.

Et Barometerør med Hane.

En Glasklokke med Hane.

Et togrenet Glasrør paa Stativ med Skala og Messingskrue.

Et Barometer med Spidsindstilling og Thermometer.

Model til en Nonius.

Et Sympiezometer.

Et Vandsammentrykningsapparat.

En Luftpompe med tilhørende 2 Klokker og en Faldcylinder til
Faldet i det lufttomme Rum, samt et Glas med Blære.

Model af Hanen ved en Luftpompe.

De Magdeborgske Halvkugler.

En Flaske til Luftveining.

Heron's Vandspring.

En Sugetrykpumpe med Vindkjedel.

En togrenet Hævert.

Et-Tantalus Væger.

En Stikhævert.

Dynamik.

A. Faldet.

Atwoods Faldmaskine med Tilbehør.

Frictionstruller.

Vandhammeren.

B. Centralbevægelse.

Centrifugalmaskine med Tilbehør.

Et Planetarium.

C. Pendulet.

Et Pendul paa Faldmaskinen.

D. Stødet.

Mariottes Stødapparat.

En Marmorplade med tilhørende Elfenbeenskluge.

Hydraulik.

Et Apparat til Vandets Udstrømning (til Springvandsforsøg.)
 Legemers Spændighed.
 Drstedes Vandsammentrykningsapparat.

Bølgebevægelse og Akustik.

En Staalstang med Apparat til Svingning.
 Tvende Klangfigurplader med Bue.
 Et elliptisk Kar og Dvægselv.
 En Seebeks Skive.
 Et Monochord med tvende Tarmstrænge.
 En Stemgaffel.
 Et Vlikrør med forskydeligt Stempel.
 En Vindlade med Blæsebælg; hertil 9 smaa Træpiber, en do.
 med Glasforside, en do. med Stempel, en Tungepibe med
 Glasfodstykke.

Almindelige kemiske Apparater.

En Berzelius Spirituslampe med Stativ.
 En do. do. uden Stativ.
 To Glasspirituslamper.
 Et Gasometer.
 Et Reagentsstativ med Glas.
 Et Blæserør.
 En Tragt; en do.
 En Riveskaal med Pistil.
 Tre Kolber.
 To Retorter.
 Florentinerflasker.
 Foreviisningsglas (6 Cylinderglas.)
 11 Udviklingsrør.
 5 Børgerglas. 1 do. revnet.
 En Træfod.

- En Undersætter.
- To Pincetter.
- To Forlag.
- Et tubuleret Forlag.
- 20 forskjellige Flasker og Glas med kemiske Sager.
- 3 Bouteiller, 2 tomme Medicinglas.

Barmelære.

- To Dvifselvthermometre i Foderal.
- Et Pyrometer.
- Et Eryophor.
- En Colipila.
- En lille Dampmaskine (til Grundforsøg).
- En gjennemskaaen Model af en Lavtryks Dampskine.
- Model af en Firegangshane.
- En Sølvskaal af kemisk reent Sølvs til det leidenfrostske Forsøg.
- Mellonis Apparat til Forsøg over Straalevarmen.
- To Huulspeile.
- Et Compressionsfyrtøi.

Magnetisme.

- To Magnetstænger i Kasse.
- En lille Hestekomagnet med Anker.
- En Deklinationsnaal paa Stativ.
- Et lille Kompas.
- En Inklinationsnaal paa Stativ.

Electricitet.

- Den electricke Dands.
- Et Guldbladeelectroskop.
- Flere Hyldemarvselectroskoper.
- En Electricermaskine med Isoleerskammel.
- Et Electrophor.
- En Leidnerflaske.
- Et Batterie af 4 Flasker med Ublader.
- En Condensator.
- Coulombs Electrometer.

- En isoleret Conductor.
- En electrisk Udlader med Glaszkast.
- Et electrisk Hjul med Kugle og Spids.
- Et Panelectricon.
- En Glasstang til electriske Forsøg.
- En Lakstang til do. do.

Galvanisme.

- En voltaisk Soile.
- Bunsens Batterie (6 Elementer).
- Apparat til Vandets Analyse.
- Tvende Kobberhaandtage til Forsøg over galvaniske Sted.
- 2 Kobber og 2 Zinkstrimler til galvaniske Forsøg.
- Kobber, Zink og Blærecylinder til et bequere Apparat, hvor-
til Glasene af det Bunsenske Batterie benyttes.
- Et Bægerapparat med 30 Kobber-Zink Cylinder paa 2" Høide
med Glas og Leer-cylinder. Hertil en Træbakke.

Electromagnetisme.

- En Spiral til Magnetisering.
- En Multiplikator.
- Et Gyrotrop (Amperes Apparat).
- En stor Elektromagnet paa Stativ med tilhørende Anker.
- Induktionsrulle med Haandgreb og Klemmer.
- Et thermoelectrisk Apparat (til Grundforsøget).
- En lige Elektromagnet med et galvanisk Apparat til at vise
Rotationen om Magnetpolen.
- Et elektromagnetisk Apparat med Pumpeværk.
- En magneto-electrisk Rotationsmaskine med Ledere, Haandgreb
og Ledningsplader. (Hertil et lille Vandcompositionens
Apparat.)

Meteorologie.

- Et Maximum og Minimums Thermometer med Stang.
- Daniells Hygrometer.

Optik.

En achromatisk Loupe.

En do. med 2 Glas.

Et Microscop af Lerebours med tilhørende Beskrivelse (trykt).

Et Nivelleerspeil.

En Hammer.

En Sax.

En Foldekniv.

4 ildfaste Steen til Electricærmaskinen.

C. Den naturhistoriske Samling.

Menneſket.

- Præpareret Hud (i Glas).
 Hørebeen og Trommehinde } i eet Glas.
 Labyrinth præpareret
 Hoved af en voksen Mand med opmælede Tænder.
 Et Skelet af en fyvaars Dreng.
 En Haand, en Fod med Skinnebeen og Stykke af Laarbenet.
 Et venstre Been af en Dreng med udpustede Arter.
 En Haand med Stykke af Armen.
 En heel Arm.
 Et Laarbeen med Skinnebeen.
 Et Cranium med opskaaen Hjernekasse.
 Et do. med do.
 2 do.
 2 Underkjæber.
 Et Halvbækken.

Pattedyr.

- Skelet af *Bradypus tridactylus*.
 " " *Myrmecophaga didactylus*.
 " " *Sciurus vulgaris*.
 " " *Meles taxus*.
 " " *Mus decumanus*.
 " " *Didelphys cancrivora*.
 " " *Arctomys marmotta*.
 " " *Delphis phocæna*.
 " " *Cervus elaphus*.
 Hoved af *Vespertilio pipistrellus*.
 " " *Erinaceus europæus*.
 " " *Ursus maritimus*.
 " " *Lepus glacialis* (mangler $\frac{1}{2}$ Underkjæbe).
 " " *Cervus claphus* (fem.) meget beffabiget.
 " " *Felis domestica*. 4 Expt.

- Hoved af *Phoca Groenlandica*.
 " " *Trichecus rosmarus*.
 " " *Canis familiaris*.
 " " *Sus Babirusa*.
 Hugtænder af *Sus scrofa*.
 Kjæber af Saar, Sviin, Hest.
 Mave af et Marsviin i Spiritus.
 Et Stykke Spætt af en Springer i do.
Hapale jacchus (i Spiritus).
Inuus cynomolgus (udst.)
Vespertilio murinus (udst.)
Plecotus auritus.
Talpa europæa (udst., ligesom de følgende).
Sorex araneus.
Erinaceus europæus.
Herpestes zebra.
Mustela putorius.
Mustela erminea Sommerdragt.
Mustela vulgaris.
Phoca.
Mus minutus.
Sciurus vulgaris.
Hypodæus glareolus.
Lepus glacialis.
Delphinus.
Ornithorynchus paradoxus.
Dasybus novemcinctatus (Foetus i Spiritus).

Fugle.

- Skelet af *Corvus corax*.
 " " *Mergus merganser*.
 " " *Uria Brünnichii* (uden Hoved).
 Hoved af *Psittacus*.
 " " *Ciconia alba*.
 Forskjellige Fuglehoveder.
Falco albicilla.
 " *tinnunculus*.
 " *palumbarius* (mas).
 " " (fem).
 " *nisus*.
Strix Aluco.
 " *flammea*.
Otus brachyotus.

- Buteo vulgaris.
 Lanius excubitor (mas).
   " collurio (mas).
 Muscicapa grisola.
 Pipra galeata.
 Turdus merula (mas).
   " visivorus.
   " pilaris.
   " musicus.
   " iliacus.
 Saxicola rubetra.
 Motacilla alba.
   " flava.
 Accentor modularis.
 Anthus pratensis.
   " arboreus.
 Regulus cristatus.
 Troglodytes Europæus.
 Sylvia rubecola (m.)
   " svecica.
   " phoenicurus (m.)
   " atricapilla (m.)
   " hortensis.
   " cinerea.
   " sibilatrix.
   " trochilus.
 Hirundo urbica.
   " rustica.
 Cypselus apus.
 Caprimulgus europæa.
 *Alauda arvensis.
   " cristata. 2 Expt.
 Parus palustris.
 Emberiza citrinella.
   " miliaria (mas).
 Fringilla domestica (fem.)
   " montana.
   " coelebs.
   " montifringilla (m.)
   " carduelis (m.)
   " cannabina (m.)
   " linaria.
   " spinus.
 Loxia chloris.

- Loxia coccothraustes.
 Corvus cornix.
   " monedula.
   " pica.
   " glandarius (Garrulus).
 Caryocotactes guttata. 2 Expt. *1.
 Certhia familiaris.
 Upupa Epops.
 Sitta europæa. 2 Expt.
 Trochilus petasophorus.
   " sp.
 Merops Savignyi.
 Psittacus amazonicus.
 Picus viridus.
   " maior.
 Yunx torquilla.
 Cuculus canorus.
 Pteroglossus aracari.
   " maculirostris.
 Pogonias sulcirostris.
 *Alcedo ispida.
 Perdrix cinerea.
 Charadrius auratus.
   " hiaticula.
 Hæmatopus ostralegus.
 Scolopax rusticola.
   " gallinago. 2 Expt. *1.
   " gallinula.
 Tringa pugnax (mas).
   " " (fem).
 Limosa rufa.
 Totanus calidris.
 Numenius arcuatus.
 Ardea virescens.
 * " stellaris.
 Platalea leucoradia.
 Crex pratensis.
 *Rallus aquaticus.
 Fulica atra.
 Larus tridactylus.
 * " " (juv.)
 Larus argentatus.
 Sterna hirundo.

Anas clangula (mas).
 do. do. (fem).
 do. do.
 Anas Tadorna.
 " crecca.
 " boschas.
 " ferina.
 " fuligula.
 " glacialis.
 " marila.
 Mergus merganser.
 Mergus merganser (fem).
 Colymbus septentrionalis.
 Podiceps minor.
 Alca Torda.
 *Podiceps cristatus.
 Mormon fratercula.

Krybdyr.

Skelet af Testudo carbonaria. (Bugplade).
 " " Lacerta viridis.
 " " Chamæleon vulgaris.
 " " Vipera berus.
 " " Tropidonotus natrix.
 " " Rufo vulgaris.
 Hoved af Chelone mydas.
 " " en Naia.
 " " en Hydrophis.
 Svirvler og Ribbeen af en Boa.
 Hoved af Rufo vulgaris.
 Chamæleon Africanus*)
 Anolis cristatellus. 2 Expl. (Hafadiser fra Vestindien).
 Thecadactylus rapicauda (Gecko).
 Eryx jaculus (Ægypten).
 Hydrophis Pelamys.
 Dipsas dendrophila (Brasilien).
 Psammophis Antillensis (Vestindien).
 Hyla sp. (Brasilien).
 Triton punctatus (Karve). (Sjælland).

---

*) i Spiritus som de Følgende.

Anguis fragilis.
 Lacerta agilis.
 Hyla arborea.
 Rana oxyporrhina.
 Rana platyrrhina.
 *Et Snogæg med udkreben Unge.

Fiske.

Skelet af Gadus callarias.
 Flab af en stor Hai.
 Indvolde af Spinax Ac.)
 Blennius (fra Grønland).
 Collus scorpioides.
 Exocoetus exsiliens.
 Mallotus arcticus. 2 Expl. (fra Grønland).
 Aspidophorus Europæus.
 Hemiramphus. 2 Expl. (fra Vestindien).
 Echeneis remora.
 Syngnathus typhlus.
 Hippocampus (fra Middelhavet).
 Ostracion (Vestindien).
 Tetradon.
 Squalus catulus (Norge).
 *Spinax Acanthias (udstoppet).
 Nogle Smaafisk i et Glas.

Insecter.

Termes flavipes (mas. Arbejder).
 6 gennemsigtige Smaakasser med 32 Insecter.
 En Samling af Vingedeæfede, indbefattende i 3 Kasser:
 33 Familier, 269 Slægter, 361 Arter.
 En Kasse indeholdende:
 af Lovvingede 43 Fam., 139 Sl., 271 Arter,
 af Skjalvingede 2 Fam., 14 Slægter, 28 Arter.

Arachnider.

Scorpio (Vestindien).
 Scorpio sp.

---

*) i Spiritus som de Følgende.

Trombidium sp.
Mygale sp. (Fugleedderkop).

Myriopoder.

Scolopendra morsitans (Sydamerika).
Scolopendra sp.

Krustaceer.

Maia squinado (Middelhavet).
Crangon Boreas (Grenland).
Pagurus pubescens i Huus af Trophon craticulatum (Sprit).
do. do. tørret (beskadiget).
Porcellana.
Dromia lator tørret i Glas.
Thalamita crucifera tørret paa Pap.
Scyllarus arctos (do.)
Crangon Boreas (do.)
Squilla Desmaresti (Vestindien).
" mantis (p. Pap).
Thysanopus sp.
Leucifer sp.
Alima sp.
Gonodactylus chiragra.
Lysianassa (2 Expt.)
Gammarus (2 Expt.)
Aega emarginata (Grenland).
Anilocra sp.
Idothea sp.
Cyamus ceti.
Caprella septentrionalis
Daphnia sp.
Branchipus stagnalis.
Apus productus.
Cineras vittata } i eet Glæ.
Anatifera levis }
Diadema (tørret).
Balanus (do.)
Otion aurita.
Lepas.

Pentalasmis (fl. Expt.)
 Pentalasmis anatifera (tørrer).
 Lernæa mouiliaris paa Diet af en Bristling.
 Clavella hippoglossi.
 Condracanthus gibbosus.
 Charopinus Dalmanni.
 Læmargus muricatus
 Caligus (fl. Expt.)
 Argulus foliaceus.

Uannelider.

Amphitrite auricoma }
 Arenicola piscatorum } Grønland.
 Nereis pelagica }
 Terebellina flexuosa }
 Amphinome sp.
 Nereis sp.
 Aphrodite aculeata (Norge).
 do. do. do.
 Sabella.

Mosdyr.

Flustra membranacea.
 do. med Cellularia.
 Retepora.
 Cellepora.
 Eschara.
 Catenipora.

Indvoldorme.

Planaria.
 Distoma hepatica (i Katvens Lever).
 do. do.
 Hexacotyle.
 Botryocephalus microcephalus (af Maanefisken).
 Tænia.
 Echinorhynchus.
 do. Gigas.

Echinococcus.
 Ascaris phocæ.
 Gordius aquaticus.
 Strongylus inflexus (af Luftvøret af et Marsvøm).

Bløddyr.

Onychoteuthis (Grønland). (Krogarmet Blækfisk).
 Ommatostrephes Bartramii.
 Loligo sp.
 Clione borealis.
 do. do.
 Clio pyramidata (Cleodora ant.)
 Tritonia arborescens.
 Chiton (St. Domingo).
 Chiton granosus.
 Patella vulgaris.
 Lottia testudinacea.
 Dentalium entalis.
 Aplysia fasciata.
 Akera bullata.
 Fasciolaria Tulipa.
 Trochus pica.
 Sanguinolaria deflorata.
 Donax cuneata.
 Phallusia sp.
 Asplidium sp.
 Pyrosoma atlantica.
 Salpa.
 Salpa runcinata (Oceanet) (ødelagt).
 Boltenia clavata (Grønland).
 Ascidia Cynthia (Grønland).
 Os sepia.

Straaldyr.

Actinia } Grønland.
 do. }
 Gorgonia flabellum (tørret fra Vestindien).
 Coryne (Synhydra) sp.
 Smaagopter (Medusæ gymnophthalmatæ).
 Sertularia sp. (tør).

Plumularia sp. (do.)
 Echinus neglectus (Rattegat).
 Echinus sp. terrede.
 Ophiolepis scolopendrina (Grønland).
 Solaster endeca (Rattegat).
 Holothuria pentactes
     do.   squamata } Grønland.
 Sipunculus
 Sipunculus.
 Cidaris sp.
 Echinometra.
 Laganum (fossil).
 Lobophora.
 Asterias.
 Asteriscus palmipes
 Ophiolepis 3 sp. (5 Grpl.)
 Fungia fungites (røde Hav).
 Oculina.
 Pavonia (Singapore).
 Merulina med Balaner.
 Astræa.
 Heteropora fl. A.
 Pocillopora.
 Millepora.
 Alcyonium arboreum.
 Melitæa ostracea.
 Pennatula.
 Tubipora.
 Gorgonia (flere Arter).
 Muricea.
 Spongia.
 Opuntia.

En Conchyliesamling indeholdende:

105 Slægter, 154 Arter.

Danske Bløddyr: 14 Sl., 35 Arter.

En Mineralsamling indeholdende:

125 Dryctognostiske Mineralier.

78 Bjergarter og Forsteninger.

34 Færøiske og Islandiske Mineralier og Bjergarter.

16 Krystalmodeller.

**Et Herbarium af L. Hansen, udgjørende 24 Semicenturier
i 24 Hefter. 1841—1853.**

II.

Efterretninger

om

Kolding lærde Skole

i

Skoleaaret 1853—54.

---

1) H. Holm (S. af afdøde Provst G. i Veirskov). 2) L. Schwensen (S. af Procurator S. i Kolding). 3) H. Eiler (S. af afdøde Provst G. i Veirskov). 4) C. Nielsen (S. af Particulier N. i Kolding).

I. Disciplene.

11

S Efterretningerne for Skoleaaret 1852—53 angaves. Antallet af Skolens Disciple at være 58. Af disse udgik før indværende Skoleaars Begyndelse 7, nemlig: H. Wilstrup, M. Jørgensen, C. Gad, G. Bryndum*) og C. Hertel, som efter at have bestaaet Afgangsexamen agtede at fortsætte deres Studeringer ved Kjøbenhavns Universitet; P. Arent (formedelst anden Bestemmelse), P. Jørgensen (for at indsættes i Haderslev lærde Skole). Derimod optoges 6 nye Disciple, nemlig: 1) Frederik Julius Grove. 2) Sophus Baumann. 3) Harald Campen. 4) Dve Emmerich Gustav Ingerslev. 5) Jens Braae. 6) Dve Sophus Gyldekrone. Skoleaaret begyndte saaledes med et Antal af 57 Disciple. Af disse udmeldtes i Løbet af samme 3, nemlig H. Holm, C. Brandt, S. Borch. Skolen har derefter for Dieblirket et Antal af 54 Disciple, fordeelte saaledes paa Klasserne:

VII Klasse.

- 1) C. Nielsen (S. af Particulier N. i Kolding).
- 2) H. Eiler (S. af afdøde Provst G. i Veirskov).
- 3) L. Schwensen (S. af Procurator S. i Kolding).
- 4) H.

*) Dette brave og haabefulde unge Mennecke er i afvigte Winter bleven borttrykket ved en tidlig Død.

Dillgaard (S. af afdøde Procurator D. paa Tanderupgaard ved Ringkjøbing). 5) L. Ingerslev (S. af Skolens Rector). 6) N. Borch (Søn af Stadshauptmand, Kjøbmand B. i Kolding). 7) P. Ammundsen (S. af Proprietair N. i Smidstrup ved Kolding). 8) Th. Petersen (S. af afdøde Provst P. i Smidstrup). 9) C. Schjødte (S. af Pastor S. i Sønder Maby i Fyen. 10) M. Hertel (S. af Provst H. i Stenderup ved Kolding. 11) H. Bryndum (S. af Overlærer B. i Kolding).

VI Klasse.

1) H. Gad (S. af Provst G. i Kolding). 2) L. Wimmer (S. af Soldassistent W. i Flensborg). 3) H. Holm (S. af Pastor H. i Nonæs i Fyen). 4) P. Barming (S. af Agent, Kjøbmand B. i Kolding).

V Klasse.

1) M. Wisning (S. af Proprietair W. paa Bønslydgaard ved Kolding). 2) M. Bryndum (Broder til Nr. 11 i VII Klasse). 3) M. Hansen (S. af Gæstgiver H. i Juellingholm ved Beile). 4) C. Baumann (S. af Pastor B. i Tanderup i Fyen). 5) F. Baumann (Broder til Nr. 4). 6) F. Grove (S. af Pastor G. i Leirskov).

IV Klasse.

1) C. Dillgaard (Broder til Nr. 4 i VII Klasse). 2) L. Schjødte (Broder til Nr. 9 i VII Klasse). 3) L. Müller (S. af Kjøbmand og Borgerrepræsentant M. i Kolding). 4) C. Ekerøth (S. af Overlærer E. i Kolding). 5) J. Eiler (Broder til Nr. 2 i VII Klasse). 6) C. Campen (S. af Mølleciær C. i Nebel-

melle ved Kolding). 7) J. Jørgensen (S. af Klubvært, Borgerrepræsentant J. i Kolding). 8) H. Møller (S. af afdøde Landmaaler M. i Vorbaase). 9) H. Andersen (S. af Cancelliraad N. i Weile). 10) C. Gad (Broder til Nr. 1 i VI Klasse).

III Klasse.

1) P. Pedersen (S. af Skolelærer P. i Nørup ved Weile). 2) J. Thygesen (S. af Proprietair L. i Stenderup). 3) C. Warming (S. af Entemadame B. i Kolding). 4) F. Torverdt (S. af Kammerjunker, Herredsfoged L. i Kolding). 5) C. Bøggild (S. af Fuldmægtig B. i Kjøbenhavn). 6) B. Digel (S. af Krigsassesfor D., Løge paa Frysensborg ved Marhuus). 7) C. Müller (Broder til Nr. 3 IV Klasse). 8) H. Borck (S. af Cancelliraad B. i Weile). 9) S. Filstrup (S. af Chordegne og Skolelærer F. i Kolding). 10) C. Warming (Broder til Nr. 4 i V Klasse). 11) S. Andersen (Broder til Nr. 9 i IV Klasse). 12) B. Mogaard (S. af Malermester N. i Kolding).

II Klasse.

1) J. Baumann (Broder til Nr. 4 og 5 i V Klasse). 2) M. Ollgaard (Broder til Nr. 4 i VII Kl. og Nr. 1 i IV Klasse). 3) P. Trojel (S. af Overlærer L. i Kolding). 4) P. Wisling (S. af Entemadame B. i Kolding). 5) M. Ulyon (S. af Møller U. i Dalby ved Kolding). 6) H. Drholm (S. af Kjøbmand D. i Kolding.) 7) H. Jørgensen (Broder til Nr. 7 i IV Klasse).

I Klasse.

1) C. Ingerslev (Broder til Nr. 5 i VII Klasse). 2) J. Braae (S. af Pastor B. i Beerft). 3) H. Cam-

pen (Broder til Nr. 6 i IV Klasse). 4) S. Gyldenkrone (S. af Baron Gyldenkrone paa Wilhelmshborg ved Aarhus.)

III. Lærerpersonalet.

Skolen har i dette Aar mistet sin ældste Lærer, den hæderlige, af Alle, som kjendte ham, agtede og afholdte D-
ding, Cantor og Dannebrogsmænd N a s m u s s e n: efter nogen
Tids Svagelighed hensov han den 4de Marts d. A. i en Al-
der af 83 Aar. Da Instrumentalmusik, hvori han i en lang
Aarrække har underviist, ikke hører til de Færdigheder, i hvilke
Disciplene i de lærde Skoler efter de gjeldende Bestemmelser
i Regelen erholde Underviisning, blev det af Ministeriet be-
stemt, at den Post, hvilken Cantor Nasmussen hidtil havde
belleedt ved Skolen som Time lærer i dette Fag, ikke skulde
besættes.

Underviisningen i Dansk i V Kl., som hidtil havde været
besørgt af Overlærer Trojel, blev, for at denne Lærer
kunde erholde nogen Lettelse fra det besværlige Arbeide, som
paalagdes ham navnlig ved den Mængde skriftlige Arbeider,
han havde at gennemsee og rette, fra dette Skoleaars Be-
gyndelse overdraget til Adj. Nønne, som derfor erholdt sær-
skilt Godtgjørelse.

Underviisningsfagene have været saaledes fordeelte paa
Lærerne:

Rector, Prof. J n g e r s l e v: Latin og Græsk samt

Mythologie og Litteraturhistorie i VII Kl.,

Fransk i V og VI Kl. . . . . 18 Timer.

Overlærer T r o j e l: Dansk i VI og VII Kl., Tydsk

i V og VI Kl., Latin og Græsk i VI Kl. . . 23 —

Overlærer Ekerøth: Mathematisk og Naturlære i VII Kl., Naturhistorie i I—VI Kl., Tegning i I—III Kl.	27 Timer*)
Overlærer Bryndum: Historie i III—VII Kl., Geographie i III—VI Kl.	23 —
Adjunct Müller: Dansk i I og II Kl., Tydsk i I Kl., Religion i I—IV Kl.	25 —
Adjunct Rønne: Dansk i III—V Kl., Tydsk og Fransk i II—IV Kl.	26 —
Adjunct Schmitz: Latin i IV og V Kl., Græsk " i IV Kl.	23 —
Adjunct Burd: Historie og Geographie i I og II Kl., Latin i III Kl., Græsk i V Kl.	26 —
Adjunct Wesenberg: Regning og Mathematisk i I—VI Kl., Hebraisk i VII Kl.	28 —**)
Pastor Vinzer: Religion i V—VII Kl.	6 —
Timekærer Berg: Kalligraphie i I—IV Kl.	6 —

Desuden er af Overlærer Bryndum givet Underviisning i 6 ugentlige Timer i Gymnastik og Svømming***), af Adjunct Schmitz i 5 ugentlige Timer i Sang.

III. Timefordelingen.

Denne har været saadan, som nedenstaaende schematiske Oversigt viser. Til den vedførte Sum af hver Klasse's ugentlige Timer maae endnu føies 2 ugentlige Timer til Underviisning i Sang, for de deri deeltagende Disciples Bedkommende.

*) For Underviisningen i Tegning har Overlærer Ekerøth færlig Godtjærelse.

***) For de 2 ugentlige Timer har Adj. Wesenberg Extragodtjærelse.

****) Dvælsene i Exercits og Pugning ledes af forhenværende Lødbetjent Heinrichsen.

Klasse.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Sum.
Dansk	6	4	3	2	2	2	2	21
Tyds	6	4	2	2	3	3		20
Fransk		6	3	2	2	3		16
Latin med Didsager og Litteraturhistorie . . .			10	9	9	8	A. 8 B. 7	44
Græsk m. Didsager, Litteraturhistorie og Mytologie				5	5	5	5	20
Hebraisk							A. 3 B. 2	5
Religion med Bibelhistorie og Ny Testamente . .	2	3	2	2	2	2	2	15
Historie	3	2	2	2	2	2	A. 3 B. 3	19
Geographie	3	3	2	2	3	2		15
Mathematik og Regning samt Astronomie . . .	4	4	3	4	4	4	3 A. 1 B. 1	28
Naturhistorie	2	2	2	2	2	2		12
Naturlære							A. 3 B. 3	6
Kalligraphie	(4)	(3)	(2)	(1)				6
Tegning	(3)	(2)	(2)					4
Gymnastik	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)		6
Sang								5
	35	35	35	35	35	35	A. 30 B. 28	

Af denne Oversigt sees, at de to Afdelinger af VII Kl. have haft særskilt Underviisning, som hidtil, i Naturlære, Hebraisk og Historie, hvorimod de i Mathematik have haft de fleste Timer fælleds, og ikkun i een ugentlig Time have været adskilte; denne er af A (den ældste Afdeling) bleven anvendt til Astronomie samt til Repetition, af B (den yngste Afd.) til Indsvælse af tidligere lærte Afsnit af Mathematiken. Desuden har A haft een særskilt Time ugentligen til de gamle Sprog, i hvilket deels er blevet læst noget Latin, som resterede fra de foregaaende Aar, deels er blevet repeteret det i de foregaaende Klasser Læste.

IV. Underviisningen.

Da Fallesens Lærebog i Arithmetiken, som hidtil havde været brugt i Skolens tre øverste Klasser, ikke mere var at faae i Boghandelen, blev Bergs Lærebog bestemt til fra V Kl. af succesfult at lægges til Grund for Underviisningen i dette Fag. I Botanik blev Petits Lærebog fra IV Kl. af, ligeledes succesfult, indført.

I Henseende til Underviisningsplanen vedtoges, deels ved Begyndelsen af Skoleaaret, deels i Løbet af samme, følgende speciellere Bestemmelser. I III Kl. blev 1 Time ugentlig taget fra Underviisningen i Dansk og lagt til Tydsk, saaledes at den skulde anvendes til skriftlige tydske Stiiløvelser, medens mundtlige skulde foretages i den allerede til Grammatik og practiske Øvelser henlagte ugentlige Time. De tydske Stile skulde saavel i denne som i IV Kl. skrives af Disciplene hjemme og derefter afleveres for at rettes af Læreren. Herved bliver det paaført, at Disciplene ikke i den samme Uge faae baade en dansk og en tydsk Stiil at udarbejde hjemme. — Deels for at Skolen kunde skaffe sig Sikkerhed for, at Disciplene i de øverste Klasser selv, uden utilbørlig Hjælp, udarbejde deres Stile o. s. v., deels og fornemmeligen for at vænne dem i de to øverste Klasser til at skrive uden Hjælpe-midler (hvilket ved Afgangsexamen fordres), er den Foranstaltning truffen, at Disciplene af de nævnte Klasser udarbejde de Stile ell. d., som de skulde aflevere Torsdag Morgen*), paa Skolen Onsdag Eftermiddag under afvejlende Tilsyn af tvende Lærere. — For at skaffe Disciplene betimeligen nogen Kundskab i Mytologi, bestemtes, at af den græske og romer-

---

*) De fleste skriftlige Arbejder ere henlagte til Mandag og (fordi her Onsdag Eftermiddag ingen Underviisning finder Sted) Torsdag, for at Disciplene kunne have en samlet og længere Tid til samme.

ffe Mythologie de væsentligste og vigtigste Hovedpunkter (men ogsaa kun disse) skulde meddeles i V Kl. af Læreren i Latin, medens Afsnittet om Heroerne i Stolls Lærebog skulde i samme Klasse læses i de danske Timer som Øvelse i Dplæsning og derefter repeteres ved mundtlige Foredrag, og at den nordiske Mythologie skulde i et kort Udtog foredrages i II Kl. af Læreren i Dansk.

V. Oversigt over det i Skoleaaret Læste.

Dansk.

I Kl. Til Dplæsning, Analyse og Gjenfortælling er benyttet Molbechs Læsebog, forfra til S. 120. Til Grund for den grammatikalske Underviisning, der fornemmelig gaves i korte mundtlige Foredrag af Læreren og hvergang indprentedes ved strax at examinere Disciplene i det Gjennemgaaede, lagdes Doppermanns Grammatik, hvoraf de 3 første §§ ere læste. Af Barfods poetiske Læsebog lærtes nogle Smaadigte udenad. Stiiløvelser 3 Gange ugentligen, 1 Gang Dictat og 2 Gange Oversættelse af Stykker, som isorveien vare læste i Mungs mindre tydske Læsebog. — II Kl. Molbechs Læsebog brugt paa samme Maade som i 1ste Kl. fra S. 98—176; hele Doppermanns Grammatik, der ogsaa her væsentlig kun er benyttet som Ledetraad for den mundtlige Underviisning. Af Barfods poetiske Læsebog ere flere Digte lærte udenad. Den nordiske Mythologie er mundtlig i Korthed foredraget af Læreren. 2 Stile ugentligen, 1 Gang Oversættelse, 1 Gang Dictat fornemmelig til Indøvelse af Læren om Skilletegnene; enkelte Gange Gjenfortællinger. — III Kl. Holsts Læsebog, den prosaiske Deel, forfra til Side 83. Flere Digte af Barfods poetiske Læsebog ere lærte udenad; enkelte Gange have Disciplene haft Øvelser i mundtlige Fore-

drag. En Stiil ugenlig, skifteviis Oversættelse af de tydske eller franske Læsebooger og Gjenfortællinger, undertiden fric Fortællinger over et opgivet Emne. — IV Kl. Udvalgte Stykker ere læste af Holsts Læsebog, den profaiske Deel; flere Digte ere lærte udenad efter samme Læsebogs poetiske Deel. Af Borgens Veiledning ere de 23 første Lectioner gennemgaaede. En Stiil ugenlig, skifteviis Oversættelser (paa Skolen) og Opgaver (hjemme). — V Kl. Borgens Veiledning fra den 23de Lection til „Afhandlinger af blandet Indhold“. Flere Afsnit af Stolls Mythologie ere læste og gennemgaaede (see S. 88); til Øvelse i mundtligt Foredrag have Disciplene læst Ingemanns „Hyerden af Tolosa.“ En Stiil ugenlig som i IVde Klasse; Oversættelserne ere som oftest tagne af de franske eller latinske Læsebooger. — VI Kl. Læren om Afhandlinger er kortelig gennemgaaet efter Borgens Veiledning. Den nordiske Mythologie er foredragen for Disciplene efter Dorphs korte Fremstilling udfyldt, ved Forelæsning af udvalgte Stykker af Dehleschlägers Nordens Guder. Til Øvelse i Oplæsning og mundtligt Foredrag er især benyttet Stolls græske Mythologie. Hver 2den Uge er skreven en Afhandling, for det Meste med Angivelse af Dispositionen, hver anden Gang hjemme, hver anden i 4 samlede Timer paa Skolen. — VII Kl. Af Borgens Veiledning er lært det logiske Excurs; af Thortsens Litteraturhistorie forefra til Christian den 7des Thronbestigelse. Dorphs Fremstilling af den nordiske Mythologie er lært, efterat den iforveien var foredragen for Disciplene, udfyldt ved udsørgere mundtlig Fremstilling og Oplæsning af Dehleschlägers Nordens Guder. Foruden adskillige Stykker af de i Litteraturhistorien omhandlede Forfattere, især af Holberg, er læst Adskilligt af den nyere Litteratur, f. Ex. Evalds og Deb-

lenschlägers Balder (med en oplysende Sammenligning); om Mærskrivning og Brugen af Fremmedord er foreløst Noget af et Par Smaaafhandlinger af Levin. Hver anden Uge er en Afhandling skreven hjemme for det Meste med en Angivelse af Dispositionen.

Tydsf.

I Kl. Nungs mindre tydske Læsebog, forfra til S. 117; af Trojels Grammatik de to Conjugationer, Artiklerne og de personlige Pronomina. Det Læste af Grammatiken er indøvet ved Wolles Materialier, fra S. 1—29, og ved Jürs's og Nungs Materialier, forfra til S. 25, ligesom Disciplene under Læsningen øvedes i at retrovertere lettere korte Sætninger og desuden, til hver Lectie i samme, havde et lidet Stykke at lære udenad paa Tydsf. Til Øvelse i at skrive Tydsf have Disciplene i den første Halvdeel af Skoleaaret idetmindste een Gang om Ugen, stundom hyppigere, havt Afskrivning efter Læsebogen og senere nedskrevet flere Stykker af Wolles Materialier paa Tydsf, hvilke de forhen havde mundtlig oversat. — II Kl. Nungs Læsebog fra Side 117 til 220 (den pro-saiske Deel ud.) I Trojels Grammatik er Formlæren fuldendt og repeteret, dog saaledes, at Meget er forbigaaet; tilsvarende Øvelser efter Wolles Materialier. Disciplene have hele Aaret igjennem, saavidt Tiden har tilladt det, i hver Time anvendt nogen Tid paa at skrive Tydsf efter Dictat. — III Kl. Jürs's og Nungs Læsebog for Mellemklasserne forfra til Side 116 (med Forbigaaelse af S. 67 til 89). Efter Hjort's Grammatik er Formlæren i Aarets Løb repeteret; den øvrige Deel af Grammatiktimerne er anvendt til statariske og extemporale Øvelser i at oversætte mundtlig fra Dansk til Tydsf efter Jürs's Materialier. En Stil er skreven hver Uge, i Regelen hjemme, efter Jürs's Materialier.

Saaledes have Disciplene i denne Klasse gennemgaaet hele denne Bog ved de combinerede skriftlige og mundtlige Øvelser. — IV Kl. Jürs's og Nungs Læsebog fra S. 109 til 188. Hver anden Uge er en Time anvendt til Grammatik (den første Deel af Syntaren i Hjorts Grammatik) med samtidige statariske og extemporale Øvelser efter Bresemann; hver anden Uge have Disciplene skrevet en Stiil hjemme efter samme. Saaledes er der af denne Bog gennemgaaet de første 57 Sider. — V Kl. I Jürs's og Nungs prosaiske Læsebog for Mellemklasser er læst lectieviis S. 310—339; extemporalt S. 204—218; 224—310; 340—400. I Sammes „Deutsche Dichter“ omtrent 30 Digte af den sidste Halvdeel, nogle extemporalt. Hver Uge er skreven 1 Stiil, snart hjemme snart paa Skolen, efter udvalgte Stykker af Lorenzens tydske Stiiløvelser. Extemporal er oversat mundtligt næsten hele Bresemanns Stiiløvelser. Af Hjorts Grammatik er Syntaren lært og næsten hele Grammatiken repeteret. — VI Kl. Af Jürs's og Nungs „Deutsche Dichter“ er læst den sidste Halvdeel (lectieviis) med Forbigaaelse af forskjellige Digte. Extemporal er læst, foruden de tilsvarende literære Notiser i den nævnte Bog, af Hjorts Læsebog S. 1—20; 113—140; 143—165; 173—185; desuden Schillers Maria Stuart. Af Abraham's's Litteraturhistorie er lært og repeteret et Udvalg af det Vigtigste. Det Meste af Hjorts Grammatik er repeteret. Hver Uge er skreven 1 Stiil hjemme, og i det sidste Halvjaar desuden sædvanlig een paa Skolen (efter Lorenzens Stiiløvelser S. 101—124 samt omtrent ligesaa meget paa forskjellige andre Steder af Bogen).

Frausk.

II Kl. Øvelser i Oplæsning. Borring's Manuel des enfans forfra indtil Side 100; af Abraham's's Gram-

matik Formlæren indtil de uregelmæssige Conjugationer; tilsvarende Stykker ere gennemgaaede og læste efter *Jagerslevs Materialier*. For at indsamle Glossekundskab have Disciplene i Skoleaarets Løb læst *Størstedelen* af de Gloser, der findes bag i *manuel des enfants* fra S. 237 indtil 248. — III Kl. ...*Børrings* man. des enf. fra S. 95 til 162. Dgsaa i denne Klasse have Disciplene stadigen lært en Deel af Gloserne bag i *Læsebogen* som *Lectie*. I *Abrahams's* Grammatik er læst de uregelmæssige Conjugationer; senere er hele Formlæren repeteret; tilsvarende *Dvælses* efter *Jagerslevs Materialier*. — IV Kl. *Læssens* *Læsebog* er gennemgaaet indtil Enden saaledes, at en Deel Stykker ere læste cursorisk, efter *Bogens* Plan; enkelte Stykker ere ligeledes oversatte fra *Dansk* til *Fransk*. I Skoleaarets Løb, navnlig i det sidste Halvaar, er Formlæren repeteret efter *Abrahams's* Grammatik; den øvrige Tid er anvendt til *Dvælses* (cursoriske og *statariske*) i at oversætte fra *Dansk* til *Fransk* efter *Læssens* *Opgaver*, hvoraf omtrent de 50 første Numere ere gennemgaaede. — V Kl. Af *Drellis* *Chrestomathie* er læst (*statarisk*, dog uden *Repetition*) S. 1—35, 143—168; af de poetiske Stykker Nr. 1, 2, 4; i *Læssens* *Extemporallæsning* er desuden (i den tilovers blevene Tid af *Timerne*) læst *extemporalt* S. 1—73. En Deel af Gloserne i *Man. des enf.* ere lærte (i *Udvalg*). Af Grammatiken er lært *Syntaxens* 1ste *Afsnit* § 159—235 og 3die *Afsnit* (§ 316—336) samt 3die og 4de *Tillæg*, med *Forbigaaelse* af *Meget*; desuden er Formlæren repeteret. I *Forbindelse* hermed blev Lidt af *Læssens* *Opgaver* oversat fra *Dansk* til *Fransk*, meest *extemporalt*. — VI Kl. Af *Drellis* *Chrestomathie* læstes S. 98—129, 185—194, 200—214, 226—234; af de poetiske Stykker Nr. 1—4, 10, 11, 15, 17, 18, 19, 21, 24, 27.

30, 34, 36, 38—40, 43. Extemporalt er læst i Lassens Bog 127—170, 212—263. Af Grammatiken er læst de fra V Kl. tilbagestaaende Dele af Syntaxen (med Forbigaaelse af Endeel) og desuden det Hele repeteret; jevnlige Øvelser ere anstillede i at oversætte fra Dansk til Fransk ved Hjælp af Lassens Opgaver.

Latin.

III Kl. Af Madvigs latinske Sproglære alt det Vigtigste og Formlæren, samt nogle udvalgte Paragrafer af Orddannelselæren. Af den anonyme lille latinske Læsebog er læst Alt indtil det sidste længere Stykke, og af Silfverbergs latinske Læsebog fra S. 3 til S. 40. Desuden er 1ste Afsnit af Trojels Materialier læst og repeteret; endeel af Exemplerne ere skriftligen oversatte. Herved ere Disciplene foreløbigen bleve bekendte med en stor Deel af Syntaxen.

IV Kl. Af J. Cæsar Bell. Gallie. er læst og repeteret 1, 2, 3 og de første 11 Capitler af 4de Bog. Af Grammatiken er læst Syntaxen forfra indtil 3die Afsnit i det for denne Klasse bestemte Udvalg, af Formlæren repeteret Endeel. To Stile ere skrevne ugentlig, først efter Trojels Exempler, som ogsaa benyttedes til mündtlig Oversættelse ved Læsningen af Syntaxens første Afsnit, siden efter Ingerslevs Materialier (2den Udg.) forfra til S. 47 (i Udvalg). — V Kl. Af Cicero er læst og repeteret Talen pro S. Roscio Amerino; af Ovids Metamorphoser efter Feldbauschs Chrestomathie Nr. XXIII, XXVI og XXV, i Alt 630 Vers. Af Mytologien ere Disciplene gjorte bekendte med de græske og tilsvarende latinske Navne paa de saakaldte olympiske Guder samt de allervigtigste Momenter af deres Væsen og Begreb. Curforisk er læst Sallusts Jugurtha (Cap. 5—31.) Af Grammatiken læstes 3die Afsnit og Tillægene i passende Udvalg;

derefter læstes Syntaren forfra, saaledes, at noget Mere, end forhen var læst, medtoges; ogsaa Formlæren er i denne Kl. repeteret i en noget større Udstrækning. To Stile ere skrevne ugentligen efter Jagerslevs Materialier (1ste Ufd. IV, H. indtil Enden; 2den Ufd. I, A.—B.; IV; VII, 3, 5, 15—21, 23, 24). — VI Kl. Statarisk er læst og repeteret Ciceros 4 catilinariske Taler, Virgils Æneide 4de, 6te og 9de Sang, Livius 1ste Bog. Extemporalt er læst af Cornelius Nepos fra Dion til Timoleon incl. Hver Uge er skreven 2 Stile hjemme eller paa Skolen efter Jagerslevs Materialier 2den Udg. S. 86—91; 116—153; mundtligt extemporalt er oversat S. 59—66; 91—111; 1 Version maanedlig efter Henriksens Opgaver eller Cornelius. Det Meste af 2den Afdeling af Syntaren i Madvig's Grammatik er gennemgaaet for Disciplene og praktisk indøvet med dem. — VII Kl. Statarisk er læst: Ciceros dispp. Tusc. 1ste, 2den og 5te Bog; Horats's Breve (ikke epist. ad Pis.) Cursorisk er læst Cicero de amicitia og de senectute, extemporalt Noget af Curtius og af Ciceros Breve. Ugentlig er skreven to Stile efter Henriksens Materialier samt endeel Versioner efter Sammes Opgaver. Tregders romerske Litteraturhistorie er læst (Afstilligt forbigaaes) I en egen ugentlig Time har Klassens ældre Afdeling deels repeteret det i de foregaaende Aar læste, deels læst Horats's ep. ad Pis.

Græsk.

IV Kl. Af Tregders græske Formlære er læst det Bigtigste forfra indtil III (Orddannelseslæren) og indøvet ved samtidig Læsning af Lunds græske Læsebog i et Udvalg af Exempler (1ste Afsnit) og af enkelte større sammenhængende Stykker; af de uregelmæssige Verber er kun læst de i de udvalgte Exempler forekommende. — V Kl. Af Tregders

Formlære er læst: de uregelmæssige Verber og de vigtigste Paragrapher af Orddannelselæren; af Madvig's Ordsøiningslære de 6 første Capitler, saaledes, at Udskilligt af det med mindre Skrift Trykte er forbigaaet; af Xenophons Anabasis 6te og 7de Bog. — VI Kl. Statarisk er læst og repeteret Homers Iliade 7de og 10de Sang, Xenophons Memorabilier 3die Bog; extemporalt Homers Iliade 12te Sang. Af Madvig's Ordsøiningslære er lært det Vigtigste fra 1ste Afdelings 6te Cap. til 2den Afdelings 6te Cap. incl. samt enkelte Paragrapher af de to følgende Capitler; det Lærte samt de 5 første Capitler af 1ste Afdeling er for den største Deel repeteret, nogle Afsnit 2 Gange. Af Langes Grammatik er lært det, der angaaer det homeriske Sprog samt Afsnittene om Adverbier og Orddannelselæren. — VII Kl. Statarisk er læst og repeteret: Homers Iliade 10de og 12te Bog; Herodots 9de Bog; Platons Apol. Socr., Crit., Eutyphron; Sophokles's Antigone. Cursorisk er læst Tregders græske Litteraturhistorie (Udskilligt forbigaaet) samt det Meste af Sammes Anthologie. Desuden er læst Mythologie efter Stoll og med den ældre Afdeling er repeteret det i de foregaaende Aar Lærte.

Hebraisk.

VII Kl. A. Genesis, Cap. 14 -50, samt repeteret Cap. 1—13; desuden læst og repeteret Psalmerne 21—36 incl. Ordsøiningslæren er læst efter Whittes Grammatik og repeteret tilligemed Formlæren. — B. De vigtigste Regler i samme Grammatik indtil Ordsøiningslæren, samt af Genesis Cap. 1—13 incl.

Religion.

I Kl. Stokholms og Daugaards Bibelhistorie forfra indtil Lidelseshistorien S. 143. Af den evangelisk-kriste-

lige Psalmebog og Tillæget til samme ere flere Psalmer lærte af Disciplene. — II Kl. Balslevs Forklaring af Luthers Catechismus fra S. 1—36. Af Stockholms og Daugaaards Bibelhistorie er Slutningen læst fra Lidelseshistorien af. Bibellæsning: Lukas's Evangelium. Endeel Psalmer af Psalmebogen ere lærte udenad. — III Kl. Balslevs Forklaring af Luther's Catechismus fra S. 36—55. Hersleb's Bibelhistorie forfra til S. 76. Af Psalmebogen nogle Psalmer. — IV Kl. Balslevs Forklaring af Luther's Catechismus fra S. 36 til Enden. Hersleb's Bibelhistorie S. 76 til det nye Testamente S. 167. Adskillige Psalmer have Disciplene lært udenad. — V Kl. Fogtmann's Lærebog § 47—104, det nye Testamente efter Hersleb. — VI Kl. Fogtmann's Lærebog § 47—104, Kalkars Bibelhistorie Pag. 247 til Enden og Repetition af det Hele. — VII Kl. Fogtmann's Lærebog § 1—46 og 144—156 samt Johannes Evangelium i Grundsproget. Med den ældre Afdeling af Klassen er desuden hele Lærebogen repeteret og Brevet til Galaterne kursorisk gennemlæst.

Historie.

I Kl. Ingerslevs fragmentariske Historie forfra til „Christendommens Indførelse i Norden“. — II Kl. Samme Lærebog fra Middelalderens Begyndelse indtil Slutningen, saaledes, at mundtlig en lidt fuldstændigere Oversigt over Fædrelandets Historie er meddeelt. — III Kl. Den gamle Historie efter Bohr forfra til Caracallas Død. — IV Kl. Middelalderens Historie efter Bohr forfra indtil „Opdagelser i Verdenshavene af Portugiser og Spanier.“ — V Kl. Eftet samme Lærebog Middelalderens Historie fra Side 131—195 (Slutn.); den yere Historie fra S. 1—84. — VI Kl. Estrups Verdenshistorie fra S. 221—373. — VII Kl. A. Allens

Danmarks Historie og Estrups Verdenshistorie ere repeterede; ved visse Afsnit er Webers Verdenshistorie, oversat af Levinson, benyttet som Læse- og Haandbog. B. Estrups Verdenshistorie fra S. 342—509 (Slutn.); Allens Danmarks Historie forfra til Frederik den Femtes Død.

Geographie.

I Kl. Ingerslevs mindre Geographie, saaledes, at ogsaa det væsentligste Indhold af det med mindre Skrift Trykte er medtaget. — II Kl. Repeteret og læst fuldstændigen Ingerslevs mindre Geographie; desuden i Marts Begyndelse læst og i dets Slutning repeteret Ingerslevs større Geographie fra Norge til Holland. I denne og de to følgende Klasser forbigaaes i Regelen Alt med den mindre Skrift. — III Kl. Ingerslevs større Geographie fra Holland (incl.) til Stæderne i det egentlige China. — IV Kl. Samme Lærebog: Asien fra Persien, Afrika, Amerika. — V Kl. Samme Lærebog: Repeteret Europa. — VI Kl. Ingerslevs større Geographie; den gamle Geographie efter Königsfeldt.

Regning.

I Kl. Efter Mundts Regnebog er gennemgaaet de fire Regningsarter med Brøk, og af et Par Disciple tillige de dertil hørende „Lettelser“. Hermed har været jævnlig forbunden Øvelse i Hovedregning. — II Kl. Alle Disciple have her gennemgaaet Reguladetri med hele og brudne Tal, efter samme Regnebog, de fleste desuden de forskjellige Anvendelser deraf. I Forbindelse hermed ere de øvede i Hovedregning, ligesom ogsaa det forhen Lærte er repeteret ved passende Opgaver. — III Kl. En Time ugentlig har været anvendt til at vedligeholde Sikkerheden i det tidligere Lærte, i Forbindelse med Bogstavregning, svarende til det arithmetiske Cursus.

Arithmetik.

III Kl. Steens elementære Arithmetik er læst fra Art. 1 til 51, og indøvet saavel med Tals- som med Bogstavstørrelser. — IV Kl. Efter samme Lærebog Afsnittene om Proportioner, Decimalbrøf og Quadratrof, tilligemed Repetitionsøvelser af det forhen Lærte. — V Kl. Bergs Arithmetik Cap. 2, § 4, 5, 6, Cap. 4, 9 og 10 (Potensering, Division, Roduddragning, negative Størrelser, Regning med Rodstørrelser, brudne og negative Exponenter, Quadrats- og Cubikrod), med hertil hørende skriftlige Øvelser, deels hjemme, deels paa Skolen. — VI Kl. Efter Fallesens Arithmetik er gennemgaaet Læren om Ligninger af 1ste og 2den Grad, Tals Deelighed, Decimalbrøfs forkortede Multiplication og Division. Skriftlige Opgaver ere besvarede, deels hjemme, deels paa Skolen. — VII Kl. B. Efter Fallesens Lærebog er læst Kjædebrøf, Proportioner, Rækker, Binomialformlen og Logarithmer. — VII Kl. A. Repeteret hele Arithmetiken. Opgaver ere besvarede skriftligt, meest paa Skolen.

Geometrie.

IV Kl. Af Namus's Geometrie er læst Art. 1—56 og dertil hørende Opgaver i Art. 64, 1—12. — V Kl. Samme Lærebog: Art. 57—95 med Opgaverne i Art. 64, 13—18, 109 og 119. Skriftlige Opgaver til dette Afsnit ere besvarede baade paa Skolen og hjemme. — VI Kl. Samme Lærebog: Art. 111—135, med Undtagelse af Opgaverne 5—10 i Art. 133 og Opg. 6 i 121. De skriftlige Øvelser have her navnlig havt til Formaal at anvende det læste Pensum paa Opgaver og Beregninger, der ikke ligefrem kunne henføres til Lærebogen. — VII Kl. B. Efter Namus's Trigonometrie: Plantrigonometrien med behørig Forbigaaelser. Af Mundts Stereometrie de første tre Capitler med Forbigaaelse af den

sphæriske Geometrie. — VII Kl. A. Læst fjerde Capitel af Mundts Stereometrie. Repeteret alt det forhen Læste. Mathematisk Geographie er læst efter Duffen og Steen. De skriftlige Opgaver, meest besvarede paa Skolen, have sigtet til Anvendelse af Trigonometrie og Stereometrie.

Naturlære.

VII Kl. B. Den kemiske Physik er læst efter Silfverberg. Af den mekaniske Physik efter Ørsted er læst Ligevægtslæren. — VII Kl. A. Bevægelseslæren efter Ørsted, samt repeteret de øvrige Afsnit af Physiken.

Naturhistorie.

I Kl. Læst efter Proschs Dyrerigets Naturhistorie: § 31, 33—38 samt fra Aberne til Pungdyrene. Dveller i at beskrive, sammenligne og adskille Pattedyr. — II Kl. Læst efter Prosch: Pungdyrene og Fuglene, med Forbigaaelse af nogle §§ i Indledningen til de sidste, samt repeteret Pattedyrene. Lignende Dveller som i I Kl. — III Kl. Læst efter Prosch: Krybdyr, Frøer og Fiske, samt om Beenbygningen og Mandedrættet; repeteret Pattedyrene. — IV Kl. Læst efter Prosch: de Afsnit af Indledningerne, som tidligere vare forbigaaede, samt Mennekeracerne; i Oversigt gjentaget Hvirveldyrene. Petits Botanik: forfra til Heelkronede; Dveller i at bestemme Planter efter det linneiske System. — V Kl. Læst efter Bramsens og Drejers Lærebog: Bløddyrene; repeteret Krybdyr og Fiske; Dveller i at bestemme Skaldyr. Botaniken fra § 13 til Lønboplanterne. — VI Kl. Læst Geologien efter Keroth's trykte Dictat; repeteret hele Bramsens og Drejers Lærebog. Dveller i at bestemme Mineralier og Planter.

VI. Skolens Bibliothek og videnskabelige Samlinger.

Da det ved Circulairstrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet af 10de April d. N. blev foreskrevet, at Programmene for dette Aar skulde indeholde fuldstændige Fortegnelser over enhver Skoles Bibliotheker og øvrige videnskabelige Samlinger, saa udelades her den sædvanlige Fortegnelse over de Skrifter o. s. v., hvormed disse Samlinger i Skoleaarets Løb ere blevne forøgede, idet de siden sidste Skolefesterretningers Afslutning tilkomne Gjenstande, forsaavidt som de ikke ere blotte Fortsættelser, i foranstaaende Hovedfortegnelse ere betegnede ved *. Her tilføies itkun de Skrifter, der i dette Skoleaar ere anskaffede for Mor skab s biblioteket, hvilket ikke, idetmindste ikke paa samme Maade som de øvrige Samlinger, kan siges at være Skolens Eiendom og derfor heller ikke er optaget i hiin Fortegnelse:

- Andersson: En Verdensomseiling. Christiania 1854.
 Cousine Lotte, Baudeville i 1 Act. Kbhavn 1854.
 Dickens: Bleak-House. 2 Bd. Kbhavn 1853.
 Id.: Et Juleqvad i Prosa. Kbhavn 1853.
 Id.: Oliver Twist. Kbhavn 1853.
 Elleve Fortællinger af forskjellige Forfattere. Kbhavn 1853.
 Carit Etlar: Gjengehøvdingen. 2 Dele. Kbhavn 1853.
 Folkekalender for Danmark 1854. Kbhavn.
 Fra i Sommer, Skizzer af J. T. Kbhavn 1854.
 Hauch: Robert Fulton. Kbhavn 1853.
 Id.: Enriske Digte. 2den Udg. Kbhavn 1854.
 Id.: Gjengjældelsen, romantisk Drama. Kbhavn 1854.
 Hverdagsfortælling fra 1809. Kbhavn 1854.
 Løthar: Friernes Kamp, og: det gamle røde Huus. Kbhavn 1853.
 Magnus: En Digters Ungdomshistorie. Kbhavn 1853.
 Minona, af Forf. til „Clara Raphaels Breve“. Kbhavn 1854.
 Mor skab s læsning for Hvermand, udg. af Dein. Årsens 1853.
 Onkel Niels, af Forf. til „For silde“. Kbhavn 1854.
 Poug: En Samling Digte. Kbhavn 1854.

Calling: Morende Lidsfordriv. 1ste—5te Hefte. Kolding 1853—54.

Lihsted: Eventyr og Fortællinger af 1001 Nat. 11te—20de Hefte. Kbhavn 1853—54.

Id.: Ved Arnestedet, Maanedsskrift. 1ste—5te Hefte. Kbhavn 1854.

Illustreret Magazin. Nr. 1—25. Kbhavn 1854.

VII. Skolebeneficiær og Legater.

1. Følgende Fordeling af Skolens Beneficiær blev for indværende Skoleaar, overensstemmende med min Indstilling, bestemt af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet:

Høieste Stipendium, 50 Rd., tillagdes Disciplene H. Bryndum og L. Vimmer, Alt at oplægge.

Mellemste Stipendium, 35 Rd., tillagdes Discipel S. Hølm.

Laveste Stipendium, 20 Rd., tillagdes Discipel F. Baumann.

Fri Underviisning erholdt følgende Disciple: 1) C. Nielsen. 2) H. Eiler. 3) H. Ollgaard. 4) M. Bryndum. 5) N. Hansen. 6) C. Brandt. 7) Ch. Ekeroth. 8) H. Møller. 9) J. Jørgensen. 10) P. Pedersen. 11) S. Filstrup, samt, som extraordinaire Gratister, 12) L. Trojel. 13) L. Ingerslev. 14) C. Ingerslev.

Underviisning for nedsat Betaling erholdt: 1) L. Schwensen. 2) H. Hølm. 3) H. Gad. 4) C. Baumann. 5) C. Warming. 6) B. Aagaard og 7) P. Bisping.

2. Renten af det Helt-Peltiske Legat for 1853 udgjorde 5 Rdlr. 2 Mk.; i Beholdning havde 2 Sk. Til Disciplen P. Pedersen blev af mig, efter Raadsførelse med Stedets Sognepræst, indkjøbt Bøger for 5 Rdlr. 2 Mk.; i Beholdning have 2 Sk. til dette Aar 2 Sk.

3. Renten for 1853 af det til Skolen skænkede „Kolding Borgere's Legat“ udgjorde 20 Rdlr., hvorfra endnu blev at drage en liden fra det forrige Aars Indkjøb skyldig

Sum. Herfor blev som sædvanlig indløst Bøger, der uddeltes som Præmier for Flid og Fremgang i mundtligt Foredrag og Sang. Disse Præmier tilkendtes, den 23de October f. A., for mundtligt Foredrag Disciplene L. Ingerslev, B. Digel, L. Trojel og M. Ugon; for Sang Disciplene L. Ingerslev, A. Hertel, P. Barming og J. Pedersen.

VIII. Ufgangsexamen.

A. 1853.

Det er i Efterretningerne for sidst afvegne Skoleaar angivet, hvilke Disciple der agtede at indstille sig til den i 1853 afholdte Examins tvende Afdelinger: ligeledes ere Opgaverne til de skriftlige Prøver ved samme der aftrykte. Her skal endnu angives Udfaldet af begge Examins Afdelinger:

1ste Deel.

Til denne indstillede sig 10 Disciple af VI Kl., hvilke ved Examen erholdt følgende Specialcharakterer:

Navne.	Tydsf.	Fransf.	Geogra- phie.	Natur- historie.
C. W. A. J. Schjodte	tg.	g.	mg.	mg.
J. C. L. Ingerslev .	mg.	mg.	ug.	mg.
A. G. G. Borch . . .	mg.	mg.	mg.	ug.
H. Allgaard	g.	mg.	ug.	mg.
J. C. H. Holm	g.	g.	mg.	ug.
L. C. Petersen	g.	mg.	ug.	mg.
P. Ammundsen	mg.	g.	mg.	g.
P. N. A. Hertel . . .	mg.	mg.	mg.	ug.
H. M. A. Bryndum	g.	g.	ug.	g.
P. E. Arnt	tg.	mg.	g.	mg.

Med Skoleaarets Udgang bleve de 9 af disse (P. Arnt) udmeldtes af Skolen) opflyttede i VII Kl.; H. Holm udmeldtes siden formedelst anden Bestemmelse.

2den Deel.

De 5 Disciple af VII Kl., som indstillede sig til denne, erholdt følgende Specialcharakterer:

Candidaternes Navne.	Uearebidelse i Moeremaatret	Latin mundtlig	Latin skriftlig	Historie.	Græsk.	Arithmetik.	Geometrie.	Naturlære.	Religion.
H. S. Bilstrup . .	g.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.
M. L. Jørgensen .	g.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.
C. A. Gad	g.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
G. P. H. Bryndum	g.	mg.	tg.	ug.	mg.	tg.	tg.	g.	mg.
M. C. B. Hertel .	mg.	g.	tg.	mg.	g.	tg.	g.	g.	g.

Resultatet af disse Specialcharakterer i Forbindelse med de dem ved 1ste Deel tildeelte*) blev, at H. Bilstrup, M. Jørgensen og C. Gad erholdt første Charakter (resp. med 85, 87, 81 Points), G. Bryndum og C. Hertel derimod anden Charakter (resp. med 65 og 68 Points).

B. 1854.

Til Afgangseramens 1ste Deel indstille sig 3 Disciple af VI Klasse (een Discipel indstiller sig ikke, fordi han endnu mangler Endeel i den lovbestemte Alder og heller ikke endnu er ganske moden for Skolens øverste Klasse).

*) For Fuldstændighedens Skyld aftrykkes disse atter her:

Navne.	Tydsk.	Fransk.	Geogra- phie.	Natur- historie.
H. S. Bilstrup . . .	mg.	mg.	mg.	mg.
M. L. Jørgensen . .	mg.	mg.	mg.	ug.
C. A. Gad	g.	g.	g.	mg.
G. P. H. Bryndum .	g.	g.	ug.	g.
M. C. B. Hertel . .	g.	mg.	mg.	ug.

Til Exomens 2den Deel indstille sig 3 Disciple af VII Kl. *)
 Exomens Udfald vil først kunne meddeles i Efterretningerne
 for næste Skoleaar; her tilføies endnu de til de skriftlige Prø-
 ver givne Opgaver:

1. Exomens 1ste Deel.

Opgave til Oversættelse fra Dansk til Tydsk.

Da de nordiske Nationer toge det romerske Niges Pro-
 vindser i Besiddelse, bestode de af lutter frie Mennesker, der
 af frivillig Beslutning havde tiltraadt det Forbund, som gik
 ud paa Erobring, og, idet de toge lige Deel i Krigens Ar-
 bejder og Farer, havde en lige Ret til de Lande, der vare
 Felttogets Løn. Enkelte Hobe adløde en Høvdinges Befalin-
 ger, mange Hovdinger med deres Hobe en Feltøverstes ¹⁾ eller
 Fyrstes, der anførte Hæren. Der gaves altsaa, under ²⁾ lige
 Frihed, tre forskjellige Stænder, og efter denne Standsfor-
 skjel, maastee ogsaa efter den udviste Tapperhed, faldt nu og-
 saa Lodderne ud ved Landedelingen. Enhver fri Mand fik sin
 Andeel, Hovdingerne en større, Hærføreren den største; men
 frie, som Besiddernes Personer, vare ogsaa Eiendommene, og
 hvad der blev tilkjendt En, blev hans for bestandig, med fuld-

*) Den ene af disse, E. Schwensen, var allerede i sidste Skoleaar
 sygelig og har i den største Deel af dette været saa overmaade
 svag, at han længe af os og vel næsten af Alle betragtedes som
 Dødens visse Bytte. Han har derfor i det Meste af Skoleaaret
 kun i enkelte Timer af Dagen, skindom slet ikke, kunnet nyde Godt
 af Underviisningen paa Skolen, men har stræbt, saavidt hans Hel-
 bredstilstand tillod det, at følge med ved ufortrøden Flid hjemme.
 Nu har med Guds Hjælp Ungdommen hos ham seiret over Syg-
 dommen, og med inderlig Glæde see vi alle det stakkets unge Men-
 neske efter haarde Lidelser vende tilbage til Liv og Sundhed; men
 det er Pligt at sige, at det hverken er Skolens eller hans Skyld,
 hvis, som Følge af disse Omstændigheder, Udfaldet af Examen
 for hans Bedkommende skulde blive mindre tilfredsstillende.

1) Feldhauptmann. 2) bei.

kommen Uafhængighed. Det var hans Arbeides Løn, og Tjenersten, der gav ham en Ret dertil, var allerede ydet.

Sværdet maatte forsvare, hvad Sværdet havde vundet³⁾, og til at beskytte det Erhvervede var den enkelte Mand ligesaa lidet i Stand, som han enkelt vilde have erhvervet det. Det krigeriske Forbund maatte altsaa heller ikke i Freden falde fra hinanden. Høvdingerne og Hærførerne vedbleve, og ved indtrædende Nødstilfælde stod den nu bosatte Nation strax kampferdig ligesom paa det første Indfalds Tid. Fra enhver Landbesiddelse var den Forpligtelse uadskillig at yde Hærsfølge⁴⁾, det er, med den behørige Udrustning og et passende Følge at støde til det almindelige Forbund, som forsvarede det Hele.

2. Gramens 2den Deel.

Opgave til Oversættelse fra Latin paa Dansk.

(Ex oratione Romæ belli socialis tempore in iudicio habita.

Orator ostendit, malorum & improborum civium Romanorum consiliis et promissis socios ad arma capienda concitatos esse; alioqui non ausuros tantum bellum movere.)

Quibuscum bellum geramus, iudices, videtis; cum sociis, qui pro nobis pugnare et imperium nostrum nobiscum simul virtute et industria conservare soliti sunt. Hi quum se et opes suas necessario norunt, tum vero nihilo minus propter propinquitatem et omnium rerum societatem, quid populus Romanus viribus et armis posset, scire et existimare poterant. Hi si ipsi per se deliberassent, quæ res erat, qua freti bellum contra nos suscipere conarentur, quum multo maximam sociorum partem in officio manere intelligerent, quum sibi non multitudinem militum, non idoneos imperatores, non pecuniam publicam præsto esse viderent, non denique ullam rem, quæ pertineret ad bellum administrandum?

³⁾ eringen. ⁴⁾ Hærsfølge.

Si cum finitimis de finibus bellum gererent, si totum certamen in uno proelio positum putarent, tamen omnibus rebus instructiores ac paratiores venirent, nedum illud imperium orbis terræ, cui omnes gentes, reges, nationes partim vi, partim voluntate concesserunt, quum aut armis aut beneficiis a populo Romano superati essent, ad se transferre tantulis viribus conarentur. Nulla igitur re inducti, nulla spe freti arma sustulerunt? Quis hoc credat, tantam amentiam quemquam tenuisse, ut imperium populi Romani tentare auderet nullis copiis fretus? Ergo aliquid fuisse occultæ spei necesse est. Id quid aliud, nisi hoc, quod dico, potest esse?

Dypgave til Doversættelse fra Dansk til Latin.

Lucian, en græsk Skribent fra det andet Aarhundrede efter Kristus, har iblandt meget Andet skrevet „Dædes Samtaler“, i hvilke han paa en vittig og skjemtefuld Maade indfører bekendte Mennesker fra forskjellige Tider og Stæder forhandlende i Underverdenen om Ting, der passe til deres Charakterer og Bedrifter i Oververdenen. I en af disse Samtaler opdigter han, at Alexander og Hannibal komme til Minos for at bede ham at afgjøre en Strid, de have, om, hvem af dem den første Rang imellem Feltherrer tilkommer. Tillige indfinder Scipio Africanus den Ældre sig. Hannibal tager først Ordet og fremstiller, hvor store Bedrifter han har udført med en ikke stor Hær, idet han kæmpede ikke imod blodagtige og feige Mæter, men imod de haardsfæreste og tappreste Folk. Derpaa udvikler Alexander, at han, efter at være som Yngling draget ud fra et lidet Rige, har undervundet det største Herredømme, som Menneskene nogensinde have stiftet, er trængt frem til forhen ukjendte Lande og, efter at have overvundet de største Vanskeligheder og Farer, er død ube-

seiret. Da nu Minos betænker sig, lægger Scip iofig imellem a) og erklærer, at han viger for Alexander og hans Bedristers Underværker, men at han ikke kan taale, at Hannibal, hvem han har overvundet, foretrakkes for ham. Minos giver Scipio Medhold og tildeler Alexander den første Plads imellem store Hærførere, Scipio den anden; Hannibal byder han at være tilfreds med den tredie. Maaskee vil Diogen sige, at det let sees, at Grækeren har været gunstigere stemt for den græske Konge end for Carthaginienseren.

a) intervenio.

Arithmetiske Opgaver.

1. Hvilken Ligning maa finde Sted imellem tre Tal P, Q, R, saa at enhver af dem er bestemt ved de to andre, naar de som Led saavel i en arithmetisk Række (Differentserække) som ogsaa i en geometrisk Række (Quotientrække) skulle svare til de samme tre Indices p, q, r?

2. Naar Folkemængden i et Land i en Række af n Aar vorer i et Forhold, som, foranderligt med Aarene, er betegnet $t_1, t_2, t_3, \dots, t_n$, hvilket uforanderligt aarsligt Middelforhold t vilde i de n Aar have givet Folkemængden den samme Tilvæxt?

Exempel: $n = 40, t_1 = t_2 = t_3 \dots = t_{30} = 0,0065,$
 $t_{31} = t_{32} \dots = t_{40} = 0,0076.$

Geometrisk Opgave.

I et Triangel ere de fra Toppunkterne paa de modstaaende Sider nedfældte Høider proportionale med tre givne Tal m, n, p. Deraf skulle Trianglets Vinkler bestemmes.

Exempel: $m = 3, n = 4, p = 5.$

Opgave til Udarbejdelse i Modersmaalet.

Hvorledes er Samkvæmmet imellem Menneskene i dette Aarhundrede blevet lettet ved Opfindelser?

IX. Blandede Efterretninger.

Skolen har i Finantsaaret 1853—54 havt i det Væsentlige følgende Indtægter og Udgifter:

Indtægt.

Renter af Skolens rentebærende Formue . . .	50 Rld. 86 Sfl.
Jordebogsafgifter i Korn og Penge . . .	3883 — 4 —
Af Kolding Kirke	61 — 32 —
Skolecontingenter i Alt	1342 — 8 —
Promotionscontingenter	52 — „ —
Tilskud fra den almindelige Skolefond . . .	7000 — „ —
Beholdning fra det foregaaende Aar	2969 — „ —
Summa	15,358 Rld. 34 Sfl.

Udgift.

Faste Wager og personligt Tillæg	7758 Rld. 32 Sfl.
Tilmeundervisning og overskydende Antal	
Timer	643 — „ —
Pensioner og Understøttelser	1000 — „ —
Tilskud til Bibliotheket og de videnskabelige	
Samlinger	235 — 31 —
Bygningers og Inventariums Vedligeholdelse	376 — 30 —
Brændsels- og Belysningsforbrændigheder . .	247 — 13 —
Skatter og Afgifter	273 — 7 —
Regnskabsføringen	215 — 80 —
Forforskjellige Udgifter (Skoleopvartning; Reengjørelse; Porto, Protocoller, Skrivematerialier, Afskrivning; Programmer og Skolehygietidligheder)	344 — 86 —
Summa	11,093 Rld. 87 Sfl.

De offentlige Examina

i

Kolding lærde Skole for Aaret 1854

foretages i følgende Orden.

I. Ufgangsexamen.

(i Solennitetsalen).

Tirsdagen den 18de Juli:

Kl. 3-4½ VII Kl. Latin.

5-6 VI Kl. Lydsf.

5½-6½ VII Kl. Religion (i V Kl.s Bærelse.)

Tusdagen den 19de Juli:

Kl. 8-9½ VII Kl. Græsk.

10-11 VI Kl. Geographie.

11½-1 VII Kl. Naturlære.

3-4 VI Kl. Naturhistorie.

4-5½ VII Kl. Historie.

6-6½ VII Kl. Hebraisk.

Torsdagen den 20de Juli:

Kl. 8-9½ VII Kl. Mathematik.

10-11½ VI Kl. Fransk.

II. Skolens Hovedexamen.

V Kl.s Bærelse.

IV Kl.s Bærelse.

III Kl.s Bærelse.

Fredagen den 14de Juli:

8-9 VI Kl. Religion.	8-10 III Kl. Naturhistorie.	8-9½ V Kl. Latin.
10-12 IV Kl. Historie og Geographie.	9-10½ III Kl. Religion.	10-11½ VI Kl. Mathematik.
3-4½ VI Kl. Græsk.		2½-4 V Kl. Naturhistorie.
4½-6½ VII Kl. B. Ma. tematik.	4½-6½ IV Kl. Fransk.	4½-6 II Kl. Historie og Geographie.

V Kl. & Børelse. :

IV Kl. & Børelse.

III Kl. & Børelse.

Lørdagen den 15de Juli:

8-9½ VI Kl. Latin.	8-9½ II Kl. Fransk.	8-9½ V Kl. Historie og Geographie.
9½-12 VII Kl. B. Latin.	?	
3½-4½ VI Kl. Historie.	2½-4 III Kl. Mathe- matik.	3-4 I Kl. Tydsk.
4½-6 IV Kl. Græsk.	Sang Kl. 6-7.	4-6 III Kl. Fransk.

Mandagen den 17de Juli:

8-9½ V Kl. Græsk.	8-9½ IV Kl. Religion.	8-9½ V Kl. Mathe- matik.
9½-12 VII Kl. B. Græsk.	10½-12 II Kl. Tydsk.	
3-4 I Kl. Naturhi- storie.		
4-6 III Kl. Latin.		3-5 VII Kl. B. Reli- gion.

Tirsdagen den 18de Juli:

8-10 IV Kl. Latin.	8-9 VII Kl. B. He- braisk.	8-9½ II Kl. Dansk.
10½-12 V Kl. Tydsk.	10-11 I Kl. Historie og Geographie.	
2½-4½ III Kl. Tydsk.	4-5½ IV Kl. Natur- historie.	2½-4 II Kl. Natur- historie.

Onsdagen den 19de Juli:

	8-9½ V Kl. Religion.	
	3-5 IV Kl. Tydsk.	9½-10½ I Kl. Dansk.

Torsdagen den 20de Juli:

8-10 III Kl. Historie og Geographie.	8-9½ II Kl. Religion.	9½-11½ IV Kl. Ma- thematik.
3-4½ VII Kl. B. Hi- storie.	9½-10½ I Kl. Reli- gion.	
3½-5 VII Kl. B. Ma- turlære.	4½-6 V Kl. Fransk.	

Prøven over de til Optagelse i Skolen anmeldte nye Disciple foretages Fredagen den 21de Juli Kl. 3 Eftermiddag.

Løverdagen den 22de Juli, Formiddag Kl. 10, foretages Translocationen.

Underviisningen i det nye Skoleaar begynder Onsdagen den 23de August Kl. 8 Formiddag.

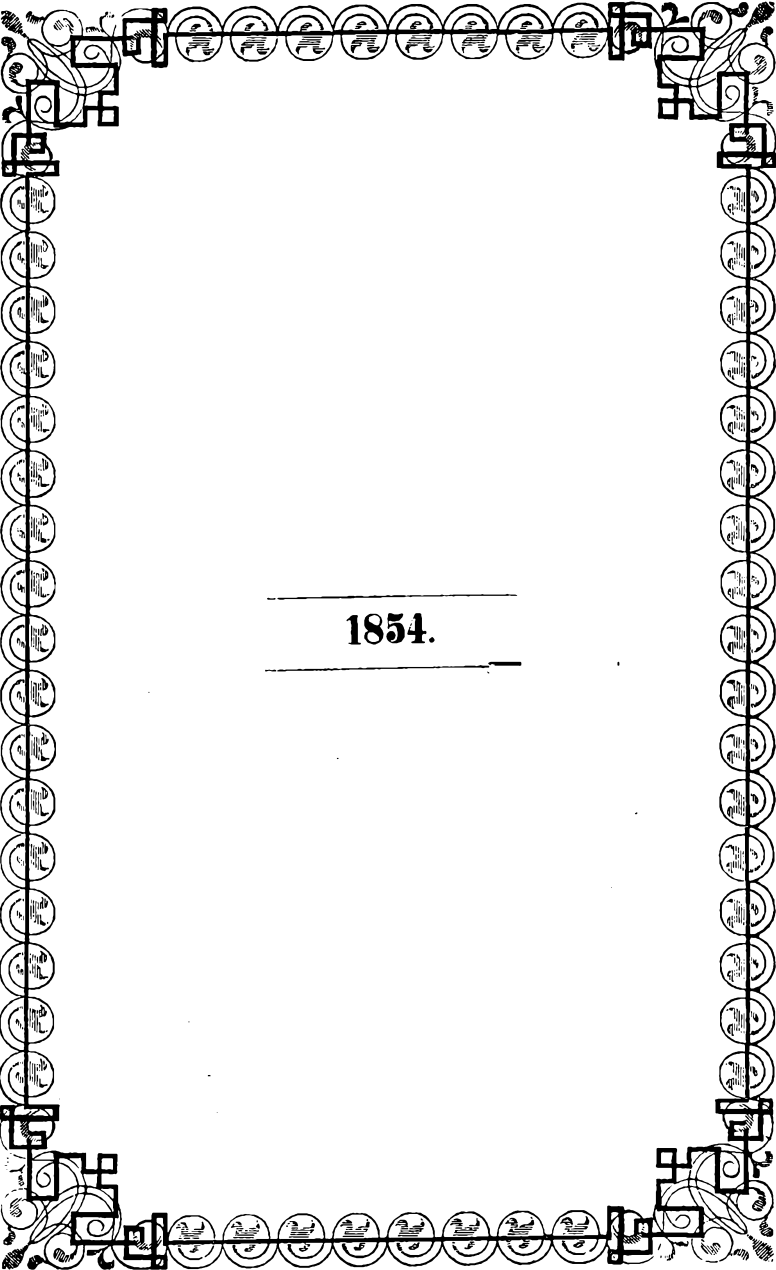
Til at overvære Examen samt Translocationsboitideligheden indbydes herved Disciplenes Forældre og Børgere, samt Enhver, der interesserer sig for Skolen og for Underviisning overhovedet.

Kolding lærde Skole, d. 4de Juli 1854.

C. J. Ingerslev.

1854.